

کد کنترل

321

A

پنجشنبه
۱۴۰۲/۰۷/۲۰

آزمون الکترونیکی یازدهم انسانی - مرحله ۱

آزمون اختصاصی - دفترچه ۱

ملاحظات	زمان پاسخ‌گویی	تا شماره	از شماره	تعداد سوال	مواد امتحانی	ردیف
۵۵ سوال ۶۰ دقیقه	۲۳ دقیقه	۱۵	۱	۱۵	ریاضی	۱
	۲۰ دقیقه	۳۵	۱۶	۲۰	زبان و ادبیات فارسی	۲
	۹ دقیقه	۴۵	۳۶	۱۰	علوم اجتماعی	۳
	۸ دقیقه	۵۵	۴۶	۱۰	روان‌شناسی	۴

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.
به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

- ۱- چند مورد از جملات یا عبارات های زیر، گزاره محسوب نمی شوند؟
 الف: $-1 > -2$
 ب: $(5 - \sqrt{2})(5 + \sqrt{2}) = 23$
 ج: در هوای گرم لطفاً آب یخ نخور.
 د: اولین عدد ۴ رقمی بر ۵ بخش پذیر است.
 هـ: مجموع دو عدد زوج، همواره زوج است.
 و: مستطیل شکل زیبایی است.
- ۱ (۴)   ۲ (۳)   ۳ (۲)   ۴ (۱)
- ۲- در کدام گزینه دو گزاره، همواره هم‌ارزش هستند؟ (p ، q و r گزاره‌های دلخواه، T یعنی گزاره درست، F یعنی گزاره نادرست)
 (۱) $\sim p$ و $\sim(p \vee T)$
 (۲) $p \vee q$ و $[(p \wedge \sim F) \vee (q \wedge T)]$
 (۳) $\sim r$ و $[(\sim p \wedge \sim T) \wedge r]$
 (۴) $\sim(\sim p \vee F)$ و $\sim p$
- ۳- در کدام گزینه زیر، گزاره‌ای با ارزش نادرست مطرح شده است؟
 (۱) عدد ۲۴ دارای ۸ مقسوم‌علیه طبیعی است.
 (۲) رابطه $y = -1$ بیانگر یک تابع است.
 (۳) واریانس داده‌های ۴، ۴، ۴، ۴ برابر ۱ است.
 (۴) به ازای $n \in \mathbb{N}$ حاصل $(-3)^{2n}$ همواره عددی مثبت است.
- ۴- گزاره « $8^7 = 12^7 \times \left(\frac{2}{3}\right)^7$ » با کدام گزاره زیر، هم‌ارزش است؟
 (۱) معادله $x^2 - x - 1 = 0$ ریشه حقیقی ندارد.
 (۲) نمودار جعبه‌ای، یک نمودار چند متغیره است.
 (۳) قد دانش‌آموزان یک کلاس، یک متغیر کمی نسبتی است.
 (۴) در هر سری از داده‌های آماری، همواره تعداد مد، بیش‌تر از یکی است.
- ۵- کدام گزینه، نقیض گزاره « $\sqrt{5} \geq \sqrt{2}$ » نیست؟
 (۱) چنین نیست که $\sqrt{5}$ بزرگ‌تر یا مساوی $\sqrt{2}$ باشد.
 (۲) $\sqrt{5}$ بزرگ‌تر یا مساوی $\sqrt{2}$ نیست.
 (۳) $\sqrt{5} < \sqrt{2}$
 (۴) $\sqrt{5} \leq \sqrt{2}$
- ۶- تعداد گزاره‌های ساده یک گزاره مرکب را ۴ برابر کرده سپس ۲ تا اضافه می‌کنیم. تعداد ردیف‌های جدول ارزش‌گذاری ۲۵۶ برابر می‌شود. تعداد گزاره‌های ساده در حالت جدید کدام است؟
 (۱) ۸   (۲) ۱۰   (۳) ۶   (۴) ۱۴
- ۷- اگر ارزش گزاره $p \vee (\sim p \wedge \sim q)$ نادرست باشد، ارزش گزاره $(p \wedge q) \wedge r$ با ارزش کدام گزاره یکسان است؟ (T : درست، F : نادرست)
 (۱) T (۲) F (۳) r (۴) $\sim r$

محل انجام محاسبات

۸- ارزش کدام گزاره با بقیه متفاوت است؟

(۱) 29351 عددی فرد است و 94 عددی اول است.(۲) عدد π عددی گنگ است و مجموع دو عدد گنگ، لزوماً گنگ نیست.

(۳) $(\sqrt{2} \notin \mathbb{Z}) \vee \left(\frac{-1}{4} \in \mathbb{N}\right)$

(۴) عدد 300 مضرب 7 است یا شیب خط $y = 3 - 2x$ برابر -2 است.۹- اگر گزاره‌های p ، q و r به شکل زیر تعریف شوند، ارزش گزاره $(\sim p \wedge q) \vee r$ چگونه است؟

$$p: \left(\frac{-1}{3}\right)^2 \geq 0, \quad q: \mathbb{Z} \subseteq \mathbb{Q}$$

$$r: -3^2 \geq 0$$

(۱) همواره نادرست

(۲) همواره درست

(۳) هم‌ارزش با $\sim p \vee q$ (۴) هم‌ارزش با $\sim r$

۱۰- در جای خالی، چه گزاره‌ای قرار دهیم تا ارزش گزاره حاصل، درست باشد؟

$$\left[\left(\frac{5}{3} > \frac{2}{2}\right) \wedge (\dots\dots\dots)\right] \vee (\sqrt{8} = 3\sqrt{2})$$

(۱) تقریباً 75 درصد داده‌ها بزرگ‌تر از چارک دوم هستند.(۲) در داده‌های $4, 5, 7, 8, 200$ میانه بهتر از میانگین، محل تمرکز داده‌ها را نشان می‌دهد.

(۳) مجموع سه عدد فرد، عددی زوج است.

(۴) مجموع سه عدد گنگ، همواره عددی گنگ است.

۱۱- ستون آخر جدول ارزش گذاری زیر کدام است؟

p	q	$(\sim p \vee q) \wedge p$
د	د	
د	ن	
ن	د	
ن	ن	

(۲)

د
ن
د
ن

(۱)

د
د
ن
ن

(۴)

د
ن
ن
ن

(۳)

ن
د
د
ن

محل انجام محاسبات

۱۲- چه تعداد از گزاره‌های زیر ارزش درست دارند؟

الف: واریانس داده‌های برابر، همواره برابر صفر است و هر ماه شمسی ۳۰ روزه است.

ب: $\frac{2}{3} + \frac{1}{4} > \frac{3}{5}$ یا ۴۰ درصد عدد ۸۰ برابر ۳۲ است.

پ: $3 + 3 \times 7 = 42$ و ۹۱ عددی مرکب است.

ت: $\sqrt{4} \times \sqrt{2} = 2\sqrt{2}$ یا $3^2 + 2^2$ مربع کامل است.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۱۳- اگر گزاره‌های $p \wedge \sim q$ و $q \vee r$ همواره درست باشند، آن‌گاه ارزش کدام گزاره با بقیه متفاوت است؟

$$(p \vee q) \wedge r \quad (۲)$$

$$(p \vee q) \vee r \quad (۱)$$

$$(\sim p \wedge r) \vee \sim q \quad (۴)$$

$$(p \wedge q) \wedge r \quad (۳)$$

۱۴- نقیض کدام گزاره، ارزش درست دارد؟

$$(۱) \quad (\sqrt{5} - 3) \text{ عددی منفی است.}$$

(۲) واریانس، جذر انحراف معیار است.

(۳) عبارت $5x + 3x^2 - 3x(x+1)$ یک چندجمله‌ای با درجه ۱ است.

$$(۴) \text{ معادله گویای } x - \frac{1}{x} = 2 \text{ دو ریشه حقیقی دارد.}$$

۱۵- اگر ۲ گزاره ساده را از گزاره‌ای مرکب حذف کنیم در این صورت، تعداد حالت‌های (ردیف‌های) جدول ارزش‌گذاری در حالت

جدید کدام است؟

(۲) نصف می‌شود.

(۱) تغییری نمی‌کند.

(۴) ۲ تا از آن کم می‌شود.

(۳) ربع می‌شود.

محل انجام محاسبات

۱۶- از دیدگاه تاریخ ادبیات کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) سبک عراقی از اوایل قرن هفتم تا اوایل قرن دهم به مدت ۳۰۰ سال، سبک غالب متون ادب فارسی بود.
- ۲) مغولان در اواخر قرن هفتم (۶۶۱ هـ. ق.) به نواحی مرزی ایران حمله کردند و بعد به تدریج بر نواحی دیگر هم چیرگی یافتند.
- ۳) در قرن هفتم، خراسان که کانون فرهنگی ایران بود، ویران شد و بزرگانی چون نجم‌الدین گبری و فریدالدین عطار نیشابوری در یورش ویرانگر مغول، کشته شدند.
- ۴) با حمله ویرانگر مغولان و بعد از آن، هجوم وحشیانه تیمور و حکومت ظالمانه این دو، نه تنها بناها و آبادانی‌ها، بلکه بنیان فرهنگ و اخلاق نیز تباہ و ویران گردید.

۱۷- رباعی زیر از کیست و درباره کدام واقعه تاریخی سروده شده است؟

«کس نیست که تا بر وطن خود گرید
بر حال تباه مردم بد گرید
دی بر سر مرده‌ای دو صد شیون بود
امروز یکی نیست که بر صد گرید»

- ۱) جمال‌الدین عبدالرزاق - قتل عام سال ۶۳۳ هـ. ق. مغولان در اصفهان
- ۲) کمال‌الدین اسماعیل - قتل عام سال ۶۳۳ هـ. ق. مغولان در اصفهان
- ۳) کمال‌الدین اسماعیل - کشته شدن جلال‌الدین خوارزمشاه در سال ۶۳۵ هـ. ق.
- ۴) جمال‌الدین عبدالرزاق - کشته شدن جلال‌الدین خوارزمشاه در سال ۶۳۵ هـ. ق.

۱۸- از چه زمانی زبان عربی از رواج افتاد و دلیل نام‌گذاری سبک «عراقی» به این نام کدام است؟

- ۱) با پایان یافتن خلافت عباسی در زمان المنتصر بالله، به وسیله هلاکوخان - شاعران و نویسندگان بزرگ در این دوره غالباً از اهالی شهرهای عراق عجم بودند.
- ۲) با پایان یافتن خلافت عباسی در زمان المستنصر بالله، به وسیله هلاکوخان - فراوانی اشعار عربی و رواج قرآن و احادیث در متون فارسی
- ۳) با برچیده شدن حکومت المستعصم بالله، آخرین خلیفه عباسی، در اواخر دوره مغول - منتقل شدن کانون‌های فرهنگی از خراسان به عراق عجم
- ۴) با برچیده شدن حکومت المعتصم بالله، آخرین خلیفه عباسی، در اواخر دوره مغول - شاعران و نویسندگان بزرگ در این دوره غالباً از اهالی شهرهای عراق عجم بودند.

۱۹- همه گزینه‌ها در ارتباط با تاریخ ادبیات فارسی در «قرن هفتم» درست است؛ به جز:

- ۱) اولین نشانه‌های تغییر سبک به عراقی از زمان سلجوقیان آغاز شده، اما خراسان هنوز به طور کامل ویران نشده بود.
- ۲) در قرن هفتم، بسیاری از دانشمندان و ادیبان کشته و یا متواری شدند و دیگر از دربارهای ادب‌دوست و خاندان‌های فرهنگ‌پرور خبری نبود.
- ۳) در این دوره، قصیده که پیش از این در خدمت ستایش فرمانروایان بود، کمرنگ شد و غزل که زبان دل و عشق بود، گسترش یافت.
- ۴) وضعیت زبان و ادبیات فارسی در این دوره، برخلاف بسیاری از دانش‌های دیگر، با دوره‌های پیش از خود متفاوت شد و به نوعی دچار سستی و نابسامانی گردید.

۲۰- چند مورد درباره ویژگی‌های کلی شعر و نثر در قرن هفتم، «کاملاً» درست است؟

- الف: طبقات ناصری از نمونه‌های ساده‌نویسی نثر این دوره است.
ب: با ویران شدن بنیان‌های فرهنگ و اخلاق، قالب مثنوی نیز کمرنگ شد.
ج: جریان پیچیده‌نویسی با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان گذشته دیده می‌شود.
د: «مثنوی معنوی» حماسه‌ای عرفانی است که قهرمانش، انسان پاک نهاد و خداجویی است که به نبرد با هوای نفس می‌پردازد.
- ۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۲۱- ترتیب ویژگی‌های شعری «ابن‌یمین»، «حافظ» و «عبید زاکانی» در کدام گزینه تماماً درست مطرح شده است؟

- الف: ناملایمات اوضاع آشفته روزگار خود را برنمی‌تافت.
ب: لحن سخن او گزنده، طنزآمیز و سرشار از خیرخواهی و اصلاح‌طلبی است.
ج: در شعر خود قناعت‌پیشگی و بی‌اعتباری دنیا را مورد تأکید قرار می‌دهد.
۱) «الف» - «ج» - «ب» (۲) «الف» - «ب» - «ج» (۳) «ج» - «ب» - «الف» (۴) «ج» - «الف» - «ب»

۲۲- کدام گزینه درباره «فرمانروای ملک سخن» نادرست است؟

- ۱) در سرودن غزل‌های عارفانه سرآمد شاعران و نویسندگان فارسی‌زبان است.
- ۲) گلستان را به نثر مسجع و بوستان را در قالب مثنوی پدید آورد.
- ۳) وی در بیشتر قالب‌های ادبی طبع‌آزمایی کرده است.
- ۴) در ادبیات تعلیمی سخن‌گوی ضمیر خودآگاه ایرانی است و دو اثر گلستان و بوستان از شاهکارهای این حوزه‌اند.

۲۳- همهٔ گزینه‌ها در مورد شاعران و نویسندگان قرن هفتم درست بیان شده است، به جز:

- ۱) مکاتیب که مجموعه نامه‌های مولانا به قلم خود اوست، سبک نثر وی را بیشتر و بهتر از سایر آثار نمودار می‌سازد.
- ۲) نثر کتاب مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد، از نجم‌الدین رازی، گاهی ساده و گاه دارای سجع و موازنه است.
- ۳) کتاب تاریخ جهانگشای در شرح ظهور چنگیز، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان، فتح قلعه‌های اسماعیلیه و حکومت جانشینان حسن صباح نوشته شده است.
- ۴) فخرالدین عراقی در هر فصل از کتاب لمعات، به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.

۲۴- از دیدگاه تاریخ ادبیات کدام یک از قسمت‌های مشخص شده، نادرست است؟

«پس از مرگ تیمور، شاهرخ توانست شهر هرات را مرکز فرمانروایی خود قرار دهد. او با علاقه‌ای که به هنر و فرهنگ اسلامی

پیدا کرده بود، از هنرمندان خوش‌نویس، نقاش و شاعر حمایت نمود. در زمان شاهرخ، هنرمندان، قرآن کریم و شاهنامهٔ

فردوسی را به خط خوش نگاشتند و با تصاویری زیبا آراستند.»

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۲۵- موارد زیر به ترتیب، دربارهٔ کدام شاعر یا نویسنده آمده است؟

- چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سروده است.
- نثر او در مقدمه مصنوع و در اصل کتاب، ساده و عالمانه است.
- در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی نیز در سبک عراقی است.
- از شاعرانی است که در تصوف و طریقت مقامی بلند دارد.

- ۱) سلمان ساوجی - نجم‌الدین رازی - عبید زاکانی - شاه نعمت‌الله ولی
- ۲) خواجه کرمانی - شمس قیس رازی - سلمان ساوجی - شاه نعمت‌الله ولی
- ۳) سلمان ساوجی - شمس قیس رازی - ابن یمین - دولت‌شاه سمرقندی
- ۴) خواجه کرمانی - نجم‌الدین رازی - سلمان ساوجی - دولت‌شاه سمرقندی

۲۶- در میان آثار زیر چند اثر در قالب مثنوی سروده شده است؟

«صدپند - جمشید و خورشید - عشاق‌نامه - اخلاق‌الاشراف - مجالس سبعة - تذکرهٔ دولت‌شاه»

۱) دو ۲) سه ۳) چهار ۴) پنج

۲۷- به ترتیب کدام نویسنده، کتاب خود را به تشویق امیرعلیشیر نوایی نوشته است و موضوع این کتاب چیست؟

- ۱) حمدالله مستوفی - شرح تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ ه.ق.
- ۲) شمس قیس رازی - شرح تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ ه.ق.
- ۳) دولت‌شاه سمرقندی - شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف
- ۴) نجم‌الدین رازی - شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف

۲۸- به ترتیب، «تحفة الاحرار»، «نفحات الانس» و «بهارستان»، به تقلید از کدام شاعر یا نویسنده تألیف شده‌اند؟

- ۱) نظامی - عطار - سعدی
- ۲) عطار - نظامی - سعدی
- ۳) مولوی - نظامی - حافظ
- ۴) نظامی - مولوی - عطار

- ۲۹- عبارات کدام گزینه در مورد تاریخ ادبیات قرن هشتم و نهم، کاملاً درست است؟
 الف: تیموریان تقریباً از نیمه دوم قرن هشتم تا اوایل قرن دهم در ایران حکومت کردند.
 ب: در عهد بازماندگان چنگیز، علاوه بر گسترش هنرهای چون مینیاتور، معماری و تذهیب، تاریخ‌نویسی نیز ادامه یافت و ادبیات رونقی تازه گرفت.
 ج: در قرن نهم، به دلیل بی‌اعتقادی برخی از ایلخانان مغول و بی‌تعصّبی برخی دیگر نسبت به مذاهب رایج، فرصتی پدید آمد تا صاحبان مذهب‌های مختلف عقاید خود را ابراز کنند.
 د: رونق ادبیات در قرن نهم، بنیادی نبود و کتاب‌های تحقیقی این دوره عمدتاً سطحی و ادبیات دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری بود.
- (۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ب» و «د»

۳۰- تمامی آثار کدام گزینه در یک قرن نگاشته شده‌اند؟

- (۱) مرصادالعباد - تاریخ گزیده - جمشید و خورشید
 (۲) مجالس سبعة - عشاق‌نامه - رساله دلگشا
 (۳) تاریخ جهانگشا - فیه ما فیه - لمعات
 (۴) تذکره دولت‌شاه - نفحات‌الانس - موش و گربه

۳۱- کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) در وهم ننگد که چه دل‌بند و چه شیرین
 (۲) شفا ز گفته شکرشان حافظ جوی
 (۳) در می‌چکد ز منطق سعدی به‌جای شعر
 (۴) گه‌گه خیال در سرم آید که این منم
- در وصف نیاید که چه مطبوع و چه زیباست
 که حاجت به علاج گلاب و قند مباد
 گر سیم داشتی بنوشتی به زر سخن
 ملک جهان گرفته به تیغ سخنوری

۳۲- در کدام بیت نوعی طنز دیده می‌شود؟

- (۱) بیا که رونق این کارخانه کم نشود
 (۲) مرده خاکم که او می‌پرورد سروی چو تو
 (۳) غربت می‌سندید که افتید به زندان
 (۴) اظهار عشق را به زبان احتیاج نیست
- به زهد همچو تویی، یا به فسق همچو منی
 زنده بادم که او می‌آورد بوی شما
 بیرون ز وطن پا مگذارید که چاه است
 چندان که شد نگه به نگه آشنا بس است

۳۳- مفهوم بیت زیر در کدام گزینه دیده می‌شود؟

- «نیست به جز عشق در این پرده کس
 (۱) صد بیابان در میان دارند از بی‌نسبتی
 (۲) دل بیدار ازین صومعه‌داران مطلب
 (۳) نغز درین نه طبق نیست به جز عشق حق
 (۴) آنکه خوفش نیست، چون گویی مترس»
- اول و آخر همه عشق است و بس»
 گر به ظاهر کوه با صحرا به هم پیوسته است
 کاین چراغی است که در دیر مغان می‌سوزد
 هر چه به جز عشق او نیست به جز پوست پوست
 درس چدهی، نیست او محتاج درس (چدهی: چه دهی)

۳۴- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) سکونی به دست آور ای بی‌ثبات
 (۲) دریغا گردن طاعت نهادن
 (۳) هم رقعہ دوختن به و الزام کنج صبر
 (۴) خداوند از آن بنده خرسند نیست
- که بر سنگ گردان نروید نبات
 گرش هم‌ره نبودی دست دادن
 کز بهر جامه رقعہ بر خواجگان نبشت
 که راضی به قسم خداوند نیست

۳۵- مفهوم ابیات کدام گزینه یکسان است؟

- الف: عطا کن یکی مایده همچنان
 ب: عطا کن جذبه شوق بلندی
 ج: گر هزاران دام باشد در قدم
 د: گر هزاران سال باشد عمر او
- کزین پیش دادی مرا ز آسمان
 که نه دامی به ره ماند نه بندی
 چون تو با مایی نباشد هیچ غم
 او نگردد سیر خود از جست‌وجو
- (۱) الف - ب (۲) ب - ج (۳) الف - د (۴) ج - د

۳۶- هر یک از پرسش‌های زیر به ترتیب جزء کدام دسته از پرسش‌های بنیادین قرار دارند؟

- آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟

- آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟

- آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟

(۱) هستی‌شناسانه - انسان‌شناسانه - معرفت‌شناسانه (۲) معرفت‌شناسانه - انسان‌شناسانه - هستی‌شناسانه

(۳) انسان‌شناسانه - هستی‌شناسانه - معرفت‌شناسانه (۴) معرفت‌شناسانه - هستی‌شناسانه - انسان‌شناسانه

۳۷- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب به کدام بخش جهان انسانی تعلق دارند؟

الف: هنگامی که فرد اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند.

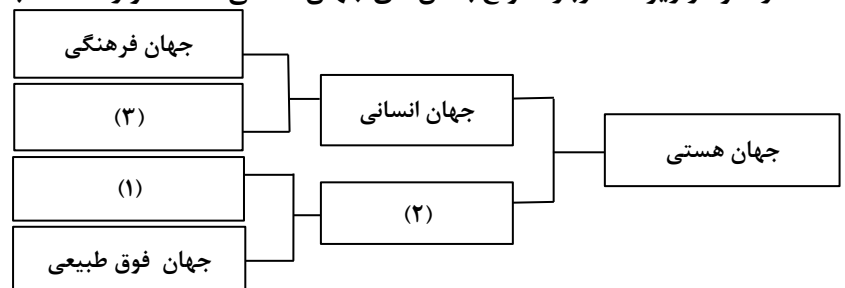
ب: وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد.

ج: هر یک از ما دانسته‌ها و تجربه‌های ویژه‌ای داریم که افراد دیگر با ما در آن‌ها شریک نیستند.

(۱) اجتماعی - اجتماعی - فردی (۲) فردی - فردی - اجتماعی

(۳) اجتماعی - فردی - فردی (۴) فردی - اجتماعی - اجتماعی

۳۸- در نمودار زیر که درباره انواع بخش‌های جهان هستی است، موارد ۱ تا ۳ به ترتیب کدام‌اند؟

(۱) جهان اجتماعی - جهان تکوینی - جهان فردی (۲) جهان طبیعی - جهان تکوینی - جهان ذهنی

(۳) جهان طبیعی - جهان اجتماعی - جهان فردی (۴) جهان اجتماعی - جهان ذهنی - جهان فرهنگی

۳۹- عبارت درست در رابطه با «نظر متفکران مسلمان درباره جهان تکوینی» کدام است؟

(۱) جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند. - طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند.

(۲) جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است. - صرفاً از وجود سه جهان طبیعت، ذهن و فرهنگ سخن می‌گویند.

(۳) جهان تکوینی را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند. - جهان انسانی را به دو جهان ذهنی و فرهنگی تقسیم می‌کنند.

(۴) جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند. - جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است.

۴۰- به ترتیب کدام گزینه پاسخ صحیح سوالات زیر است؟

- وقتی فردی بر اساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به چه جهانی وارد می‌شود؟

- بخش فردی جهان انسانی را چه می‌نامند؟

- وقتی فردی مجسمه‌ای می‌سازد، از چه جهانی به چه جهانی وارد می‌شود؟

(۱) جهان فرهنگی - جهان ذهنی - جهان فردی به جهان فرهنگی

(۲) جهان فرهنگی - جهان تکوینی - جهان فردی به جهان اجتماعی

(۳) جهان ذهنی - جهان تکوینی - جهان ذهنی به جهان فرهنگی

(۴) جهان ذهنی - جهان ذهنی - جهان ذهنی به جهان اجتماعی

۴۱- در بین عبارتهای زیر، کدام موارد نادرست است؟

الف: تمامی پدیدههای جهان هستی محصول زندگی انسان نیستند.

ب: جهان تکوینی پیش از انسان بوده اما وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان نیست.

ج: هر نوع عقیده و اخلاقی، فرهنگی متناسب با خود را جست و جو می کند.

د: هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می آورد ولی به همه عقاید اجازه بروز و ظهور می دهد.

(۱) «الف» و «ب» (۲) «ب» و «د» (۳) «ج» و «د» (۴) «ب» و «ج»

۴۲- در ارتباط با تعامل جهانهای ذهنی، فرهنگی و تکوینی، هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب به کدام دیدگاه اشاره دارد؟

الف: جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می کنند.

ب: طرفداران این دیدگاه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند.

ج: ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آنها نظیر علوم طبیعی است.

(۱) دیدگاه سوم - دیدگاه اول - دیدگاه دوم (۲) دیدگاه سوم - دیدگاه دوم - دیدگاه سوم

(۳) دیدگاه دوم - دیدگاه اول - دیدگاه اول (۴) دیدگاه دوم - دیدگاه دوم - دیدگاه اول

۴۳- در مورد تعامل جهانهای ذهنی، فرهنگی و تکوینی، کدام مورد درباره دیدگاه اول نادرست است و درباره «دیدگاه سوم از نظر قرآن» درست است؟

(۱) جهان فرهنگی مهمتر از جهان ذهنی و تکوینی است. - جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند.

(۲) جهان طبیعت مهمتر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است. - بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می کند.

(۳) جهان ذهنی و تکوینی استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می دهند. - جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست.

(۴) نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی قابلیت هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می کند. - ادراک و آگاهی به انسان منحصر نمی شود.

۴۴- در تعامل جهانهای ذهنی، فرهنگی و تکوینی، کدام نمودار مربوط به دیدگاه دوم است؟

۴۵- درست یا نادرست بودن عبارتهای زیر در کدام گزینه، به ترتیب بیان شده است؟

الف: ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسانها به بخش اجتماعی جهان انسانی تعلق دارد.

ب: فرهنگ، شیوه زندگی اجتماعی انسانها را شکل می دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسانها است.

ج: هنر را می توان بیان ژرف ترین فردیت هنرمند دانست و این فردیت مجرد از اجتماع است.

د: قرآن کریم برای جامعه و فرهنگ جایگاه ویژه ای قائل است و از زندگی و مرگ امتها سخن می گوید.

(۱) نادرست - نادرست - درست - درست (۲) نادرست - درست - نادرست - درست

(۳) درست - نادرست - نادرست - درست (۴) درست - درست - درست - نادرست

۴۶- هریک از عبارات زیر مربوط به کدام یک از منابع و روش های کسب آگاهی و معرفت است؟

- الف: کیارش برای انتخاب برخی از راه حل ها از حس ششم خود استفاده می کند.
 ب: سامان در پاسخ به یکی از دوستانش که قصد مهاجرت داشت، گفت: «چو ایران نباشد، تن من مباد.»
 ج: مریم برای نوشتن پایان نامه اش ابتدا مقدار معینی دارو را به موش ها داد تا بتواند تغییرات بالینی آن ها را بررسی کند.
- (۱) استناد به آیات الهی - استدلال های منطقی - روش های علم تجربی
 (۲) روش های فلسفی - استدلال های منطقی - روش های فلسفی
 (۳) دریافت درونی - استناد به سخن بزرگان - استدلال های منطقی
 (۴) شهود - استناد به سخن بزرگان - تجربه

۴۷- هریک از عبارات زیر مربوط به کدام یک از پژوهش های تجربی است؟

- الف: رابطه بین تمرین و تکرار و به خاطر آوردن اطلاعات حافظه چیست؟
 ب: تأثیر مثبت تمرین و تکرار بر حافظه.
 ج: تمرین و تکرار تأثیر چشمگیری بر به خاطر آوردن اطلاعات حافظه ندارد.
- (۱) فرضیه - اصل - قانون
 (۲) مسئله - قانون - اصل
 (۳) مسئله - اصل - فرضیه
 (۴) فرضیه - قانون - نظریه

۴۸- مهم ترین دلیل دشواری پیش بینی و کنترل در علم روان شناسی نسبت به سایر علوم چیست؟

- (۱) پیچیدگی و دشواری توصیف و تبیین در موضوعات مختلف علم روان شناسی
 (۲) تبعیت نکردن علم روان شناسی از مراحل و اهداف علوم تجربی
 (۳) دشواری پیش بینی و کنترل رفتار انسان نسبت به موجودات طبیعی
 (۴) واجد جنبه های غیر جسمانی بودن انسان علاوه بر جنبه های جسمانی

۴۹- هریک از موارد زیر در ارتباط با کدام یک از اهداف علوم تجربی است؟

- بیان ویژگی های رشد در دوره نوجوانی.
 - احتمال وجود برخی از رفتارها در افراد ۱۵-۱۶ ساله.
 - تغییرات هورمونی و فیزیولوژیک باعث تغییرات هیجانی در نوجوان می شود.
- (۱) تبیین - کنترل - توصیف
 (۲) توصیف - پیش بینی - تبیین
 (۳) توصیف - کنترل - تبیین
 (۴) تبیین - پیش بینی - توصیف

۵۰- درستی یا نادرستی هر یک از عبارات زیر در کدام گزینه آمده است؟

- الف: به این جهت که پدیده هایی مانند امید به آینده تحت تأثیر عوامل متعددی هستند، به راحتی نمی توان آن را توصیف و تبیین کرد.
 ب: در بررسی پدیده ها، از میان تمام علت ها تنها یک علت صحیح است و محقق باید به دنبال یافتن تبیین صحیح باشد.
 ج: چگونگی توصیف هر دانشمند از یک موضوع یا پدیده، تأثیر بسیار زیادی در مواجهه با آن موضوع و بررسی علمی آن دارد.
- (۱) درست - نادرست - درست
 (۲) درست - درست - نادرست
 (۳) نادرست - نادرست - درست
 (۴) درست - درست - درست

۵۱- پاسخ سوالات زیر در کدام گزینه ذکر شده است؟

-فرایند به چه معناست؟

-مهم ترین تفاوت فرد عادی و دانشمند چیست؟

- (۱) جریان یک عمل - مواجهه دانشمند برخلاف فرد عادی منظم و قاعده مند است.
 (۲) جریان رسیدن به هدف - دانشمند مسئله را شناسایی می کند اما فرد عادی با مسئله مواجه می شود.
 (۳) روشن کردن موقعیت نامعین - دانشمند مسئله را شناسایی می کند اما فرد عادی با مسئله مواجه می شود.
 (۴) شناسایی موقعیت مجهول - مواجهه دانشمند برخلاف فرد عادی منظم و قاعده مند است.

۵۲- عبارت زیر به کدام یک از ویژگی‌های روش علمی اشاره دارد؟

«سروش که در یک آزمایشگاه داروسازی کار می‌کند با دانستن این موضوع که جیوه در دمای اتاق به صورت مایع است سعی می‌کند آن را در یک لانه موربانه بریزد تا بعد از کم کردن دما و جامد شدن جیوه، فرم لانه موربانه را پیدا کند.»

(۱) تکرار پذیری (۲) نظام‌دار بودن (۳) تعریف عملیاتی (۴) آزمون سازگاری

۵۳- در صورتی که گفته شود حافظه فعال عبارت است از «بخشی از سیستم شناختی که مقدار محدودی از اطلاعات را به طور موقت در خود نگه می‌دارد و در استدلال، تصمیم‌گیری و هدایت رفتار به انسان کمک می‌کند.» این تعریف فاقد کدام ویژگی است؟

- (۱) به شکلی دقیق، شفاف و قابل اندازه‌گیری بیان شده است.
- (۲) همه افراد با مطالعه آن به برداشت یکسانی دست می‌یابند.
- (۳) تابع جست‌وجوی با قاعده و نظام‌دار برای مشخص کردن یک موقعیت است.
- (۴) برای سهولت در اندازه‌گیری و انجام یک آزمایش صحیح کافی است.

۵۴- دلیل دشواری رسیدن به یافته‌های یکسان در روان‌شناسی، چیست؟

- (۱) پیچیدگی پژوهش‌های مربوط به انسان، رعایت مسائل اخلاقی و تفسیر پدیده‌های انسانی.
- (۲) محدودیت‌های تبیین پدیده‌های انسانی در روش‌های تجربی و علمی.
- (۳) نرسیدن افراد به تعریف عملیاتی یکسان یا تقریباً یکسان از پدیده‌های انسانی.
- (۴) ناتوانی روش تجربی و برخی منابع کسب آگاهی در مطالعه پدیده‌های انسانی.

۵۵- کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- (۱) هر نظریه علمی که براساس مشاهده و تجربه شکل گرفته است خود بر نظریات و مبانی غیرتجربی تکیه داشته و با تغییر آن‌ها، فرضیات و نظریات مطرح شده در علم تجربی نیز تغییر خواهد کرد.
- (۲) برخی دانشمندان علوم تجربی با ورود به حیطه موضوعاتی که امکان مشاهده مستقیم و تجربی آن‌ها وجود ندارد، به اظهار نظر درباره چنین موضوعاتی پرداخته و عقل و وحی را منابع نادرست معرفی می‌کنند.
- (۳) تنها چیزی که علم تجربی در مواجهه با مسائل غیرقابل مشاهده می‌تواند ادعا کند، «نمی‌دانم» است و برای کسب معرفت و دانش درباره موجودات غیرقابل مشاهده باید از تبیین‌های مستند به دیگر منابع معرفتی استفاده کرد.
- (۴) برای پذیرش پاسخ‌های اولیه ارائه شده به مسئله‌های علمی و تأیید یک فرضیه، باید آن را براساس مشاهدات غیرتجربی بیازماییم و نتیجه را با یافته‌های مقبول در علم تجربی مطابقت دهیم.

کد کنترل

322

A

پنجشنبه

۱۴۰۲/۰۷/۲۰

آزمون الکترونیکی یازدهم انسانی - مرحله ۱

آزمون اختصاصی - دفترچه ۲

ملاحظات	زمان پاسخ‌گویی	تا شماره	از شماره	تعداد سوال	مواد امتحانی	ردیف
سوال ۴۵ ۴۲ دقیقه	۱۵ دقیقه	۶۰	۵۶	۱۵	زبان عربی	۱
	۱۲ دقیقه	۷۸	۷۱	۸	تاریخ	۲
		۸۵	۷۹	۷	جغرافیا	۳
		۱۰۰	۸۶	۱۵	فلسفه	۴

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.
به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

■ ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (٥٦ - ٦١)

- ٥٦- ﴿وَاعْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنْ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتِ الْحَمِيرِ﴾: و ...
- (١) صدای خود را پایین بیاور زیرا ناپسندترین صداها قطعاً صدای خران است.
  - (٢) صدایت را پایین آور بی شک ناپسندترین صدا، برای خرهاست.
  - (٣) صدای خود را بالا نبر زیرا ناپسندترین صداها قطعاً صدای خر است.
  - (٤) صدای خود را پایین بیاورید زیرا قطعاً صدای خران از ناپسندترین صداها است.
- ٥٧- هؤلاء الأساتذة يُقدِّمونَ لطلابهم مواعظَ كثيرةً وهذه نماذجُ تربويَّةٍ ليهتدي بها كلُّ الشَّبابِ:
- (١) این استادان، پندهای بسیاری را به دانشجویان تقدیم می کنند که این نمونه های تربیتی همه جوانان را هدایت کنند!
  - (٢) این ها استادانی هستند که به دانشجویان خود پندهای بسیاری را تقدیم می کنند و این ها نمونه هایی برای تربیت هستند که همه جوانان با آن ها هدایت شوند!
  - (٣) این استادان، پندهای بسیاری را به دانشجویان خود تقدیم می کنند و این ها نمونه هایی تربیتی هستند که همه جوانان با آن ها هدایت شوند!
  - (٤) این ها استادانی هستند که به دانشجویانشان پندهایی را که بسیار هستند، تقدیم می کنند و این ها نمونه هایی برای تربیت و هدایت شدن همه جوانان هستند!
- ٥٨- نصحتُ زميلاتي: عليكنَّ بالإقتصاد، فاستهلكنَّ الماءَ في مرداد أقلَّ من الشهور الأخرى حتى لا ينقطع تيارُ الكهرباء في الأيام الحارة:
- (١) همکارانم را نصیحت کردم: صرفه جویی بر شما واجب است، پس در مرداد کمتر از ماه های دیگر آب مصرف کنید تا جریان برق را در ماه های گرم قطع نکنند!
  - (٢) همکارانم را نصیحت کردم: باید صرفه جویی کنید، پس آب را در مرداد کمتر از ماه های دیگر مصرف کنید تا جریان برق در روزهای گرم قطع نشود!
  - (٣) هم کلاسی های خود را نصیحت کردم: بر شماست صرفه جویی، پس آب کمتری را در مرداد به نسبت ماه های آخر مصرف کنید تا جریان برق در روزهای گرم قطع نگردد!
  - (٤) هم کلاسی های خود را نصیحت کردم: بر شماست صرفه جویی، پس مصرف آبتان در مرداد، کمتر از ماه های دیگر باشد تا جریان برق در روزهای گرم قطع نشود!

٥٩- عین الخطأ:

- (١) من يُحافظُ على الصَّلَاةِ في وقتها يُحِبُّهُ اللهُ: کسی که از نماز در وقتش محافظت می کند خداوند را دوست دارد!
- (٢) يُرشد الوالدان أولادهم إلى الإهتمام بالرياضة: پدر و مادر فرزندان خود را به توجه به ورزش راهنمایی می کنند!
- (٣) هل رفعت صوتك فوق صوت من تتكلم معه؟: آیا صدایت را بالای صدای کسی که با وی صحبت می کنی، بردی؟
- (٤) أحبُّ أن أرى كلَّ من تلاميذی في أحسن حالٍ: دوست دارم که هر یک از دانش آموزان خود را در بهترین حال ببینم!

٦٠- «امام هادی (ع) فرموده اند: بهتر از خوبی، انجام دهنده آن است.»:

- (١) قَدْ قَالَ الإمام الهادی (ع): خَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ فاعِلُهُ!
- (٢) الإمام الهادی (ع) قد يقول: خَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ فاعِلُهُ!
- (٣) الإمام الهادی (ع) قد قال: خَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ من يفعلُهُ!
- (٤) قَدْ يَقُولُ الإمام الهادی (ع): خَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ من يفعلُهُ!

٦١- عین ما فيه كلمتان متضادتان:

- (١) عليكم أن تكونوا مُشْتاقينَ إلى الأعمالِ الصَّالِحَةِ!
- (٢) بعض تلاميذِ هذا الصَّفِّ فخورونَ لكنَّ بعضهم مُتواضعون!
- (٣) تعمُرُ الحِكمةُ في قلب من يتواضعُ أمام الآخريين!
- (٤) أنا أعلمُ أنَّ الله لا يُحِبُّ كلَّ مُختالٍ فخورٍ!

■ ■ اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة (٦٢ - ٦٥) بما يناسب النص:

التواضع أصل مهم في حياتنا الفردية والاجتماعية. يستطيع الإنسان أن يجلب محبة الآخرين بالتواضع. الناس يحبون الشخص المتواضع و يحترمونه و لا يحبون المتكبر. «لقمان الحكيم» من الأشخاص الذين نقل «القرآن الكريم» منه كلمات تدل على أهمية التواضع. هو يقول لابنه: ﴿لَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَ لَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا...﴾ و أيضاً يقول الإمام الكاظم (ع): «الحكمة تعمر في قلب المتواضع و لا تعمر في قلب المتكبر الجبار»

۶۲- عَيْن الصَّحِيحِ عَلَى حَسَبِ النَّصِّ:

- ۱) القرآن الكريم نقل كلمات في موضوع التواضع عن لقمان فقط
- ۲) الناس يحبون الشخص المتكبر
- ۳) المتكبر لا ينتفع بالعلوم المختلفة
- ۴) التواضع والخشوع يرفع درجة الإنسان عند الله

۶۳- عَيْنُ مَا لَيْسَ فِي النَّصِّ:

- ۱) محبة الناس إلى الإنسان المتواضع
- ۲) احترام الناس للشخص المتواضع
- ۳) أهمية التواضع في حياتنا الشخصية و الجمعية
- ۴) محبة الإنسان المتواضع إلى الناس

■ عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٦٤ وَ ٦٥)

۶۴- عَيْنُ الصَّحِيحِ عَنِ «تُصْعَرُ» فِي النَّصِّ:

- ۱) فعل نهي - للمخاطب - ثلاثي مزيد من باب «تفعيل» و له حرف زائد
- ۲) فعل مضارع - للغائبة - مجهول - ثلاثي مجرد
- ۳) فعل مضارع للتهي - للمخاطب - ثلاثي مزيد من باب «تفعل» و له حرفان زائدان
- ۴) فعل نهي - للمخاطب - ثلاثي مجرد - معلوم

۶۵- عَيْنُ الصَّحِيحِ عَنِ «المتواضع» فِي النَّصِّ:

- ۱) اسم - مفرد - مذکر - معرب - مصدر من باب «مفاعلة» / صفة و مجرور
- ۲) اسم - مفرد - مذکر - مبني - مصدر من باب «تفاعل» / صفة
- ۳) اسم - جمع - مذکر - معرب / خبر و مرفوع
- ۴) اسم - مفرد - مذکر - معرب / مضاف إليه و مجرور

■ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٦٦ - ٧٠)

۶۶- عَيْنُ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- ۱) يَأْخُذُ الْفَائِزُ الْأَوَّلُ جَائِزَةً ذَهَبِيَّةً فِي الْمُسَابَقَاتِ!
- ۲) إِنَّ الْفَخْرَ لِدَوِي الْعُقُولِ هُوَ الْحَيَاءُ وَ الْعِفَافُ وَ الْأَدَبُ!
- ۳) إِثْنَانٌ وَ ثَمَانُونَ تَقْسِيمٌ عَلَى اثْنَيْنِ يُسَاوِي وَاحِدًا وَ أَرْبَعِينَ!
- ۴) يُحِبُّ الْآبَاءُ وَ الْأُمَّهَاتُ رُؤْيَةَ أَوْلَادِهِمْ فِي أَحْسَنِ الْحَالِ!

۶۷- عَيْنُ الْعَدَدِ لَيْسَ صِفَةً:

- ۱) أولى آيات القرآن الكريم نزلت في غار حراء!
- ۲) حصدنا فواكه هاتين الشجرتين الاثنتين أمس!
- ۳) كل سنة نزر مشهد المقدسة مرة واحدة!
- ۴) نرجع من المدرسة في الساعة الثانية عشرة!

۶۸- عَيْنُ عِبَارَةٍ لَا يَوْجَدُ فِيهَا فِعَالًا مُتَعَدِّيًّا:

- ۱) الطالبة هيأت نفسها للانتظار في فراق جدّها!
- ۲) اكتسبت الغزاة رزقها بين هذه الوحوش و شكرت رازقها!
- ۳) نحن تحملنا صعوبة الحياة بشهامة و لكن لا نستطيع أن نهرب منها!
- ۴) يندفع إلى أهله و يعيش بينهم ينتشر السلم في مدينته!

۶۹- عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ «نُونُ الْوَقَايَةِ»:

- ۱) قالت الأم لى: يا بنتى لا تضمنى أحداً لا تعرفينه أبداً!
- ۲) المعلمون انتخبوني كتلميذ مثالي في الأخلاق و الدرس!
- ۳) منحنى زميلي في يوم ميلادي أحسن هدية و هي الكتاب!
- ۴) يا أختي، هل تساعدني في فهم هذا الدرس فإنه صعب جداً!

۷۰- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي بِنَاءِ الْمَجْهُولِ:

- ۱) لا يهدي الله القوم الظالمين ← ما هدي القوم الظالمون!
- ۲) لا ترى النفس العبوس جمال الحقيقة ← لا ترى جمال الحقيقة!
- ۳) يُشجّع الإسلام الطلّابَ على طلب العلم ← يُشجّع الطلّابُ على طلب العلم!
- ۴) تُربّيها المعلّمة و هما تحاولان كثيراً ← تُربّيان و هما تحاولان كثيراً!

۷۱- کدام نوع تاریخ‌نگاری با تاریخ‌نگاری سلسله‌ای پیوستگی پیدا کرد؟

- (۱) منظوم (۲) تک‌نگاری (۳) عمومی (۴) محلی

۷۲- به ترتیب «لطیفه‌ها و لالایی‌ها و تابلوهای نقاشی و جواهرات» در کدام دسته از منابع غیرنوشته‌ای قرار می‌گیرد؟

- (۱) محوطه‌ها و بناهای تاریخی - کتاب‌های تاریخی
 (۲) آثار شفاهی - ابزارها و وسایل دست ساخته انسان
 (۳) کتاب‌های تاریخی - ابزار و وسایل دست ساخته انسان
 (۴) ابزار و وسایل دست ساخته انسان - آثار شفاهی

۷۳- کدام گزینه درباره «قابوس‌نامه» درست است؟

- (۱) از نمونه‌های مشهور اندرزنامه که بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازد.
 (۲) این اثر نوشته خواجه نظام‌الملک در قرن پنجم هجری درباره تشکیلات و نهادهای اداری می‌باشد.
 (۳) از متون اندرزنامه‌ای به شمار می‌رود که با نوشته‌های بودا در هند باستان قرابت و نزدیکی دارد.
 (۴) از متون ادبی است که عقاید دینی و فلسفی را منعکس نموده و با اندیشه کنفوسیوس در چین باستان تقابل دارد.

۷۴- کدام عبارت زیر در مورد زمان تألیف کتاب «تاریخ سیستان» درست است؟

- (۱) این کتاب بعد از سفرنامه ناصر خسرو و قبل از کتاب تاریخ بیهقی تألیف گردیده است.
 (۲) این کتاب بعد از کتاب تاریخ طبری و قبل از کتاب زندگی شگفت‌آور تیمور تألیف گردید.
 (۳) این کتاب قبل از کتاب تاریخ طبری و پس از سیاست‌نامه نوشته شده است.
 (۴) این کتاب همزمان با قصیده نامه اهل خراسان نوشته شده است.

۷۵- کدام دسته از منابع غیرنوشته‌ای به مورخان، برای فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها، کمک می‌کنند؟

- (۱) آثار شفاهی (۲) ابزار و وسایل دست ساخته انسان
 (۳) محوطه‌ها و بناهای تاریخی (۴) ادبیات و متون ادبی

۷۶- کدام مورد درباره «سفرنامه‌ها» درست است؟

- الف: اطلاعات با اهمیتی درباره آداب و رسوم، فرهنگ و حکومت‌های محلی و سرزمین‌ها ارائه می‌دهد.
 ب: به نقد اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و نیز عقاید دینی و فلسفی در هر عصری می‌پردازد.
 ج: اطلاعات مفیدی از زندگی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌کنند که در دیگر منابع کمتری دیده می‌شوند.
 د: گنجینه‌ای بسیار با ارزش از تاریخ اجتماعی، فرهنگی و جغرافیای تاریخی سرزمین‌هایی که توسط جهانگردان دیده شده است.

- (۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «ج» (۳) «ب» - «د» (۴) «ج» - «د»

۷۷- به ترتیب کدام موارد درباره تاریخ‌های عمومی و تاریخ‌های منظوم، درست است؟

- الف: تاریخ‌نگاری عمومی از قرن سوم هجری آغاز شده و تاریخ‌های منظوم از دوران مغولان رواج و رونق یافت.
 ب: تاریخ‌های منظوم حاوی اطلاعات زیادی درباره زندگی‌نامه به مفاخر و مشاهیر است.
 ج: تاریخ‌نگاری عمومی رویدادهای مربوط به فرمانروا به طور متمرکز توصیف می‌کند.
 د: موضوع تاریخ‌نگاری منظوم به نظم کشیدن رویدادهای تاریخی و تاریخ‌های عمومی با نگرش تاریخ جهان از آفرینش عالم آغاز می‌شد.

- (۱) «الف» - «ج» (۲) «الف» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ج» - «د»

۷۸- کدام عبارت درباره کتابی که «ابن عربشاه» نگارش کرده درست است؟

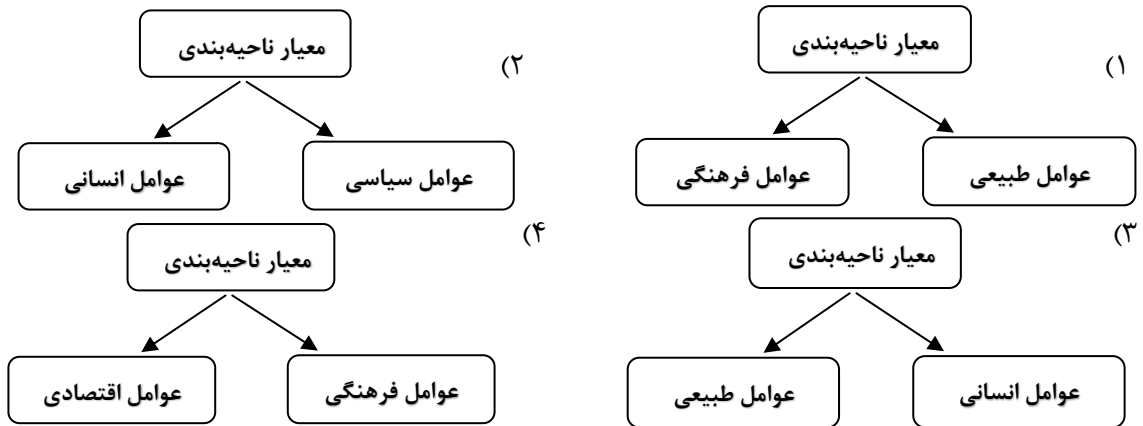
- ۱) به خوبی اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زمان خود را نقد کرده است.
- ۲) حاوی اطلاعاتی درباره آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معیشت و اعتقادات دوران خود است.
- ۳) عموماً به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه، توصیف و ثبت و ضبط کرده است.
- ۴) حاوی مطالبی درباره اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم است.

۷۹- جغرافی دانان با چه هدفی خاک‌های مختلف را ناحیه‌بندی می‌کنند؟

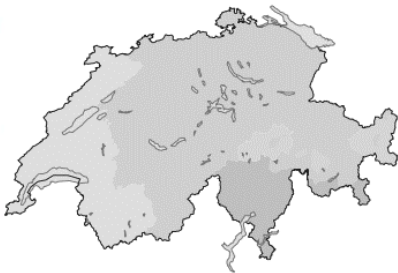
- ۱) طبقه‌بندی هر یک از نواحی خاک بر اساس معیارهای طبیعی و انسانی
- ۲) تشکیل ناحیه‌هایی متمایز از یکدیگر بر اساس نوع کشت و پوشش گیاهی
- ۳) علمی کردن مطالعات و تحقیقات و برنامه‌ریزی صحیح در انتخاب نوع کشت
- ۴) شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات درباره آن‌ها

۸۰- در کدام گزینه شکل درست معیارهای ناحیه‌بندی نشان داده شده است؟

۸۱- در نواحی زبانی کشور سوئیس، چهار زبان رسمی وجود دارد. در این ارتباط کدام مورد، درست است؟

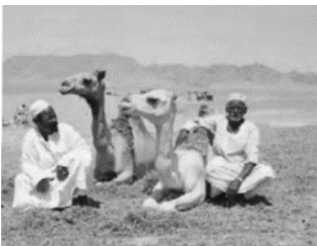
- ۱) بر خلاف مرزهای سیاسی و اداری، بر مبنای انتخاب و تصمیم‌گیری انسان‌ها تعیین می‌شود.
- ۲) هر ناحیه زبانی، تقریباً قلمرو جغرافیایی خاص را در کشور سوئیس اشغال کرده است.
- ۳) تعیین مرز این نواحی به مراتب ساده‌تر از تعیین نواحی صنعتی و زیست‌بوم‌ها است.
- ۴) هر چهار ناحیه زبانی، با مرزهای طبیعی نواحی کوهستانی مرز مشترک دارند.

۸۲- کدام گزینه، با توجه به تصویر روبه‌رو، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«هر مکان در روی زمین ویژگی‌هایی دارد و .....»

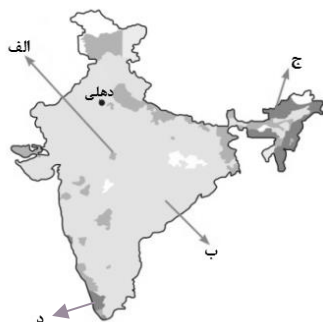
- ۱) میان هر واحد با واحد مجاور تفاوت وجود دارد.
- ۲) میان اجزا و پدیده‌های آن، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد.
- ۳) تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان بستگی دارد.
- ۴) ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی میان عناصر طبیعی و انسانی است.

۸۳- در فرآیند ناحیه‌بندی یک محیط جغرافیایی، کدام رویداد از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است؟

- ۱) یک مکان به شکلی ناحیه‌بندی شود که بیشترین همگونی را با ناحیه همجوار داشته باشد.
- ۲) همگونی یک ناحیه انسانی یا طبیعی به شکلی باشد که از ناحیه همجوار متمایز شود.
- ۳) یک محیط جغرافیایی، با معیارهای تعیین شده جغرافی‌دانان، مطابقت داشته باشد.
- ۴) حدود و مرزهای ناحیه را علاوه بر روی نقشه، بر روی زمین نیز ترسیم کرد.

- ۸۴- جغرافی دانان بر اساس ویژگی های عمده بارش، ایران را بر روی نقشه ای به شش ناحیه بارشی تقسیم کرده اند. اگر کشورمان را بر طبق این نقشه به دو نیمه شرقی و غربی تقسیم کنیم، کدام گزینه درست خواهد بود؟
- (۱) کم بارش ترین ناحیه همانند پربارش ترین ناحیه در هر دو نیمه شرقی و غربی مشاهده می شود.
  - (۲) در نیمه شرقی نسبت به غربی، تنوع و تعدد بیشتری از نواحی بارشی مشاهده می شود.
  - (۳) در نیمه شرقی همانند نیمه غربی، بیشتر از یک ناحیه بارشی مشاهده می شود.
  - (۴) در نیمه شرقی همانند نیمه غربی، همه نواحی بارشی مشاهده می شود.

۸۵- کدام گزینه ادیان مهم هند را روی نقشه به درستی نشان می دهد؟

- (۱) الف: اسلام) - (ب: هندو) - (ج: سیک) - (د: اسلام)
- (۲) الف: اسلام) - (ب: هندو) - (ج: مسیحیت) - (د: مسیحیت)
- (۳) الف: بودایی) - (ب: هندو) - (ج: مسیحیت) - (د: اسلام)
- (۴) الف: بودایی) - (ب: مسیحیت) - (ج: سیک) - (د: مسیحیت)

۸۶- کدام گزینه بیانگر یک پرسش فلسفی است؟

- ۱) آیا می‌توان مانع بروز خطا در فرآیند تفکر آدمی شد؟
- ۲) آیا انسان به صورت ذاتی دارای اختیار و اراده است؟
- ۳) آیا کهکشان‌های جهان قابل بررسی علمی هستند؟
- ۴) در مسئله تربیت انسان خانواده مهم‌تر است یا اجتماع؟

۸۷- کدام گزینه درباره سؤالات بنیادی و اساسی نادرست است؟

- ۱) این قبیل سؤالات برای همه انسان‌ها ایجاد نمی‌شود و پاسخ به آن‌ها بر عهده فیلسوفان است.
- ۲) مربوط به موضوعات فلسفی هستند و بشر برای پاسخ قانونمند به آن‌ها به دانش فلسفه رسیده است.
- ۳) بدون داشتن پاسخ درست و قانع‌کننده به آن‌ها، تصمیم‌گیری‌های انسان بی‌نتیجه و سرانجام می‌شوند.
- ۴) پرداختن به این سؤالات، اگر به‌طور پیوسته باشد، انسان را از تفکر غیر فلسفی وارد مرحله دوم تفکر می‌کند.

۸۸- کدام گزینه در مورد دو مرتبه تفکر، عبارت صحیحی را بیان نمی‌کند؟

- ۱) اینکه امکان وقوع حادثه‌ای بدون علت وجود دارد یا نه، مربوط به تفکر فلسفی است.
- ۲) می‌توان گفت مرتبه دوم تفکر یا همان تفکر فلسفی، مساوی با دانش فلسفه است.
- ۳) در هر دو مرتبه تفکر، ذهن از معلومات به سمت مجهولات در حرکت می‌باشد.
- ۴) تفکر در حوزه فطرت ثانی، موجب بی‌نیازی از تفکر در حیطة فطرت اول نیست.

۸۹- تفاوت اصلی تفکر فلسفی با تفکر غیر فلسفی در کدام گزینه بیان شده است؟

- ۱) موضوع اندیشه‌ورزی
- ۲) مرحله‌ای بودن تفکر
- ۳) استفاده از معلومات
- ۴) ترتیب مراحل اندیشه‌ورزی

۹۰- کدام گزینه با سخنان ملاصدرا پیرامون فطرت اول و ثانی سازگاری بیشتری دارد؟

- ۱) ملاصدرا، فطرت اول را به صورت کلی شایسته انسان نمی‌داند.
- ۲) شرط ورود به فطرت ثانی، کنار گذاشتن امور فطرت اول است.
- ۳) فطرت ثانی معادل اندیشیدن در مسائل بنیادین و اساسی است.
- ۴) کسی که به منفعت‌های مادی فکر می‌کند، در فطرت ثانی نیست.

۹۱- به ترتیب «علت» موارد زیر در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

«ظهور فلسفه» - «پایه‌ای بودن مباحث فلسفه برای سایر علوم» - «به کار رفتن واژه فلسفه برای دانش خاص»

- ۱) اهمیت سؤالات بنیادین و اساسی در زندگی انسان - استفاده فلسفه از روش عقلی و قیاسی برای پاسخ به سؤالات - نام‌گذاری ویژه برای شاخه‌های دانش
- ۲) اهمیت سؤالات بنیادین و اساسی در زندگی انسان - پرداختن فلسفه به اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان - گذشت زمان و پیشرفت دانش‌های مختلف
- ۳) تلاش بشر برای پاسخ قانونمند به سؤالات اساسی و بنیادین - استفاده فلسفه از روش‌های عقلی و قیاسی برای پاسخ به سؤالات - پیشرفت و رشد دانش‌های مختلف
- ۴) تلاش بشر برای پاسخ قانونمند به سؤالات بنیادین - پرداختن فلسفه به اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان - نام‌گذاری ویژه برای شاخه‌های مختلف دانش

۹۲- کدام معنا از فلسفه در زمان سقراط به کار می‌رفته است؟

- ۱) فیلسوفوس
- ۲) دوستداری دانش
- ۳) دانشمند
- ۴) مغالطه

۹۳- در کدام گزینه مراحل تفکر به درستی عنوان شده‌اند؟

- (۱) کم‌آبی کره زمین ← چرا آب آشامیدنی کاهش یافته؟ ← مطالعه مقالات ده سال اخیر ← تبخیر زیاد حاصل از انتشار گازهای گلخانه‌ای
- (۲) چرا انسان‌ها جمع‌گریز می‌شوند؟ ← مصاحبه با افراد داوطلب ← بررسی مقالات منتشر شده در ژورنال‌های مختلف ← گسترش فضای مجازی و اینترنت
- (۳) انقراض یوزپلنگ‌ها ← چرا جمعیت گوزن‌ها افزایش یافته است؟ ← مطالعه جمعیت یوزپلنگ‌ها و گوزن‌ها ← کاهش جمعیت یوزپلنگ‌ها باعث افزایش جمعیت گوزن‌ها شده.
- (۴) چرا احترام به سالمندان کم شده است؟ ← رفتار سالمندان با جوانان را بررسی کنیم ← عدم تفاهم بین توقعات نسل‌های مختلف باعث عدم تفاهم شده است ← کاهش احترام بین جوانان و سالمندان مشهود است.

۹۴- کدام گزینه درباره اجتناب سقراط از سوفیست نامیدن خویش، به درستی ذکر نشده است؟

- (۱) تواضع و فروتنی سقراط، علت قطعی این موضوع بود (۲) تواضع داشتن سقراط در مقابل آن‌ها، علت احتمالی آن بود.
- (۳) هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها، علت قطعی آن نبود. (۴) سقراط به جای سوفیست، قطعاً خود را فیلسوف نامید.

۹۵- کدام گزینه از جهت متفاوتی موجب تمایز فلسفه از سایر دانش‌ها می‌شود؟

- (۱) نزدیک شدن به کشف مجهول در مسائل فلسفی، معلول تجزیه و تحلیل دانسته‌ها است.
- (۲) اگر کسی بگوید تنها راه کسب شناخت معتبر، تجربه است؛ از او دلیل عقلانی می‌خواهیم.
- (۳) حقیقتی که تمام موجودات جهان در آن مشترک هستند، مورد بحث دانش فلسفه است.
- (۴) پژوهش‌های نقلی و تاریخی صرف، در پاسخ به پرسش‌های فلسفی فاقد کاربرد هستند.

۹۶- ویژگی منحصر به فرد فلسفه نسبت به سایر علوم چیست؟

- (۱) بحث از بنیادی‌ترین موضوعات جهان
- (۲) استفاده از استدلال و قیاس در مباحث
- (۳) بی‌توجهی به ویژگی‌های خاص موجودات
- (۴) پایه و اساس بودن فلسفه برای سایر علوم

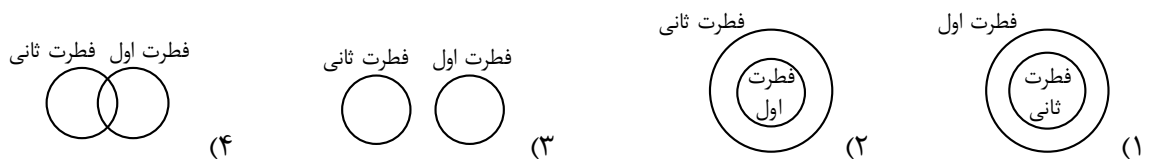
۹۷- کدام گزینه درباره دانش فلسفه درست بیان شده است؟

- (۱) فلسفه در لغت یونانی به معنای دوستدار دانایی است.
- (۲) فلسفه به جنبه حیات و موجودیت هر چیز در جهان هستی توجه می‌کند.
- (۳) فلسفه، اساس و پایه مباحث سایر علوم و دانش‌های مختلف را بررسی و مطالعه می‌کند.
- (۴) فلسفه دانشی است که داشتن روش عقلی در آن، شرط لازم و غیرکافی برای متمایز کردن آن با سایر علوم است.

۹۸- کدام عبارت می‌تواند به عنوان یک مسئله فلسفی بررسی شود؟

- (۱) تفاوت رنگ صندلی در مهدکودک و ساختمان وزارتخانه
- (۲) کیفیت ایست قلبی و قطع ارتباط جسم با روح در لحظه مرگ
- (۳) مادی بودن یا غیرمادی بودن نفس روحانی و جسم خاکی انسان
- (۴) قابلیت زندگی داشتن یا نداشتن در کرات دیگر یا کهکشان‌های دور دست

۹۹- کدام یک از گزینه‌های زیر نشان‌دهنده رابطه بین مسائل فطرت اول و مسائل فطرت ثانی است؟

۱۰۰- کدام گزینه دلیل اصلی بی‌اعتبار پنداشتن حقیقت و واقعیت توسط سوفیست‌ها می‌باشد؟

- (۱) کمک گرفتن از مغالطه در استدلال‌ها
- (۲) پیروزی بر رقیب را هدف گرفتن
- (۳) اشتغال به وکالت و فن سخنوری
- (۴) "هرکس هرچه بفهمد" را حقیقت دانستن

کد کنترل

322

A

پنجشنبه

۱۴۰۲/۰۷/۲۰

پاسخنامه آزمون الکترونیکی یازدهم انسانی - مرحله ۱

دروس	مسئول درس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش	امیر زراندوز - محمد نوربخش	امیرحسین ابومحوب حمیدرضا رحیم خانلو - فرزانه دانایی
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - مهدی ضیایی	علی رضا علویان - فاطمه عباسی مهران قندی - مریم پیروی
علوم اجتماعی	الهام میرزایی	الهام میرزایی - فروغ تیموریان	آزاده میرزایی - فاطمه صفری
روان شناسی	الهه همایون زاده	الهه همایون زاده	زهره رامندی - احسان کلاته فاطمه باقری
زبان عربی	هاله کریمی	هاله کریمی - صادق رضانی - محمدعلی تابانفر	کیارش پورمهدی - مریم آقایی احسان کلاته
تاریخ	حمیده محبی	منصوره حاجی زاده - حمیده محبی	سارا خداوردیان - محمد رسایی
جغرافیا	حمیدرضا بهیاد	حمیدرضا بهیاد - حدیث طلوع مهر	زهرا فروغی - فرشید مشعرپور
فلسفه	امیرمحمد نصیری	مجید قدرتی پور - کیمیا طهماسبی	کیمیا طهماسبی - حسن صدری

مدیر آزمون: رسول خنجری

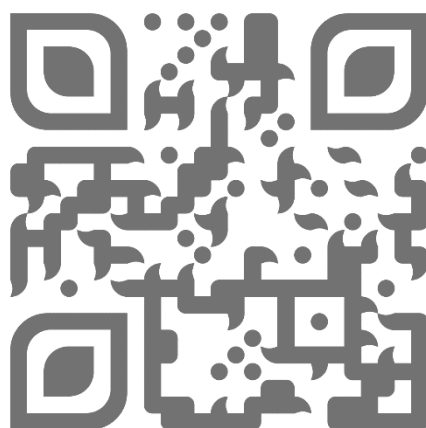
حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز»

مجاز می باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می شود.

به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هر گونه استفاده غیر قانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

دوست مازی من، سلام!
برای اینکه ما نظرت رو در رابطه با آزمون بدونیم نیاز هست که در نظرسنجی شرکت کنی.
برای شرکت در نظرسنجی فقط کافیست روی لینک زیر بزنی یا QR کد زیر رو اسکن کنی تا صفحه
نظرسنجی برات باز بشه!
ممنون که نظرت رو به ما میگی و بهمون برای بهتر شدن آزمون‌ها کمک می‌کنی (:

<https://b2n.ir/x36417>

۱- چند مورد از جملات یا عبارات های زیر، گزاره محسوب نمی شوند؟

الف: $-1 > -2$ ب: $(5 - \sqrt{2})(5 + \sqrt{2}) = 23$

ج: در هوای گرم لطفاً آب یخ نخور.   د: اولین عدد ۴ رقمی بر ۵ بخش پذیر است.

هـ: مجموع دو عدد زوج، همواره زوج است.   و: مستطیل شکل زیبایی است.

۴ (۱)   ۳ (۲)   ۲ (۳)   ۱ (۴)

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - مفهومی - ۱۱۰)

گزاره جمله یا عبارتی خبری است که قابل ارزش گذاری باشد و ضمناً ارزش آن، دقیقاً درست یا دقیقاً نادرست باشد. جملات امری، سلیقه‌ای، عاطفی و پرسشی، گزاره محسوب نمی شوند.

پاسخ تشریحی:

عبارت (ج) جمله‌ای امری است پس گزاره نیست.

عبارت (و) جمله‌ای سلیقه‌ای است و قابل ارزش گذاری نیست پس این جمله هم گزاره محسوب نمی شود. بقیه موارد همگی حالت خبری دارند و قابل ارزش گذاری می باشند پس گزاره هستند.

گروه آموزشی ماز

۲- در کدام گزینه دو گزاره، همواره هم ارزش هستند؟ (p ، q و گزاره‌های دلخواه، T یعنی گزاره درست، F یعنی گزاره نادرست)

۱) $\sim(p \vee T)$ و $\sim p$ ۲) $[(p \wedge \sim F) \vee (q \wedge T)]$ و $p \vee q$

۳) $[(\sim p \wedge \sim T) \wedge r]$ و $\sim r$ ۴) $\sim(\sim p \vee F)$ و $\sim p$

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۰)

اگر دو گزاره p و q هم ارزش باشند از نماد $p \equiv q$ استفاده می کنیم و می گوییم p هم ارز q است.

پاسخ تشریحی:

توجه کنید که $p \wedge F \equiv F$ و $p \vee F \equiv p$ و همچنین: $p \wedge T \equiv p$ و $p \vee T \equiv T$. حالا تک تک گزینه‌ها را بررسی می کنیم.

۱) $\sim(p \vee T) \equiv \sim T \equiv F$

۲) $[(p \wedge \sim F) \vee (q \wedge T)] \equiv p \vee q$ ✓

۳) $[(\sim p \wedge \sim T) \wedge r] \equiv F$

۴) $\sim(\sim p \vee F) \equiv \sim(\sim p) \equiv p$

گروه آموزشی ماز

۳- در کدام گزینه زیر، گزاره‌ای با ارزش نادرست مطرح شده است؟

۱) عدد ۲۴ دارای ۸ مقسوم علیه طبیعی است.

۲) رابطه $y = -1$ بیانگر یک تابع است.

۳) واریانس داده‌های ۴، ۴، ۴، ۴ برابر ۱ است.

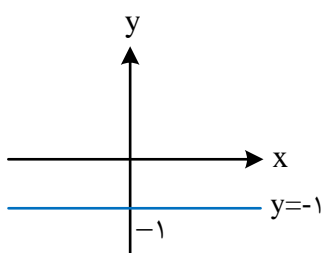
۴) به ازای $n \in \mathbb{N}$ حاصل $(-3)^{2n}$ همواره عددی مثبت است.

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - مفهومی - ۱۱۰)

بررسی گزینه‌ها:

۱) مقسوم علیه‌های طبیعی ۲۴ عبارتند از: ۱، ۲، ۳، ۴، ۶، ۸، ۱۲، ۲۴ پس گزاره (۱) درست است.

۲) رابطه $y = -1$ تابع است زیرا نمودارش به شکل مقابل است:

الان هر خط عمودی که رسم کنیم نمودار را در یک نقطه قطع می کند، پس تابع است و گزاره (۲)

هم ارزش درست دارد.

۳ اگر داده‌های آماری با هم مساوی باشند. واریانس آن‌ها صفر است پس گزاره (۳) ارزش نادرست دارد.

۴ به جای n در عبارت $(-3)^{2n}$ هر عدد طبیعی که قرار دهیم حاصل $2n$ عددی زوج می‌شود، پس (-3) به توان عددی زوج می‌رسد که مثبت می‌شود. بنابراین گزاره ۴ هم درست است.

گروه آموزشی ماز

۴- گزاره « $8^7 = 12^7 \times \left(\frac{2}{3}\right)^7$ » با کدام گزاره زیر، هم‌ارزش است؟

- (۱) معادله $x^2 - x - 1 = 0$ ریشه حقیقی ندارد.
 (۲) نمودار جعبه‌ای، یک نمودار چند متغیره است.
 (۳) قد دانش‌آموزان یک کلاس، یک متغیر کمی نسبتی است.
 (۴) در هر سری از داده‌های آماری، همواره تعداد مد، بیش‌تر از یکی است.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰)

پاسخ سریعی:

گزاره داده شده در متن سؤال، ارزش درست دارد؛ زیرا:

$$\left(\frac{2}{3}\right)^7 \times 12^7 = \left(\frac{2}{3} \times 12\right)^7 = 8^7$$

پس باید به دنبال گزاره‌ای درست باشیم. معادله $x^2 - x - 1 = 0$ دارای ۲ ریشه متمایز است چون دلتای آن مثبت است، ضمناً نمودار جعبه‌ای، یک نمودار یک متغیره است و همچنین مد یک سری از داده‌های آماری می‌تواند منحصر به فرد و یک عدد باشد.

گروه آموزشی ماز

۵- کدام گزینه، نقیض گزاره « $\sqrt{5} \geq \sqrt{2}$ » نیست؟

- (۱) چنین نیست که $\sqrt{5}$ بزرگ‌تر یا مساوی $\sqrt{2}$ باشد.
 (۲) $\sqrt{5}$ بزرگ‌تر یا مساوی $\sqrt{2}$ نیست.
 (۳) $\sqrt{5} < \sqrt{2}$
 (۴) $\sqrt{5} \leq \sqrt{2}$

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - مفهومی - ۱۱۰)

برای نقیض کردن یک گزاره، اگر جمله فارسی باشد می‌توانیم فعل جمله را نقیض کنیم یا این‌که ابتدای جمله، عبارت «چنین نیست که» اضافه کنیم.

پاسخ سریعی:

ضمناً نقیض نماد « $\geq$ » به صورت « $<$ » می‌باشد.

پس تمام جملات مطرح شده در گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ نقیض گزاره متن سؤال هستند.

گروه آموزشی ماز

۶- تعداد گزاره‌های ساده یک گزاره مرکب را ۴ برابر کرده سپس ۲ تا اضافه می‌کنیم. تعداد ردیف‌های جدول ارزش‌گذاری ۲۵۶ برابر می‌شود. تعداد گزاره‌های ساده در حالت جدید کدام است؟

- (۱) ۸   (۲) ۱۰   (۳) ۶   (۴) ۱۴

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی / محاسباتی - ۱۱۰)

اگر یک گزاره مرکب از n گزاره ساده تشکیل شده باشد تعداد ردیف‌های جدول ارزش‌گذاری مربوط به این گزاره مرکب برابر با 2^n می‌باشد.

پاسخ سریعی:

در حالت اولیه، تعداد گزاره‌های ساده را n فرض می‌کنیم. طبق اطلاعات سؤال، تعداد گزاره‌های ساده در حالت جدید برابر $(4n + 2)$ می‌شود، لذا خواهیم داشت:

$$2^n = \text{تعداد ردیف‌ها در حالت اولیه}$$

$$2^{4n+2} = \text{تعداد ردیف‌ها در حالت جدید}$$

$$\text{تعداد ردیف‌های اولیه} \times 256 = \text{تعداد ردیف‌های جدید} \rightarrow \text{طبق فرض}$$

$$2^{4n+2} = 2^8 \times 2^n \Rightarrow 2^{4n+2} = 2^{8+n}$$

$$\Rightarrow 4n+2 = 8+n \Rightarrow 3n = 6 \Rightarrow n = 2$$

پس تعداد گزاره‌های ساده در حالت جدید برابر می‌شود با:

$$4n+2 = 4(2)+2 = 10$$

۷- اگر ارزش گزاره $p \vee (\sim p \wedge \sim q)$ نادرست باشد، ارزش گزاره $(p \wedge q) \wedge r$ با ارزش کدام گزاره یکسان است؟ (T: درست، F: نادرست)

(۱) T (۲) F (۳) r (۴) $\sim r$

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۱)

اگر دو گزاره p و q هم‌ارزش باشند از نماد $p \equiv q$ استفاده می‌کنیم و می‌گوییم p هم‌ارز q است.

پاسخ تشریحی:

ارزش $p \vee (\sim p \wedge \sim q)$ نادرست است پس هم p و هم $(\sim p \wedge \sim q)$ نادرست هستند از طرفی چون p نادرست است، $\sim p$ درست بوده و لذا $\sim q$ قطعاً باید نادرست باشد بنابراین خود q ارزش درست دارد:

$$[(p \wedge q) \wedge r] \equiv \left[\underbrace{(F \wedge T)}_F \wedge r \right] \equiv F$$

گروه آموزشی ماز

۸- ارزش کدام گزاره با بقیه متفاوت است؟

(۱) 29351 عددی فرد است و 94 عددی اول است.

(۲) عدد π عددی گنگ است و مجموع دو عدد گنگ، لزوماً گنگ نیست.

$$(3) \left(\sqrt{2} \notin \mathbb{Z} \right) \vee \left(-\frac{1}{4} \in \mathbb{N} \right)$$

(۴) عدد 300 مضرب 7 است یا شیب خط $y = 3 - 2x$ برابر -2 است.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۱)

بررسی نکته‌ها:

۱) 29351 عددی فرد است و 94 عددی اول است.

$$\underbrace{F} \wedge \underbrace{T} \\ F$$

۲) عدد π عددی گنگ است و مجموع دو عدد گنگ، لزوماً گنگ نیست.

$$\underbrace{T} \wedge \underbrace{T} \\ T$$

$$(3) \left(\sqrt{2} \notin \mathbb{Z} \right) \vee \left(-\frac{1}{4} \in \mathbb{N} \right)$$

$$\underbrace{T} \vee \underbrace{F} \\ T$$

۴) عدد 300 مضرب 7 است یا شیب خط $y = 3 - 2x$ برابر -2 است.

$$\underbrace{T} \vee \underbrace{F} \\ T$$

گروه آموزشی ماز

۹- اگر گزاره‌های p، q و r به شکل زیر تعریف شوند، ارزش گزاره $(\sim p \wedge q) \vee r$ چگونه است؟

$$p: \left(-\frac{1}{4} \right)^2 \geq 0, \quad q: \mathbb{Z} \subseteq \mathbb{Q}$$

$$r: -3^2 \geq 0$$

(۲) همواره درست

(۴) هم‌ارزش با $\sim r$

(۱) همواره نادرست

(۳) هم‌ارزش با $p \vee q$

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۱)

اگر دو گزاره p و q هم‌ارزش باشند از نماد $p \equiv q$ استفاده می‌کنیم و می‌گوییم p هم‌ارز q است.

پاسخ تشریحی

$$\text{ارزش } p \text{ درست است؛ زیرا: } \left(\frac{-1}{3}\right)^2 = \frac{1}{9} \geq 0$$

ارزش q هم درست است؛ چون مجموعه اعداد صحیح، زیرمجموعه اعداد گویاست.

$$\text{ارزش } r \text{ نادرست است؛ زیرا: } -3^2 = -9 < 0$$

$$[(\sim p \wedge q) \vee r] \equiv \left[\underbrace{(F \wedge T)}_F \vee F \right] \equiv F$$

تذکر: توجه کنید که -3^2 با $(-3)^2$ تفاوت دارد. حاصل -3^2 برابر (-9) است ولی حاصل $(-3)^2$ برابر $+9$ می باشد.

گروه آموزشی ماز

۱۰- در جای خالی، چه گزاره‌ای قرار دهیم تا ارزش گزاره حاصل، درست باشد؟

$$\left[\left(\frac{5}{3} > \frac{3}{4} \right) \wedge (\dots) \right] \vee (\sqrt{8} = 3\sqrt{2})$$

(۱) تقریباً ۷۵ درصد داده‌ها بزرگ‌تر از چارک دوم هستند.

(۲) در داده‌های ۴, ۵, ۷, ۸, ۲۰۰ میانه بهتر از میانگین، محل تمرکز داده‌ها را نشان می‌دهد.

(۳) مجموع سه عدد فرد، عددی زوج است.

(۴) مجموع سه عدد گنگ، همواره عددی گنگ است.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۱)

پاسخ تشریحی

$$\text{گزاره } \left(\frac{5}{3} > \frac{3}{4} \right) \text{ درست است ولی گزاره } (\sqrt{8} = 3\sqrt{2}) \text{ نادرست است چون: } \sqrt{8} = \sqrt{4 \times 2} = 2\sqrt{2}$$

پس در جای خالی، حتماً باید گزاره‌ای درست قرار بگیرد تا ارزش کل گزاره، درست شود. فقط گزاره مطرح شده در گزینه (۲) درست است چون عدد ۲۰۰ داده دورافتاده است پس میانه بهتر از میانگین، محل تمرکز داده‌ها را نشان می‌دهد.

توجه کنید که ۷۵ درصد داده‌ها بزرگ‌تر از چارک اول هستند نه چارک دوم.

ضمناً مجموع سه عدد فرد، همواره فرد است و مجموع سه عدد گنگ، می‌تواند گنگ یا گویا باشد.

گروه آموزشی ماز

۱۱- ستون آخر جدول ارزش گذاری زیر کدام است؟

p	q	$(\sim p \vee q) \wedge p$
د	د	
د	ن	
ن	د	
ن	ن	

(۲)

د
ن
د
ن

(۱)

د
د
ن
ن

(۴)

د
ن
ن
ن

(۳)

ن
د
د
ن

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - مفهومی / ترکیبی - ۱۱۰۱)

ارزش $\sim p$ دقیقاً مخالف ارزش p است.

ارزش گزاره $p \vee q$ زمانی نادرست است که هر دو گزاره p و q نادرست باشند، در بقیه حالتها ارزش $p \vee q$ درست است.

ارزش گزاره $p \wedge q$ زمانی درست است که هر دو گزاره p و q درست باشند، در بقیه حالتها ارزش $p \wedge q$ نادرست است.

پاسخ تشریحی

جدول را کامل می‌کنیم تا پاسخ به دست آید.

p	q	$\sim p$	$\sim p \vee q$	$(\sim p \vee q) \wedge p$
د	د	ن	د	د
د	ن	ن	ن	ن
ن	د	د	د	ن
ن	ن	د	د	ن

بنابراین گزینه ۴ درست است.

گروه آموزشی ماز

۱۲- چه تعداد از گزاره‌های زیر ارزش درست دارند؟

الف: واریانس داده‌های برابر، همواره برابر صفر است و هر ماه شمسی ۳۰ روزه است.

ب: $\frac{3}{5} > \frac{1}{4} + \frac{2}{3}$ یا ۴۰ درصد عدد ۸۰ برابر ۳۲ است.پ: $3 + 3 \times 7 = 42$ و ۹۱ عددی مرکب است.ت: $\sqrt{4} \times \sqrt{2} = 2\sqrt{2}$ یا $3^2 + 2^2$ مربع کامل است.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی / ترکیبی - ۱۱۰۱)

اگر بین دو گزاره حرف «و» بیاید با ترکیب عطفی دو گزاره روبه‌رو هستیم و زمانی ارزش آن درست است که هر دو گزاره درست باشند.

اگر بین دو گزاره حرف «یا» بیاید با ترکیب فصلی دو گزاره روبه‌رو هستیم و زمانی ارزش آن درست است که حداقل یکی از دو گزاره درست باشند.

پاسخ تشریحی

به بررسی هر مورد می‌پردازیم:

الف) هر ماه شمسی ۳۰ روزه نیست. (برخی ۳۰ روزه، برخی ۳۱ روزه و اسفند ۲۹ روزه است). بنابراین ترکیب عطفی (الف) نادرست است.

ب) ۴۰ درصد عدد ۸۰ برابر ۳۲ است بنابراین ترکیب فصلی (ب) درست است.

$$\frac{40}{100} \times 80 = 32$$

پ) $3 + (3 \times 7) = 24$ (ابتدا باید ضرب را حساب کنیم سپس جمع کنیم).

بنابراین ترکیب عطفی (پ) نادرست است.

ت) $\sqrt{4} = 2 \Rightarrow \sqrt{4} \times \sqrt{2} = 2\sqrt{2}$

بنابراین ترکیب فصلی (ت) درست است.

گروه آموزشی ماز

۱۳- اگر گزاره‌های $p \wedge \sim q$ و $q \vee r$ همواره درست باشند، آن‌گاه ارزش کدام گزاره با بقیه متفاوت است؟ $(\sim p \wedge r) \vee \sim q$ (۴) $(p \wedge q) \wedge r$ (۳) $(p \vee q) \wedge r$ (۲) $(p \vee q) \vee r$ (۱)

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی / مفهومی - ۱۱۰۱)

اگر ارزش گزاره عطفی $A \wedge B$ همواره درست باشد، آن‌گاه ارزش هر دو گزاره A و B درست هستند.اگر ارزش گزاره $A \vee B$ درست باشد و بدانیم ارزش یکی از گزاره‌های ساده آن نادرست است ارزش گزاره ساده دیگر درست است.اگر دو گزاره p و q هم‌ارزش باشند از نماد $p \equiv q$ استفاده می‌کنیم و می‌گوییم p هم‌ارز q است.

پاسخ تشریحی

$$p \wedge \sim q \equiv T \xrightarrow{\text{بنابراین}} \begin{cases} p \equiv T \\ \sim q \equiv T \end{cases} \xrightarrow{\text{بنابراین}} q \equiv F$$

$$q \vee r \equiv T \rightarrow F \vee r \equiv T \xrightarrow{\text{بنابراین}} r \equiv T$$

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ $(p \vee q) \vee r \equiv (T \vee F) \vee T \equiv T$
- ۲ $(p \vee q) \wedge r \equiv T \wedge T \equiv T$
- ۳ $(p \wedge q) \wedge r \equiv (T \wedge F) \wedge T \equiv F \wedge T \equiv F$
- ۴ $(\sim p \wedge r) \vee \sim q \equiv (F \wedge T) \vee \sim F \equiv F \vee T \equiv T$

گروه آموزشی ماز

۱۴- نقیض کدام گزاره، ارزش درست دارد؟

- ۱ $(\sqrt{5} - 3)$ عددی منفی است.
- ۲ واریانس، جذر انحراف معیار است.
- ۳ عبارت $5x + 3x^2 - 3x(x+1)$ یک چندجمله‌ای با درجه ۱ است.
- ۴ معادله گویای $x - \frac{1}{x} = 2$ دو ریشه حقیقی دارد.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۱)

پاسخ سریعی:

باید به دنبال گزاره‌ای باشیم که ارزش آن نادرست باشد.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ می‌دانیم مقدار $\sqrt{5}$ تقریباً برابر با $2/2$ است لذا: $\sqrt{5} - 3 \approx 2/2 - 3 = -0.8$ ، پس این گزاره درست است و مدنظر ما نیست.
- ۲ می‌دانیم انحراف معیار، جذر واریانس است، پس گزاره داده شده نادرست است و جواب ما هم همین است.
- ۳ عبارت داده شده را ساده‌تر می‌کنیم:

$$5x + 3x^2 - 3x(x+1) = 5x + \cancel{3x^2} - \cancel{3x^2} - 3x = 2x$$

پس این عبارت، درجه اول است و گزاره داده شده، درست است.

۴ تمام جملات را در x ضرب می‌کنیم:

$$x^2 - 1 = 2x \Rightarrow x^2 - 2x - 1 = 0 \Rightarrow \Delta = (-2)^2 - 4(1)(-1) = 8 > 0 \Rightarrow 2 \text{ ریشه حقیقی دارد}$$

گروه آموزشی ماز

۱۵- اگر ۲ گزاره ساده را از گزاره‌ای مرکب حذف کنیم در این صورت، تعداد حالت‌های (ردیف‌های) جدول ارزش‌گذاری در حالت جدید کدام است؟

- ۱ تغییری نمی‌کند.
- ۲ نصف می‌شود.
- ۳ ربع می‌شود.
- ۴ ۲ تا از آن کم می‌شود.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی / محاسباتی - ۱۱۰۱)

پاسخ سریعی:

اگر یک گزاره مرکب از n گزاره ساده تشکیل شده باشد، تعداد ردیف‌های جدول ارزش‌گذاری آن برابر 2^n است. اگر ۲ گزاره ساده را حذف کنیم تعداد گزاره‌های ساده برابر $n-2$ خواهد شد و تعداد ردیف‌های جدول، برابر 2^{n-2} می‌باشد، لذا:

$$\frac{\text{حالت جدید}}{\text{حالت اولیه}} = \frac{2^{n-2}}{2^n} = 2^{n-2-n} = 2^{-2} = \frac{1}{4}$$

پس تعداد ردیف‌ها در حالت جدید، ربع تعداد حالت‌ها در حالت اولیه است.

گروه آموزشی ماز

۱۶- از دیدگاه تاریخ ادبیات کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) سبک عراقی از اوایل قرن هفتم تا اوایل قرن دهم به مدت ۳۰۰ سال، سبک غالب متون ادب فارسی بود.
- ۲) مغولان در اواخر قرن هفتم (۶۶۱ هـ. ق.) به نواحی مرزی ایران حمله کردند و بعد به تدریج بر نواحی دیگر هم چیرگی یافتند.
- ۳) در قرن هفتم، خراسان که کانون فرهنگی ایران بود، ویران شد و بزرگانی چون نجم‌الدین کبری و فریدالدین عطار نیشابوری در یورش ویرانگر مغول، کشته شدند.
- ۴) با حمله ویرانگر مغولان و بعد از آن، هجوم وحشیانه تیمور و حکومت ظالمانه این دو، نه تنها بناها و آبادانی‌ها، بلکه بنیان فرهنگ و اخلاق نیز تباہ و ویران گردید.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

مغولان در اوایل قرن هفتم (۶۱۶ هـ. ق.) به نواحی مرزی ایران حمله کردند و بعد به تدریج بر نواحی دیگر هم چیرگی یافتند.

نکات تاریخی قرن هفتم:

اوایل قرن هفتم:

یورش مغولان به ایران در اوایل قرن هفتم (۶۱۶ هـ. ق.): اول، نواحی مرزی و سپس، چیرگی بر نواحی دیگر پیامدهای یورش مغولان:

- آسیب‌های عمده به نظام اقتصادی، کشاورزی و فرهنگی
- ویران شدن کانون فرهنگی ایران ← خراسان
- از بین رفتن بسیاری از مدارس
- کشته شدن بزرگانی چون نجم‌الدین کبری و فریدالدین عطار نیشابوری
- ویران گشتن بنیان فرهنگ و اخلاق
- سرخوردگی و یأس دوستداران فرهنگ و اخلاق ← «اغلب منزوی شدند و به تصوف پناه بردند تا به آرامش برسند» ادبیاتی که در پی نابودی بنیان‌های فرهنگ و اخلاق پدید آمد بر مسائل زیر تاکید داشت:
- عواطف انسانی
- ترویج روحیه تسامح و تساهل
- خدمت به خلق
- آزادی و اعتقاد به بی‌ثباتی دنیا

گروه آموزشی ماز

۱۷- رباعی زیر از کیست و درباره کدام واقعه تاریخی سروده شده است؟

«کس نیست که تا بر وطن خود گرید
دی بر سر مرده‌ای دو صد شیون بود»
امروز یکی نیست که بر صد گرید»

- ۱) جمال‌الدین عبدالرزاق - قتل عام سال ۶۳۳ هـ. ق. مغولان در اصفهان
- ۲) کمال‌الدین اسماعیل - قتل عام سال ۶۳۳ هـ. ق. مغولان در اصفهان
- ۳) کمال‌الدین اسماعیل - کشته شدن جلال‌الدین خوارزمشاه در سال ۶۳۵ هـ. ق.
- ۴) جمال‌الدین عبدالرزاق - کشته شدن جلال‌الدین خوارزمشاه در سال ۶۳۵ هـ. ق.

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

کمال‌الدین اسماعیل، مداح جلال‌الدین خوارزمشاه که خود در سال ۶۳۵ هـ. ق. به دست مغولان در اصفهان کشته شد، درباره قتل عام ۶۳۳ هـ. ق. در اصفهان این ابیات را سرود.

گروه آموزشی ماز

۱۸- از چه زمانی زبان عربی از رواج افتاد و دلیل نام‌گذاری سبک «عراقی» به این نام کدام است؟

- ۱) با پایان یافتن خلافت عباسی در زمان المنتصر بالله، به وسیله هلاکوخان - شاعران و نویسندگان بزرگ در این دوره غالباً از اهالی شهرهای عراق عجم بودند.
- ۲) با پایان یافتن خلافت عباسی در زمان المستنصر بالله، به وسیله هلاکوخان - فراوانی اشعار عربی و رواج قرآن و احادیث در متون فارسی
- ۳) با برچیده شدن حکومت المستعصم بالله، آخرین خلیفه عباسی، در اواخر دوره مغول - منتقل شدن کانون‌های فرهنگی از خراسان به عراق عجم
- ۴) با برچیده شدن حکومت المعتمد بالله، آخرین خلیفه عباسی، در اواخر دوره مغول - شاعران و نویسندگان بزرگ در این دوره غالباً از اهالی شهرهای عراق عجم بودند.

(آسان - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

در اواخر دوره مغول، بساط حکومت آخرین خلیفه عباسی، المستعصم بالله، برچیده شد و با توجه به پایان یافتن خلافت، زبان رسمی و رایج عربی از رواج افتاد و توجه به زبان فارسی که زبان توده مردم بود، رونق بیشتری گرفت. دلیل نام‌گذاری سبک این دوره به «عراقی» این است که بعد از حمله مغول کانون‌های فرهنگی از خراسان به عراق عجم منتقل شد، البته برخی نیز معتقدند که اینکه شاعران و نویسندگان غالباً از اهالی شهرهای عراق عجم بودند، هم دلیل دیگر نام‌گذاری سبک عراقی است.

اواخر دوره مغول:

نابودی حکومت آخرین خلیفه عباسی، المستعصم بالله

پیامدهای پایان یافتن خلافت عباسی:

- از رواج افتادن زبان عربی
- توجه به زبان فارسی به عنوان زبان توده مردم

سبک عراقی:

دلایل پدید آمدن زمینه‌های تغییر سبک از آذربایجانی (بینابین) به عراقی

- روی کار آمدن حکومت‌های غزنوی و سلجوقی
- تغییر مرکز ادبی و سیاسی از خراسان به عراق عجم (= نواحی مرکزی ایران)
- وجه تسمیه (دلیل نام‌گذاری) سبک این دوره به «عراقی»:
- انتقال کانون‌های فرهنگی از خراسان به عراق عجم (اصفهان، همدان، ری، اراک)

گروه آموزشی ماز

۱۹- همه گزینه‌ها در ارتباط با تاریخ ادبیات فارسی در «قرن هفتم» درست است؛ به جز:

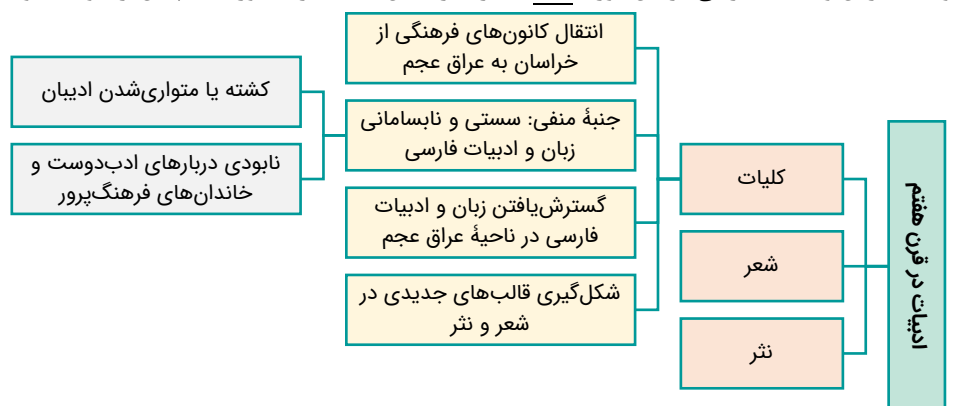
- اولین نشانه‌های تغییر سبک به عراقی از زمان سلجوقیان آغاز شده، اما خراسان هنوز به طور کامل ویران نشده بود.
- در قرن هفتم، بسیاری از دانشمندان و ادیبان کشته و یا متواری شدند و دیگر از دربارهای ادب‌دوست و خاندان‌های فرهنگ‌پرور خبری نبود.
- در این دوره، قصیده که پیش از این در خدمت ستایش فرمانروایان بود، کمرنگ شد و غزل که زبان دل و عشق بود، گسترش یافت.
- وضعیت زبان و ادبیات فارسی در این دوره، برخلاف بسیاری از دانش‌های دیگر، با دوره‌های پیش از خود متفاوت شد و به نوعی دچار سستی و نابسامانی گردید.

(متوسط - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

وضعیت زبان و ادبیات فارسی در این دوره، مثل بسیاری از دانش‌های دیگر، با دوره‌های پیش از خود متفاوت شد و به نوعی دچار سستی و نابسامانی گردید.

گروه آموزشی ماز

۲۰- چند مورد درباره ویژگی‌های کلی شعر و نثر در قرن هفتم، «کاملاً» درست است؟

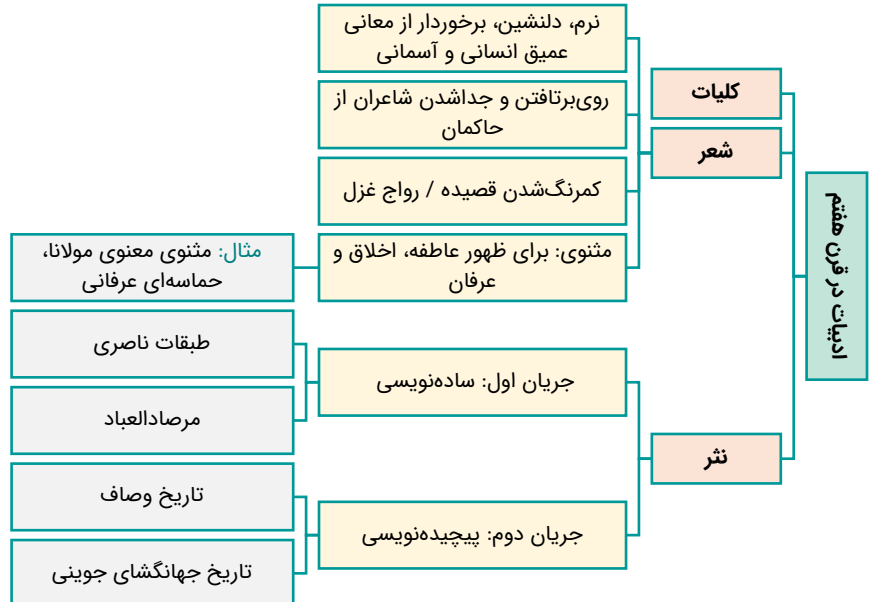
- الف: طبقات ناصری از نمونه‌های ساده‌نویسی نثر این دوره است.
- ب: با ویران شدن بنیان‌های فرهنگ و اخلاق، قالب مثنوی نیز کمرنگ شد.
- ج: جریان پیچیده‌نویسی با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان گذشته دیده می‌شود.
- د: «مثنوی معنوی» حماسه‌ای عرفانی است که قهرمانش، انسان پاک نهاد و خداجویی است که به نبرد با هوای نفس می‌پردازد.
- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

(متوسط - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سایر موارد:

- «ب»: در قرن هفتم، قالب مثنوی برای ظهور عاطفه، اخلاق و عرفان میدان فراخی پدید آورد.
- «ج»: جریان پیچیده‌نویسی در قرن هفتم با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان وقت دیده می‌شود.

گروه آموزشی ماز

- ۲۱- ترتیب ویژگی‌های شعر «ابن‌یمین»، «حافظ» و «عبید زاکانی» در کدام گزینه تماماً درست مطرح شده‌است؟
- الف: ناملايمات اوضاع آشفته روزگار خود را بر نمی‌تافت.
- ب: لحن سخن او گزنده، طنز آمیز و سرشار از خیرخواهی و اصلاح‌طلبی است.
- ج: در شعر خود قناعت‌پیشگی و بی‌اعتباری دنیا را مورد تأکید قرار می‌دهد.
- ۱) «الف» - «ج» - «ب»   ۲) «الف» - «ب» - «ج»   ۳) «ج» - «ب» - «الف»   ۴) «ج» - «الف» - «ب»

(دشوار - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ شریعی:

- ابن‌یمین:** شاعر عصر سربداران، مردی دهقان‌پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است. وی در شعر خود قناعت‌پیشگی و بی‌اعتباری دنیا را مورد تأکید قرار می‌دهد.
- حافظ:** او با تلفیق عشق و عرفان، غزل فارسی را به کمال رسانید. لحن سخن او گزنده، طنزآمیز و سرشار از خیرخواهی و اصلاح‌طلبی است.
- عبید زاکانی:** شاعر خوش‌ذوق و آگاهی است که نکته‌یابی و انتقادهای ظریف اجتماعی او معروف است. شاعری که ناملايمات اوضاع آشفته روزگار خود را بر نمی‌تافت و تزویر و ریاکاری حاکمان را در آثارش به تصویر می‌کشید.

گروه آموزشی ماز

- ۲۲- کدام گزینه درباره «فرمانروای ملک سخن» نادرست است؟

- ۱) در سرودن غزل‌های عارفانه سرآمد شاعران و نویسندگان فارسی‌زبان است.
- ۲) گلستان را به نثر مسجع و بوستان را در قالب مثنوی پدید آورد.
- ۳) وی در بیشتر قالب‌های ادبی طبع‌آزمایی کرده است.
- ۴) در ادبیات تعلیمی سخن‌گوی ضمیر خودآگاه ایرانی است و دو اثر گلستان و بوستان از شاهکارهای این حوزه‌اند.

(آسان - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ شریعی:

- استاد سخن، سعدی، نه تنها در ادبیات تعلیمی سخن‌گوی ضمیر خودآگاه ایرانی است، در سرودن غزل‌های **عاشقانه** سرآمد شاعران و نویسندگان فارسی‌زبان است.

لقب: فرمانروای ملک سخن در ادبیات تعلیمی: ضمیر خودآگاه ایرانی در غزل عاشقانه: سرآمد	سعدی
گلستان: نثر مسجع بوستان: قالب مثنوی موضوع: اخلاق و حکمت	
طبع آزمایی در بیشتر قالب‌های ادبی دارای شاهکارهای ماندگار	

گروه آموزشی ماز

۲۳- همه گزینیه‌ها در مورد شاعران و نویسندگان قرن هفتم درست بیان شده است، به جز:

- ۱) مکاتیب که مجموعه نامه‌های مولانا به قلم خود اوست، سبک نثر وی را بیشتر و بهتر از سایر آثار نمودار می‌سازد.
- ۲) نثر کتاب مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد، از نجم‌الدین رازی، گاهی ساده و گاه دارای سجع و موازنه است.
- ۳) کتاب تاریخ جهانگشای در شرح ظهور چنگیز، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان، فتح قلعه‌های اسماعیلیه و حکومت جانشینان حسن صباح نوشته شده است.
- ۴) فخرالدین عراقی در هر فصل از کتاب لمعات، به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

مثنوی عشاق‌نامه فخرالدین عراقی مشهور است. او در هر فصل این مثنوی به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.

آثار فارسی در قرن هفتم هجری قمری		
توضیحات	مؤلف	اثر
بیان معارف بشری و مسائل عرفانی	مولانا جلال‌الدین محمد بلخی	دیوان شمس
حماسه‌ای عرفانی که قهرمانش انسان پاک‌نهاد و خداجویی است که به نبرد با هوای نفس می‌پردازد.		مثنوی معنوی
مولانا گفته، شاگردان نوشته‌اند.		فیه ما فیه
مولانا گفته، شاگردان نوشته‌اند.		مجالس سبعه
مجموعه نامه‌های مولانا به قلم خود او		مکاتیب
نثر مسجع	سعدی	گلستان
قالب مثنوی		بوستان
بررسی یکی از مباحث عرفانی در هر فصل؛ پایان هر فصل با تمثیل و حکایت سیر و سلوک عارفانه در قالب نظم و نثر	فخرالدین عراقی	عشاق‌نامه
سلوک دین و تربیت نفس؛ گاه ساده، گاه مسجع و دارای موازنه؛ نقل احادیث و ابیات در خلال مطالب کتاب؛ مرتبه‌ای والا در بین متون عرفانی		لمعات
در شرح ظهور چنگیز، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان، فتح قلعه‌های اسماعیلیه و حکومت جانشینان حسن صباح	عطاملک جوینی	مرصادالعباد
نثر عالمانه و پخته	خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی	تاریخ جهانگشای
موضوعات: علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر در مقدمه مصنوع و در اصل کتاب، ساده و عالمانه	شمس قیس رازی	جامع‌التواریخ
		المعجم فی معاییر اشعار العجم

گروه آموزشی ماز

۲۴- از دیدگاه تاریخ ادبیات کدام یک از قسمت‌های مشخص شده، نادرست است؟

- «پس از مرگ تیمور، شاهرخ توانست شهر هرات را مرکز فرمانروایی خود قرار دهد. او با علاقه‌ای که به هنر و فرهنگ اسلامی پیدا کرده بود، از هنرمندان خوش نویس، نقاش و شاعر حمایت نمود. در زمان شاهرخ، هنرمندان، قرآن کریم و شاهنامه فردوسی را به خط خوش نگاشتند و با تصاویری زیبا آراستند.»

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

در زمان بایسنقر میرزا، هنرمندان، قرآن کریم و شاهنامه فردوسی را به خط خوش نگاشتند و با تصاویری زیبا آراستند و آثار ماندگار از هنر اسلامی عرضه کردند.

گروه آموزشی ماز

۲۵- موارد زیر به ترتیب، درباره کدام شاعر یا نویسنده آمده است؟

- چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سروده است.
- نثر او در مقدمه مصنوع و در اصل کتاب، ساده و عالمانه است.
- در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی نیز در سبک عراقی است.
- از شاعرانی است که در تصوف و طریقت مقامی بلند دارد.
- ۱) سلمان ساوجی - نجم‌الدین رازی - عبید زاکانی - شاه نعمت‌الله ولی
- ۲) خواجهی کرمانی - شمس قیس رازی - سلمان ساوجی - شاه نعمت‌الله ولی
- ۳) سلمان ساوجی - شمس قیس رازی - ابن یمین - دولت‌شاه سمرقندی
- ۴) خواجهی کرمانی - نجم‌الدین رازی - سلمان ساوجی - دولت‌شاه سمرقندی

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ شریعی:

- خواجهی کرمانی:

- قرن هشتم
- چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سروده ← نشان‌دهنده استادی او در شاعری
- از غزل‌پردازان برجسته این دوره ← شعر کمال‌یافته و پخته
- غزل‌های او بر حافظ تاثیرگذار بوده است.

- شمس قیس رازی:

- از نویسندگان زبردست قرن هفتم
- اثر معروفش، المعجم فی معاییر اشعار العجم، از نخستین و مهم‌ترین آثار در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر به شمار می‌رود.
- نثر او در مقدمه مصنوع و در اصل کتاب، ساده و عالمانه است.

- سلمان ساوجی:

- قرن هشتم
- در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته است.
- دارای قصایدی در سبک عراقی
- مثنوی جمشید و خورشید به شیوه داستان‌های نظامی

- شاه نعمت‌الله ولی:

- قرن نهم
- در تصوف و طریقت مقامی بلند داشته است.
- سرسلسله صوفیان نعمت‌اللهی
- دیوان شعرش مضامین عرفانی دارد.

گروه آموزشی ماز

۲۶- در میان آثار زیر چند اثر در قالب مثنوی سروده شده است؟

«صدپند - جمشید و خورشید - عشاق‌نامه - اخلاق‌الاشرف - مجالس سبعه - تذکره دولت‌شاه»

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ شریعی:

«جمشید و خورشید» و «عشاق‌نامه» در قالب مثنوی سروده شده‌اند.

صدپند: منثور | اخلاق‌الاشرف: منثور | مجالس سبعه: منثور | تذکره دولت‌شاه: منثور

گروه آموزشی ماز

۲۷- به ترتیب کدام نویسنده، کتاب خود را به تشویق امیرعلیشیر نوایی نوشته است و موضوع این کتاب چیست؟

- ۱) حمدالله مستوفی - شرح تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ ه.ق.
- ۲) شمس قیس رازی - شرح تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ ه.ق.
- ۳) دولت‌شاه سمرقندی - شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف

۴) نجم‌الدین رازی - شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

دولت‌شاه سمرقندی، از نویسندگان قرن نهم است که تذکره دولت‌شاه را به تشویق امیر علیشیر نوایی نوشته است. این کتاب شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف است.

گروه آموزشی ماز

۲۸- به ترتیب، «تحفة الاحرار»، «نفحات الانس» و «بهارستان»، به تقلید از کدام شاعر یا نویسنده تألیف شده‌اند؟

- (۱) نظامی - عطار - سعدی
(۲) عطار - نظامی - سعدی
(۳) مولوی - نظامی - حافظ
(۴) نظامی - مولوی - عطار

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

جامی، معروف‌ترین شاعر قرن نهم، کتاب بهارستان را به تقلید از گلستان سعدی نوشت و در کتاب نفحات الانس خود نیز شیوه تذکره الاولیای عطار را در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان به کار برد. او همچنین مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود که تحفة الاحرار یکی از آنهاست.

گروه آموزشی ماز

۲۹- عبارات کدام گزینه در مورد تاریخ ادبیات قرن هشتم و نهم، کاملاً درست است؟

الف: تیموریان تقریباً از نیمه دوم قرن هشتم تا اوایل قرن دهم در ایران حکومت کردند.

ب: در عهد بازماندگان چنگیز، علاوه بر گسترش هنرهای چون مینیاتور، معماری و تذهیب، تاریخ‌نویسی نیز ادامه یافت و ادبیات رونقی تازه گرفت.

ج: در قرن نهم، به دلیل بی‌اعتقادی برخی از ایلخانان مغول و بی‌تعصبی برخی دیگر نسبت به مذاهب رایج، فرصتی پدید آمد تا صاحبان مذهب‌های مختلف عقاید خود را ابراز کنند.

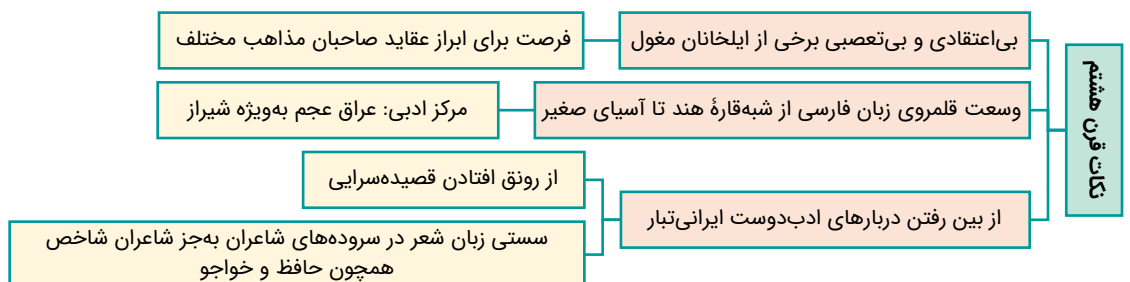
د: رونق ادبیات در قرن نهم، بنیادی نبود و کتاب‌های تحقیقی این دوره عمدتاً سطحی و ادبیات دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری بود.

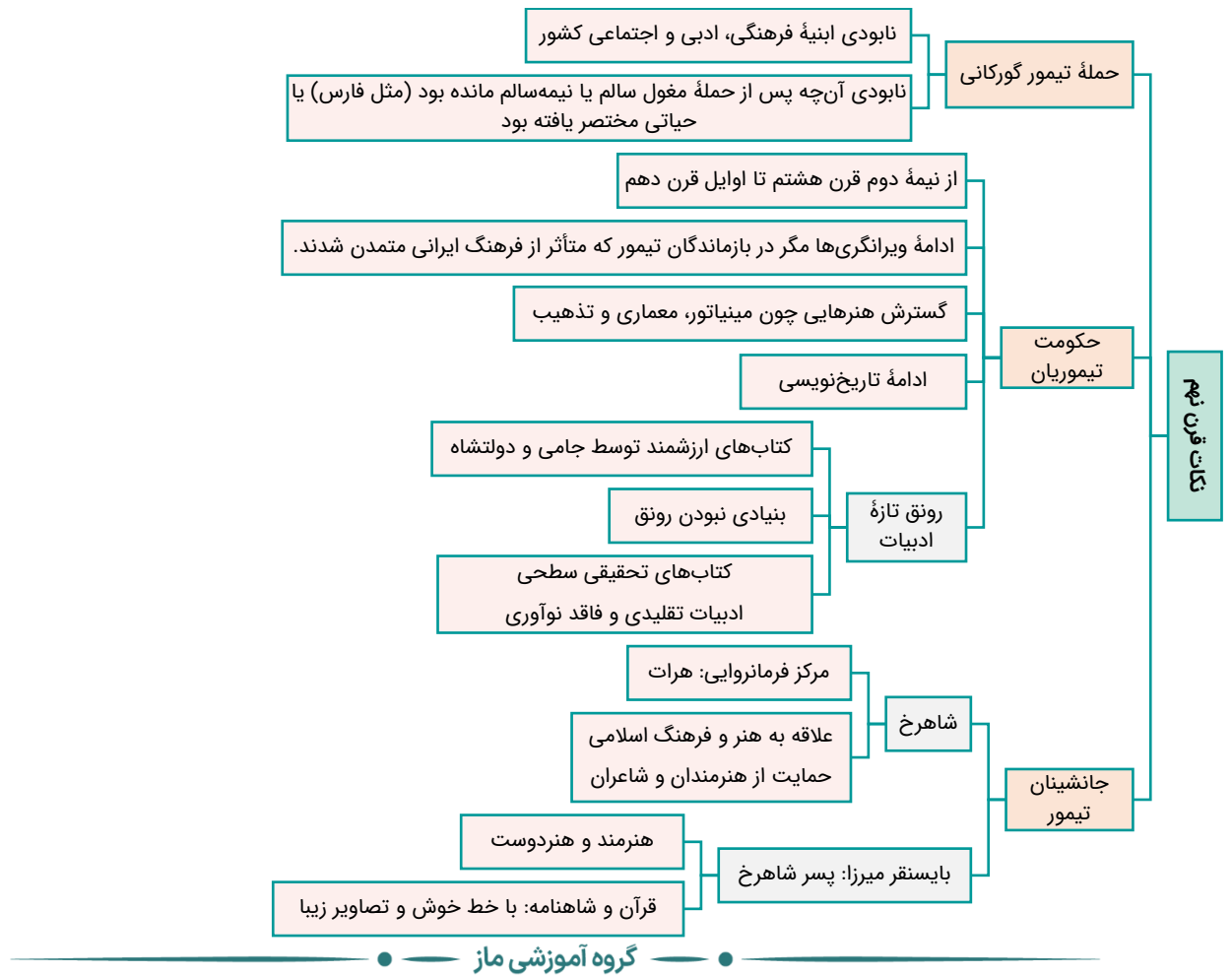
- (۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ب» و «د»

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

بررسی سایر موارد:

در عهد بازماندگان تیمور، علاوه بر گسترش هنرهای چون مینیاتور، معماری و تذهیب، تاریخ‌نویسی نیز ادامه یافت و ادبیات رونقی تازه گرفت، در قرن هشتم، به دلیل بی‌اعتقادی برخی از ایلخانان مغول و بی‌تعصبی برخی دیگر نسبت به مذاهب رایج، فرصتی پدید آمد تا صاحبان مذهب‌های مختلف عقاید خود را ابراز کنند.

گروه آموزشی ماز

۳۰- تمامی آثار کدام گزینه در یک قرن نگاهشته شده اند؟

- (۱) مرصادالعباد - تاریخ گزیده - جمشید و خورشید
 (۲) مجالس سبعه - عشاق نامه - رساله دلگشا
 (۳) تاریخ جهانگشا - فیه ما فیه - لمعات
 (۴) تذکره دولتشاه - نفحات الانس - موش و گربه

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک شناسی)

پاسخ تشریحی:

همه آثار گزینه «۳» در قرن هفتم نگاهشته شده اند.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ مرصادالعباد = قرن هفتم
 ۲ مجالس سبعه و عشاق نامه = قرن هفتم
 ۳ تاریخ گزیده و جمشید و خورشید = قرن هشتم
 ۴ رساله دلگشا = قرن هشتم
 ۵ موش و گربه = قرن هشتم
 ۶ تذکره دولتشاه و نفحات الانس = قرن نهم

آثار	زمان
دیوان شمس، مثنوی معنوی، مکاتیب، مجالس سبعه، فیه ما فیه، گلستان، بوستان، عشاق نامه، لمعات، مرصادالعباد، تاریخ جهانگشا، جوامع التواریخ، المعجم فی معاییر اشعار العجم	قرن هفتم
جمشید و خورشید، موش و گربه، صد پند، اخلاق الاشراف، رساله دلگشا، تاریخ گزیده	قرن هشتم
بهارستان، نفحات الانس، تحفة الاحرار، تذکره دولتشاه	قرن نهم

گروه آموزشی ماز

۳۱- کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) در وهم ننگد که چه دلبند و چه شیرین
 (۲) شفا ز گفته شکر فشان حافظ جوی
 (۳) در می چکد ز منطق سعدی به جای شعر
 (۴) گه گه خیال در سرم آید که این منم
- در وصف نیاید که چه مطبوع و چه زیباست
 که حاجتت به علاج گلاب و قند مباد
 گر سیم داشتی بنوشتی به زر سخن
 ملک جهان گرفته به تیغ سخنوری

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در همه ابیات مفاخره و خودستایی شاعر کاملاً روشن است، اما در بیت گزینه «۱» سخن از زیبایی یار است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ «در وهم ننگد» و «در وصف نیاید» به معنی «قابل تصور نبودن» است. ← بیان اوصاف زیبایی و حسن معشوق امکان پذیر نیست.
- ۲ از گفته (= سروده، ترانه) شکرشان حافظ، شفا بجوی که (= تا) حاجت تو (= نیاز تو) به علاج او درمان با [گلاب و قند نباشد.
- ۳ از منطق (= گفته، سروده، سخن گفتن) سعدی، به جای شعر، دُر می چکد. (شعر سعدی مانند مروارید و دُر است).
- ۴ گه گه [این] خیال در سرم می آید که: «این منم!» [کسی که] مُلک جهان را به تیغ سخنوری گرفته است.

مفاخره (تفاخر) و خودستایی:

آن نوع از «مدح» و ستایش که درباره خود شاعر باشد، مفاخره نام دارد. در این نوع ادبی، شاعر یا نویسنده به بیان فضایل و برتری‌های خودش در یک یا چند موضوع می‌پردازد؛ رایج‌ترین شکل مفاخره برای شاعران، آن است که شاعری خود را از دیگران فراتر و برتر بداند. این برتری معمولاً در بن‌مایه‌ها و مضامین کلیشه‌ای بیان می‌شود؛ مثلاً اینکه «سخن» یا «شعر گفتن» مانند «قلمرو» یا «مُلک» شاعر است که بر آن فرمانروایی می‌کند. گاهی شاعر به مقایسه زیبایی معشوق و زیبایی سخن خود (بر حدیث من و حسن تو نیفزاید کس / حد همین است سخندانی و زیبایی را) می‌پردازد. سخن می‌تواند دارای خصایص و ویژگی‌های خارق‌العاده‌ای توصیف شود؛ شفافش و روح‌افزا باشد، یا هر جنبه‌ای را به نشاط بیاورد (در آسمان نه عجب، گر به گفته حافظ / سرود زهره به رقص آورد مسیحا را).

گروه آموزشی ماز

۳۲- در کدام بیت نوعی طنز دیده می‌شود؟

۱) بیا که رونق این کارخانه کم نشود
 ۲) مرده خاکم که او می‌پرورد سروی چو تو
 ۳) غربت مپسندید که افتید به زندان
 ۴) اظهار عشق را به زبان احتیاج نیست

۱) بیا که رونق این کارخانه کم نشود
 ۲) مرده خاکم که او می‌پرورد سروی چو تو
 ۳) غربت مپسندید که افتید به زندان
 ۴) اظهار عشق را به زبان احتیاج نیست

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

تنها در بیت گزینه «۱» طنز دیده می‌شود. شاعر می‌گوید که: با زهد هم‌چو تویی رونق این کارخانه (= جهان هستی) کم نمی‌شود، حال آن که معمولاً زهد و تقوا و پرهیزگاری باید باعث رونق این کارخانه و هستی گردد! ادعای شاعر آن است که زهد زاهدان ریایی و فسق مردم عادی (خود شاعر) برابرند.

طنز به نوعی وارونه جلوه دادن امور است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ خاک را دوست دارم که سروی به قد و قامت تو می‌پرورد و باد را دوست دارم که عطر تو را می‌آورد.
- ۳ در غربت زندان و گرفتاری و نیز بند و چاه است. (توصیه به عدم ترک وطن)
- ۴ در عشق همین که نگاه‌ها به هم آشنا گردند کفایت می‌کند. نیاز به زبان و بیان نیست. (عشق امری درونی است که در باطن تجلی می‌کند نه در ظاهر)

گروه آموزشی ماز

۳۳- مفهوم بیت زیر در کدام گزینه دیده می‌شود؟

اول و آخر همه عشق است و بس
 گر به ظاهر کوه با صحرا به هم پیوسته است
 کاین چراغی است که در دیر مغان می‌سوزد
 هر چه به جز عشق او نیست به جز پوست پوست
 درس چدهی، نیست او محتاج درس (چدهی: چه دهی)

«نیست به جز عشق در این پرده کس»
 ۱) صد بیابان در میان دارند از بی‌نسبتی
 ۲) دل بیدار ازین صومعه‌داران مطلب
 ۳) نغز درین نه طبق نیست به جز عشق حق
 ۴) آنکه خوفش نیست، چون گویی مترس

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

مفهوم بیت صورت سوال این است که همه عالم و هستی وابسته به وجود معشوق (خداوند عالم) است و اول و آخر هر چیزی در عالم به او وابسته است. این مفهوم در بیت گزینه «۳» دیده می‌شود: آن چه در این جهان و هستی اهمیت دارد، عشق به خداوند است و هر چه به جز عشق او، بی‌ارزش است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ کوه و صحرا گرچه به ظاهر به هم نزدیک هستند اما در حقیقت بین آن‌ها فاصله‌هاست.
 ۲ آگاهی و بیداری را از زاهدان ریاکار مجوی.
 ۴ کسی که از غیر خدا ترسی نداشته باشد او دیگر نیاز به هیچ درس (درس معرفت و خدانشناسی) و معلمی ندارد.

گروه آموزشی ماز

۳۴- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) سکونی به دست آور ای بی‌ثبات
 ۲) درینا گردن طاعت نهادن
 ۳) هم رقعہ دوختن به و الزام کنج صبر
 ۴) خداوند از آن بنده خرسند نیست
- که بر سنگ گردان نروید نبات
 گرش هم‌ره نبودی دست دادن
 کز بهر جامه رقعہ بر خواجگان نبشت
 که راضی به قسم خداوند نیست

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

مفهوم نهایی همه ابیات «قناعت» است، اما بیت گزینه «۲» در نكوهش زرپرستی و مال دوستی است. عبادتی که همراه با بخشش و انفاق نباشد حیف و هدر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ ای انسان قناعت پیشه کن و آرام بگیر زیرا بر سنگ گردان گیاهی نمی‌روید. (سنگ گردان نماد انسانی که آهستگی پیشه نمی‌کند)
 ۳ گوشه‌نشینی (الزام کنج صبر) و لباس وصله‌دار پوشیدن (رقعه دوختن) بسیار بهتر است از این که برای لباسی از شخصی تقاضایی کنی (= رقعہ نبشتن).
 ۴ خداوند از کسی که به روزی خود قانع نباشد، راضی نیست.

گروه آموزشی ماز

۳۵- مفهوم ابیات کدام گزینه یکسان است؟

- الف: عطا کن یکی مایده همچنان
 ب: عطا کن جذبۀ شوق بلندی
 ج: گر هزاران دام باشد در قدم
 د: گر هزاران سال باشد عمر او
- کزین پیش دادی مرا ز آسمان
 که نه دامی به ره مانند نه بندی
 چون تو با مایی نباشد هیچ غم
 او نگردد سیر خود از جست‌وجو
- ۱ الف - ب
 ۲ ب - ج
 ۳ الف - د
 ۴ ج - د

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

مفهوم مشترک ابیات گزینه «۲»: اگر لطف خدا شامل حال ما شود از هیچ بند و دامی غمی نیست. ← آسان‌شدن کارها به یاری خداوند

بررسی سایر موارد:

بیت «الف»: خدایا، همچون گذشته، به من از نعمت‌های آسمانی‌ات ببخش. ← دعا و طلب
 بیت «د»: اگر هزار سال نیز عمر کند از جست‌وجو و تلاش خسته نمی‌شود.

گروه آموزشی ماز

۳۶- هر یک از پرسش‌های زیر به ترتیب جزء کدام دسته از پرسش‌های بنیادین قرار دارند؟

- آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟

- آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟

- آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟

(۱) هستی‌شناسانه - انسان‌شناسانه - معرفت‌شناسانه

(۳) انسان‌شناسانه - هستی‌شناسانه - معرفت‌شناسانه

(۲) معرفت‌شناسانه - انسان‌شناسانه - هستی‌شناسانه

(۴) معرفت‌شناسانه - هستی‌شناسانه - انسان‌شناسانه

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۱)

بررسی موارد:

- آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟ ← پرسش معرفت‌شناسانه

- آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟ ← پرسش هستی‌شناسانه

- آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟ ← پرسش انسان‌شناسانه

هر فرهنگی در عمیق‌ترین لایه‌های خود به بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر پاسخ می‌دهد. این پرسش‌های بنیادی همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ را از انسان و جهان می‌سازند و به مثابه روح یا شالوده آن فرهنگ عمل می‌کنند و به سه دسته اصلی هستی‌شناسانه، انسان‌شناسانه و معرفت‌شناسانه تقسیم می‌شوند.

گروه آموزشی ماز

۳۷- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب به کدام بخش جهان انسانی تعلق دارند؟

الف: هنگامی که فرد اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند.

ب: وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد.

ج: هر یک از ما دانسته‌ها و تجربه‌های ویژه‌ای داریم که افراد دیگر با ما در آن‌ها شریک نیستند.

(۱) اجتماعی - اجتماعی - فردی

(۳) اجتماعی - فردی - فردی

(۲) فردی - فردی - اجتماعی

(۴) فردی - اجتماعی - اجتماعی

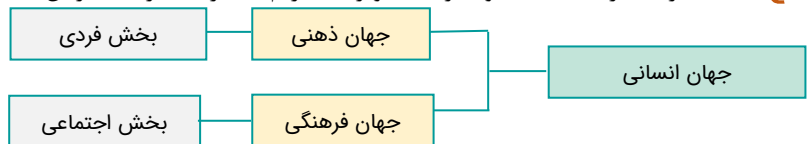
پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۱)

بررسی موارد:

«الف»: هنگامی که فرد اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند، در بخش اجتماعی جهان انسانی قرار دارد.

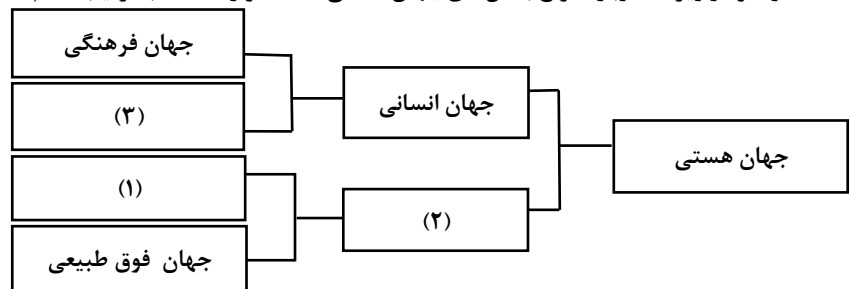
«ب»: وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در بخش فردی جهان انسانی قرار دارد.

«ج»: اینکه هر یک از ما دانسته‌ها و تجربه‌های ویژه‌ای داریم که افراد دیگر با ما در آن‌ها شریک نیستند، مربوط به بخش فردی جهان انسانی است.

گروه آموزشی ماز

۳۸- در نمودار زیر که درباره انواع بخش‌های جهان هستی است، موارد ۱ تا ۳ به ترتیب کدام‌اند؟

(۱) جهان اجتماعی - جهان تکوینی - جهان فردی

(۳) جهان طبیعی - جهان اجتماعی - جهان فردی

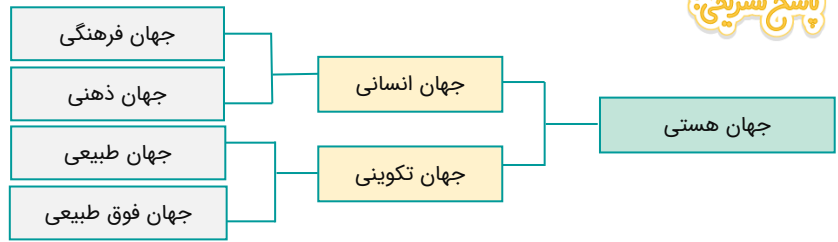
(۲) جهان طبیعی - جهان تکوینی - جهان ذهنی

(۴) جهان اجتماعی - جهان ذهنی - جهان فرهنگی

(دشوار - مفهومی - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

جهان هستی به دو بخش جهان انسانی و جهان تکوینی تقسیم می‌شود. جهان انسانی خود شامل دو بخش جهان ذهنی (فردی) و جهان فرهنگی (اجتماعی) است و جهان تکوینی هم شامل دو بخش جهان طبیعت و جهان فوق طبیعت است.

گروه آموزشی ماز

۳۹- عبارت درست در رابطه با «نظر متفکران مسلمان درباره جهان تکوینی» کدام است؟

- ۱) جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند. - طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند.
- ۲) جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است. - صرفاً از وجود سه جهان طبیعت، ذهن و فرهنگ سخن می‌گویند.
- ۳) جهان تکوینی را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند. - جهان انسانی را به دو جهان ذهنی و فرهنگی تقسیم می‌کنند.
- ۴) جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند. - جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است.

(دشوار - خط به خط - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند. از نظر آنان، جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است و جهان تکوینی را هم به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ نادرست - نادرست
- ۲ درست - نادرست
- ۳ درست - نادرست
- ۴ درست - درست

برخی جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند. آن‌ها طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند. جهان انسانی را به دو جهان ذهنی و فرهنگی تقسیم می‌کنند و به این ترتیب از وجود سه جهان سخن می‌گویند؛ جهان طبیعت، جهان ذهن و جهان فرهنگ.

گروه آموزشی ماز

۴۰- به ترتیب کدام گزینه پاسخ صحیح سوالات زیر است؟

- وقتی فردی بر اساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به چه جهانی وارد می‌شود؟
- بخش فردی جهان انسانی را چه می‌نامند؟
- وقتی فردی مجسمه‌ای می‌سازد، از چه جهانی به چه جهانی وارد می‌شود؟

- ۱) جهان فرهنگی - جهان ذهنی - جهان فردی به جهان فرهنگی
- ۲) جهان فرهنگی - جهان تکوینی - جهان فردی به جهان اجتماعی
- ۳) جهان ذهنی - جهان تکوینی - جهان ذهنی به جهان فرهنگی
- ۴) جهان ذهنی - جهان ذهنی - جهان ذهنی به جهان اجتماعی

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد:

- وقتی فردی بر اساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.
- بخش فردی جهان انسانی را «جهان ذهنی» و بخش اجتماعی جهان انسانی را «جهان فرهنگی» می‌نامند.
- وقتی فردی مجسمه‌ای می‌سازد، از جهان فردی به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی قرار دارد، ولی هنگامی که اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۴۱- در بین عبارتهای زیر، کدام موارد نادرست است؟

الف: تمامی پدیدههای جهان هستی محصول زندگی انسان نیستند.

ب: جهان تکوینی پیش از انسان بوده اما وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان نیست.

ج: هر نوع عقیده و اخلاقی، فرهنگی متناسب با خود را جست و جو می کند.

د: هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می آورد ولی به همه عقاید اجازه بروز و ظهور می دهد.

۱) «الف» و «ب» ۲) «ب» و «د» ۳) «ج» و «د» ۴) «ب» و «ج»

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ تشریحی:

موارد ب و د نادرست و موارد الف و ج درست است.

بررسی سایر موارد:

«ب»: جهان تکوینی پیش از انسان بوده و وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان است.

«د»: هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات اجازه بروز می دهد.

بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد.

گروه آموزشی ماز

۴۲- در ارتباط با تعامل جهانهای ذهنی، فرهنگی و تکوینی، هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب به کدام دیدگاه اشاره دارد؟

الف: جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می کنند.

ب: طرفداران این دیدگاه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند.

ج: ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آنها نظیر علوم طبیعی است.

۱) دیدگاه سوم - دیدگاه اول - دیدگاه دوم ۲) دیدگاه سوم - دیدگاه دوم - دیدگاه سوم

۳) دیدگاه دوم - دیدگاه اول - دیدگاه اول ۴) دیدگاه دوم - دیدگاه دوم - دیدگاه اول

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۱)

بررسی موارد:

«الف»: در دیدگاه دوم، جهان فرهنگی را مهمتر از جهان ذهنی و تکوینی می دانند. بر اساس این دیدگاه، جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آنهاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می کنند.

«ب و ج»: بر اساس دیدگاه اول، جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می شود و جهان طبیعت مهمتر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است. ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آنها نظیر علوم طبیعی است. طرفداران این دیدگاه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند.

بر اساس دیدگاه سوم، جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی مهم و در تعامل با یکدیگرند.

گروه آموزشی ماز

۴۳- در مورد تعامل جهانهای ذهنی، فرهنگی و تکوینی، کدام مورد درباره دیدگاه اول نادرست است و درباره «دیدگاه سوم از نظر قرآن» درست است؟

۱) جهان فرهنگی مهمتر از جهان ذهنی و تکوینی است. - جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند.

۲) جهان طبیعت مهمتر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است. - بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می کند.

۳) جهان ذهنی و تکوینی استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می دهند. - جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست.

۴) نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی قابلیت هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می کند. - ادراک و آگاهی به انسان منحصر نمی شود.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - خط به خط - ۱۱۰۱)

بررسی گزینه ها:

۱) دیدگاه دوم - دیدگاه دوم

۲) دیدگاه اول - دیدگاه سوم

۳) دیدگاه دوم - دیدگاه سوم

۴) دیدگاه اول - دیدگاه سوم

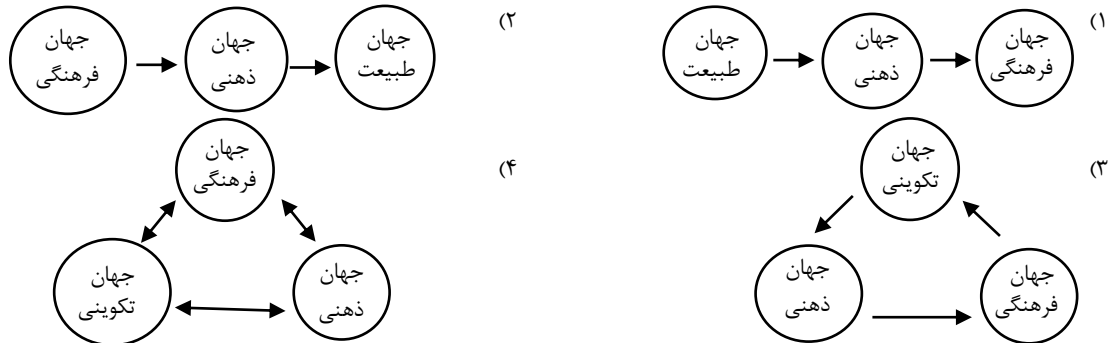

دیدگاه سوم در تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی:

- (۱) جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی، مهم و در تعامل با یکدیگرند.
 (۲) از نگاه قرآن:
 - جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست.
 - ادراک و آگاهی به انسان منحصر نمی‌شود.
 - جهان تکوینی بر اساس حکمت و خواست خداوند سبحان، با افراد و جوامع انسانی رفتارهای حکیمانه دارد.
 - قرآن کریم برای جامعه و فرهنگ جایگاه ویژه‌ای قائل است.
 - از زندگی و مرگ امت‌ها سخن می‌گوید.
 - جهان فردی اشخاص را نادیده نمی‌گیرد و بر مسئولیت فرد در قبال جامعه تأکید می‌کند.

گروه آموزشی ماز

۴۴- در تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی، کدام نمودار مربوط به دیدگاه دوم است؟

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ تشریحی:

گروهی در دیدگاه دوم، جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند. در این دیدگاه، جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند. نمودار گزینه ۲ به این دیدگاه اشاره دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) نمودار مربوط به دیدگاه اول است.

۳) نادرست است و مربوط به هیچ دیدگاهی نیست.

۴) نمودار مربوط به دیدگاه سوم است.

گروه آموزشی ماز

۴۵- درست یا نادرست بودن عبارت‌های زیر در کدام گزینه، به ترتیب بیان شده است؟

- الف: ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها به بخش اجتماعی جهان انسانی تعلق دارد.
 ب: فرهنگ، شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌ها است.
 ج: هنر را می‌توان بیان ژرف‌ترین فردیت هنرمند دانست و این فردیت مجرد از اجتماع است.
 د: قرآن کریم برای جامعه و فرهنگ جایگاه ویژه‌ای قائل است و از زندگی و مرگ امت‌ها سخن می‌گوید.
 (۱) نادرست - نادرست - درست
 (۲) نادرست - درست - نادرست
 (۳) درست - نادرست - نادرست
 (۴) درست - درست - نادرست

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ تشریحی:

موارد «الف» و «ج» نادرست و موارد «ب» و «د» درست است.

بررسی سایر موارد:

«الف»: ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها به بخش فردی جهان انسانی تعلق دارد.

«ج»: هنر را می‌توان بیان ژرف‌ترین فردیت هنرمند دانست و این فردیت مجرد از اجتماع نیست.

جهان انسانی به دو بخش فردی و اجتماعی تقسیم می‌شود. بخش فردی آن به زندگی شخصی و فردی انسان‌ها باز می‌گردد و بخش اجتماعی آن، زندگی اجتماعی انسان‌ها را دربرمی‌گیرد.

۴۶- هریک از عبارات زیر مربوط به کدام یک از منابع و روش‌های کسب آگاهی و معرفت است؟

الف: کپارش برای انتخاب برخی از راه‌حل‌ها از حس ششم خود استفاده می‌کند.

ب: سامان در پاسخ به یکی از دوستانش که قصد مهاجرت داشت، گفت: «چو ایران نباشد، تن من مباد.»

ج: مریم برای نوشتن پایان نامه‌اش ابتدا مقدار معینی دارو را به موش‌ها داد تا بتواند تغییرات بالینی آن‌ها را بررسی کند.

(۱) استناد به آیات الهی - استدلال‌های منطقی - روش‌های علم تجربی

(۲) روش‌های فلسفی - استدلال‌های منطقی - روش‌های فلسفی

(۳) دریافت درونی - استناد به سخن بزرگان - استدلال‌های منطقی

(۴) شهود - استناد به سخن بزرگان - تجربه

(دشوار - مفهومی - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد

«الف»: کپارش برای انتخاب برخی از راه‌حل‌ها از حس ششم خود استفاده می‌کند: شهود و دریافت درونی

«ب»: سامان در پاسخ به یکی از دوستانش که قصد مهاجرت داشت، گفت: «چو ایران نباشد، تن من مباد.»: استناد به سخن بزرگان

«ج»: مریم برای نوشتن پایان نامه‌اش ابتدا مقدار معینی دارو را به موش‌ها داد تا بتواند تغییرات بالینی آن‌ها را بررسی کند: تجربه و روش‌های علم تجربی

منابع و روش‌های کسب آگاهی و معرفت:

گروه آموزشی ماز

۴۷- هریک از عبارات زیر مربوط به کدام یک از پژوهش‌های تجربی است؟

الف: رابطه بین تمرین و تکرار و به خاطر آوردن اطلاعات حافظه چیست؟

ب: تأثیر مثبت تمرین و تکرار بر حافظه.

ج: تمرین و تکرار تأثیر چشمگیری بر به خاطر آوردن اطلاعات حافظه ندارد.

(۴) فرضیه - قانون - نظریه

(۳) مسئله - اصل - فرضیه

(۲) مسئله - قانون - اصل

(۱) فرضیه - اصل - قانون

(دشوار - مفهومی - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

هر پژوهش علمی چهار مرحله دارد: ۱- مسئله ۲- فرضیه ۳- اصل یا قانون ۴- نظریه.

بررسی موارد

«الف»: رابطه بین تمرین و تکرار و به خاطر آوردن اطلاعات حافظه چیست؟: مسئله

«ب»: تأثیر مثبت تمرین و تکرار بر حافظه: اصل یا قانون

«ج»: تمرین و تکرار تأثیر چشمگیری بر به خاطر آوردن اطلاعات حافظه ندارد: فرضیه

مراحل یک پژوهش علمی:

(۱) پژوهش‌دانان مسئله آغاز می‌شود.

(۲) پژوهشگران تلاش می‌کنند با توجه به دانش و تجربه قبلی خود و با استفاده از قوه تخیلشان، پاسخ‌های اولیه و تا حد ممکن سنجیده‌ای به مسئله علمی بدهند که به این قبیل پاسخ‌ها «فرضیه» می‌گویند.

(۳) فرضیه‌ها در صورت پذیرفته شدن در شرایط مختلف آزمایشی، به قانون یا اصل تبدیل می‌شوند.

(۴) نظریه، مجموعه‌ای منسجم از اصول و قوانین علمی درباره یک موضوع است.

گروه آموزشی ماز

۴۸- مهم ترین دلیل دشواری پیش بینی و کنترل در علم روان شناسی نسبت به سایر علوم چیست؟

- ۱) پیچیدگی و دشواری توصیف و تبیین در موضوعات مختلف علم روان شناسی
- ۲) تبعیت نکردن علم روان شناسی از مراحل و اهداف علوم تجربی
- ۳) دشواری پیش بینی و کنترل رفتار انسان نسبت به موجودات طبیعی
- ۴) واجد جنبه های غیر جسمانی بودن انسان علاوه بر جنبه های جسمانی

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ شریعی:

کنترل و پیش بینی در علم روان شناسی نسبت به بسیاری از علوم تجربی دیگر با دشواری های بیشتری روبه رو است. مهم ترین دلیل این دشواری، پیچیدگی و دشواری توصیف و تبیین در موضوعات مختلف علم روان شناسی است.

گروه آموزشی ماز

۴۹- هریک از موارد زیر در ارتباط با کدام یک از اهداف علوم تجربی است؟

- بیان ویژگی های رشد در دوره نوجوانی.
  - احتمال وجود برخی از رفتارها در افراد ۱۵-۱۶ ساله.
  - تغییرات هورمونی و فیزیولوژیک باعث تغییرات هیجانی در نوجوان می شود.
۱) تبیین - کنترل - توصیف	۲) توصیف - پیش بینی - تبیین
۳) توصیف - کنترل - تبیین	۴) تبیین - پیش بینی - توصیف

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۱)

بررسی موارد:

- بیان ویژگی های رشد در دوره نوجوانی: توصیف (عبارت «ویژگی ها» بیانگر هدف توصیف است).
- احتمال وجود برخی از رفتارها در افراد ۱۵-۱۶ ساله: پیش بینی (عبارت «احتمال وجود» مربوط به پیش بینی است).
- تغییرات هورمونی و فیزیولوژیک، باعث تغییرات هیجانی در نوجوان می شود: تبیین (کلمه «باعث» به تبیین اشاره می کند).

هدف علم روان شناسی:

توصیف: بیان روشن و تا حد ممکن دقیق از چستی مفهوم و موضوعی است که محقق قصد مطالعه آن را دارد.
تبیین: بیان چرایی اتفاق افتادن یک پدیده است. هر دانشمند زمانی که یک پدیده را تبیین می کند، در حال بیان علل اتفاق افتادن آن پدیده در جهان است.
پیش بینی: توانایی حدس زدن و احتمال دادن رخ دادن یا ندادن یک پدیده است.
کنترل: تحت سلطه در آوردن و اداره یک پدیده است.

گروه آموزشی ماز

۵۰- درستی یا نادرستی هر یک از عبارات زیر در کدام گزینه آمده است؟

- الف: به این جهت که پدیده هایی مانند امید به آینده تحت تأثیر عوامل متعددی هستند، به راحتی نمی توان آن را توصیف و تبیین کرد.
 ب: در بررسی پدیده ها، از میان تمام علت ها تنها یک علت صحیح است و محقق باید به دنبال یافتن تبیین صحیح باشد.
 ج: چگونگی توصیف هر دانشمند از یک موضوع یا پدیده، تأثیر بسیار زیادی در مواجهه با آن موضوع و بررسی علمی آن دارد.
۱) درست - نادرست - درست	۲) درست - درست - نادرست
۳) نادرست - نادرست - درست	۴) درست - درست - درست

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۱)

بررسی سایر موارد:

«ب»: همیشه این احتمال وجود دارد که برای یک موضوع تبیین های متفاوت و در عین حال صحیحی وجود داشته باشد.

تبیین پدیده‌های روان‌شناختی:

تبیین، چرایی اتفاق افتادن یک پدیده است. همیشه این احتمال وجود دارد که برای یک موضوع تبیین‌های متفاوت و در عین حال صحیح وجود داشته باشد. بنابراین نباید با دست یافتن به یک تبیین خاص، تبیین‌های محتمل یا صحیح دیگر را رد کنیم.

گروه آموزشی ماز

۵۱- پاسخ سوالات زیر در کدام گزینه ذکر شده است؟

- فرایند به چه معناست؟

- مهم‌ترین تفاوت فرد عادی و دانشمند چیست؟

- (۱) جریان یک عمل - مواجهه دانشمند برخلاف فرد عادی منظم و قاعده‌مند است.
- (۲) جریان رسیدن به هدف - دانشمند مسئله را شناسایی می‌کند اما فرد عادی با مسئله مواجه می‌شود.
- (۳) روشن کردن موقعیت نامعین - دانشمند مسئله را شناسایی می‌کند اما فرد عادی با مسئله مواجه می‌شود.
- (۴) شناسایی موقعیت مجهول - مواجهه دانشمند برخلاف فرد عادی منظم و قاعده‌مند است.

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۱)

بررسی موارد:

- فرایند به جریان یک عمل اشاره دارد. وقتی از مبدأ به سوی مقصد در حال حرکت هستیم جریان رسیدن به هدف را «فرایند» گویند.
- مهم‌ترین تفاوت دانشمند با فرد عادی در این است که هرچند هر دو با مسئله مواجه می‌شوند، اما مواجهه دانشمند برخلاف فرد عادی منظم و قاعده‌مند است.

تعریف روش علمی:

روش علمی عبارت است از فرایند جست‌وجوی با قاعده و نظام‌دار برای مشخص کردن یک موقعیت نامعین. فرایند در این عبارت به معنای جریان یک عمل است. وقتی از مبدأ به سوی مقصد در حال حرکت هستیم، جریان رسیدن به هدف را «فرایند» گویند. نظام‌دار بودن روش علمی نیز به معنای آن است که روش علمی تابع قواعد مشخصی است که به صورت منظم طی می‌شود. موقعیت نامعین یعنی دانشمند به دنبال ابهام‌زدایی و روشن‌سازی است.

گروه آموزشی ماز

۵۲- عبارت زیر به کدام یک از ویژگی‌های روش علمی اشاره دارد؟

- «سروش که در یک آزمایشگاه داروسازی کار می‌کند با دانستن این موضوع که جیوه در دمای اتاق به صورت مایع است سعی می‌کند آن را در یک لانه مورخانه بریزد تا بعد از کم کردن دما و جامد شدن جیوه، فرم لانه مورخانه را پیدا کند.»
- (۱) تکرار پذیری (۲) نظام‌دار بودن (۳) تعریف عملیاتی (۴) آزمون سازگاری

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۱)

پاسخ تشریحی:

در صورت سوال این موضوع که جیوه در دمای اتاق به صورت مایع است و با کم کردن دما به صورت جامد تغییر شکل می‌دهد، نشانگر این است که یافته‌های به دست آمده از روش علمی شخصی نیست و طبق اصل تکرارپذیری، می‌توان یافته‌های دیگران را تکرار کرد.

تکرارپذیری:

یکی از ویژگی‌های روش علمی، تکرارپذیری است. یافته‌های به دست آمده از روش علمی شخصی نیست بلکه هر دانشمند با رعایت ضوابط علمی می‌تواند یافته‌های دیگران را تکرار کرده و به نتایج کاملاً مشابه دست یابد. اگر پاسخ‌های به دست آمده قابل تکرار نباشد، در مجموعه روش علمی قرار نمی‌گیرد.

گروه آموزشی ماز

۵۳- در صورتی که گفته شود حافظه فعال عبارت است از «بخشی از سیستم شناختی که مقدار محدودی از اطلاعات را به طور موقت در خود نگه می‌دارد و

در استدلال، تصمیم‌گیری و هدایت رفتار به انسان کمک می‌کند.» این تعریف فاقد کدام ویژگی است؟

- (۱) به شکلی دقیق، شفاف و قابل اندازه‌گیری بیان شده است.
- (۲) همه افراد با مطالعه آن به برداشت یکسانی دست می‌یابند.
- (۳) تابع جست‌وجوی با قاعده و نظام‌دار برای مشخص کردن یک موقعیت است.
- (۴) برای سهولت در اندازه‌گیری و انجام یک آزمایش صحیح کافی است.

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ سریعی:

در صورت سوال تعریف عملیاتی حافظه فعال ارائه شده است و سایر گزینه‌ها ویژگی‌های آن را بیان می‌کند در حالی که در گزینه ۳ به تعریف روش علمی اشاره شده که بی‌ارتباط با مفهوم است.

تعریف عملیاتی:

در روش علمی و برای انجام یک آزمایش صحیح و سهولت در اندازه‌گیری باید متغیرهای مورد نظر را به شکلی دقیق، شفاف و قابل اندازه‌گیری تعریف کنیم. به این تعریف، «تعریف عملیاتی» می‌گویند. این تعریف باید به گونه‌ای باشد که همه افراد با مطالعه آن به تعریف یکسان یا تقریباً یکسانی برسند.

گروه آموزشی ماز

۵۴- دلیل دشواری رسیدن به یافته‌های یکسان در روان‌شناسی، چیست؟

- ۱) پیچیدگی پژوهش‌های مربوط به انسان، رعایت مسائل اخلاقی و تفسیر پدیده‌های انسانی.
- ۲) محدودیت‌های تبیین پدیده‌های انسانی در روش‌های تجربی و علمی.
- ۳) نرسیدن افراد به تعریف عملیاتی یکسان یا تقریباً یکسان از پدیده‌های انسانی.
- ۴) ناتوانی روش تجربی و برخی منابع کسب آگاهی در مطالعه پدیده‌های انسانی.

(آسان - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ سریعی:

دلیل دشواری رسیدن به یافته‌های یکسان در روان‌شناسی، پیچیدگی پژوهش‌های مربوط به انسان، رعایت مسائل اخلاقی، تأثیر ارزش‌ها در نگاه و تفسیر پدیده‌های انسانی است. از این رو روش‌های تجربی و علمی همواره با محدودیت‌هایی در تبیین پدیده‌های انسانی مواجه بوده و نمی‌تواند پاسخ بسیاری از پرسش‌های بشری را بدهد.

گروه آموزشی ماز

۵۵- کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- ۱) هر نظریه علمی که براساس مشاهده و تجربه شکل گرفته است خود بر نظریات و مبانی غیرتجربی تکیه داشته و با تغییر آن‌ها، فرضیات و نظریات مطرح شده در علم تجربی نیز تغییر خواهد کرد.
- ۲) برخی دانشمندان علوم تجربی با ورود به حیطه موضوعاتی که امکان مشاهده مستقیم و تجربی آن‌ها وجود ندارد، به اظهار نظر دربارهٔ چنین موضوعاتی پرداخته و عقل و وحی را منابع نادرست معرفی می‌کنند.
- ۳) تنها چیزی که علم تجربی در مواجهه با مسائل غیرقابل مشاهده می‌تواند ادعا کند، «نمی‌دانم» است و برای کسب معرفت و دانش دربارهٔ موجودات غیرقابل مشاهده باید از تبیین‌های مستند به دیگر منابع معرفتی استفاده کرد.
- ۴) برای پذیرش پاسخ‌های اولیه ارائه شده به مسئله‌های علمی و تأیید یک فرضیه، باید آن را براساس مشاهدات غیرتجربی بیازماییم و نتیجه را با یافته‌های مقبول در علم تجربی مطابقت دهیم.

(آسان - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ سریعی:

برای پذیرش پاسخ‌های اولیه ارائه شده به مسئله‌های علمی و تأیید یک فرضیه، باید آن را براساس مشاهدات تجربی بیازماییم و نتیجه را با یافته‌های مقبول در علم تجربی مطابقت دهیم.

علم تجربی چیست؟

زمانی که محقق یک فرضیه را به عنوان یک پاسخ احتمالی برای حل یک مسئله ارائه می‌کند، ابتدا باید آن را براساس مشاهدات تجربی بیازماید و نتیجه را با یافته‌های از قبل پذیرفته شده در علم تجربی مطابقت دهد. در این حال دو اتفاق رخ خواهد داد:

- ۱) اگر مطابقت و همخوانی نداشته باشد، پاسخ ارائه شده پذیرفته نمی‌شود.
- ۲) اگر مطابقت و همخوانی داشته باشد، پاسخ ارائه شده پذیرفته می‌شود.

البته معتبر بودن و پذیرفته شدن پاسخ لزوماً به معنای درست بودن آن نیست؛ بلکه ممکن است بعد از مدتی پاسخ پذیرفته شده به دلیل نادرستی آزمایشات قبلی و تغییر در پیش‌فرض‌های دانشمندان، کنار گذاشته و نادرست شناخته شود.

گروه آموزشی ماز

۵۶ - ﴿وَاعْظُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ﴾: و ...

- ۱) صدای خود را پایین بیاور زیرا ناپسندترین صداها قطعاً صدای خران است.
- ۲) صدایت را پایین آور بی شک ناپسندترین صدا، برای خرهاست.
- ۳) صدای خود را بالا نبر زیرا ناپسندترین صداها قطعاً صدای خر است.
- ۴) صدای خود را پایین بیاورید زیرا قطعاً صدای خران از ناپسندترین صداها است.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

- أَعْظُضْ مِنْ صَوْتِكَ: صدای خود را پایین بیاور ← رد گزینه‌های ۳ و ۴
 أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ: ناپسندترین صداها ← رد گزینه ۲
 «از» در گزینه ۴ اضافی است.
 لَ: قطعاً ← رد گزینه ۲
 الْحَمِيرِ: خران ← رد گزینه ۳

به جمع و مفرد بودن کلمات در ترجمه دقت کنید.

گروه آموزشی ماز

۵۷ - هُوَلاءُ الْأَسَايِدَةِ يُقَدِّمُونَ لَطَّلَابِهِمْ مَوَاعِظَ كَثِيرَةً وَ هَذِهِ نَمَائِجُ تَرْبِوِيَّةٍ لِيَهْتَدِيَ بِهَا كُلُّ الشَّبَابِ:

- ۱) این استادان، پنجاهای بسیاری را به دانشجویان تقدیم می‌کنند که این نمونه‌های تربیتی همه جوانان را هدایت کنند!
- ۲) این‌ها استادانی هستند که به دانشجویان خود پنجاهای بسیاری را تقدیم می‌کنند و این‌ها نمونه‌هایی برای تربیت هستند که همه جوانان با آن‌ها هدایت شوند!
- ۳) این استادان، پنجاهای بسیاری را به دانشجویان خود تقدیم می‌کنند و این‌ها نمونه‌هایی تربیتی هستند که همه جوانان با آن‌ها هدایت شوند!
- ۴) این‌ها استادانی هستند که به دانشجویانشان پنجاهایی را که بسیار هستند، تقدیم می‌کنند و این‌ها نمونه‌هایی برای تربیت و هدایت شدن همه جوانان هستند!

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

- هُوَلاءُ الْأَسَايِدَةِ: این استادان ← رد گزینه‌های ۲ و ۴
 اسم اشاره + اسم ال دار ← با هم به شکل یک ترکیب ترجمه می‌شوند.
 اسم اشاره + اسم بدون ال ← جدا جدا و به صورت یک عبارت ترجمه می‌شوند.
 طَّلَابِهِمْ: دانشجویان خود ← رد گزینه ۱

ضمائم باید ترجمه شوند.

- هذه نماذج تَرْبِوِيَّةٍ: این‌ها نمونه‌هایی تربیتی هستند ← رد سایر گزینه‌ها
 لِيَهْتَدِيَ: تا هدایت شوند ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

گروه آموزشی ماز

۵۸ - نَصَحْتُ زَمِيلَاتِي: عَلَيْكَ بِالْإِقْتِسَادِ، فَاسْتَهْلِكَنَّ الْمَاءَ فِي مَرَدَادِ أَلَمِنْ الشُّهُورِ الْأُخْرَى حَتَّى لَا يَنْقَطِعَ تَيَّارُ الْكِهْرِبَاءِ فِي الْأَيَّامِ الْحَازَةِ:

- ۱) همکارانم را نصیحت کردم: صرفه‌جویی بر شما واجب است، پس در مرداد کمتر از ماه‌های دیگر آب مصرف کنید تا جریان برق در ماه‌های گرم قطع نکنند!
- ۲) همکارانم را نصیحت کردم: باید صرفه‌جویی کنید، پس آب را در مرداد کمتر از ماه‌های دیگر مصرف کنید تا جریان برق در روزهای گرم قطع نشود!
- ۳) هم‌کلاسی‌های خود را نصیحت کردم: بر شماست صرفه‌جویی، پس آب کمتری را در مرداد به نسبت ماه‌های آخر مصرف کنید تا جریان برق در روزهای گرم قطع نگردد!
- ۴) هم‌کلاسی‌های خود را نصیحت کردم: بر شماست صرفه‌جویی، پس مصرف آب‌تان در مرداد، کمتر از ماه‌های دیگر باشد تا جریان برق در روزهای گرم قطع نشود!

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

- فَاسْتَهْلِكَنَّ الْمَاءَ: آب را ... مصرف کنید ← رد گزینه ۴
 أَلَمِنْ الشُّهُورِ الْأُخْرَى: کمتر از ماه‌های دیگر ← رد گزینه ۳
 لَا يَنْقَطِعُ تَيَّارُ الْكِهْرِبَاءِ: جریان برق قطع نشود ← رد گزینه ۱

گروه آموزشی ماز

۵۹- عین الخطأ:

- (۱) من يُحافظُ على الصَّلَاةِ في وَقْتِهَا يُحِبُّهُ اللهُ: کسی که از نماز در وقتش محافظت می‌کند خداوند را دوست دارد!
 (۲) يُرشد الوالدان أولادهم إلى الإهتمام بالرياضة: پدر و مادر فرزندان خود را به توجه به ورزش راهنمایی می‌کنند!
 (۳) هل رفعت صوتك فوق صوتك من تتكلم معه؟: آیا صدایت را بالای صدای کسی که با وی صحبت می‌کنی، بردی؟
 (۴) أحبُّ أن أرى كل من تلاميذی في أحسن حال: دوست دارم که هر یک از دانش‌آموزان خود را در بهترین حال ببینم!

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

پاسخ شریعی:

يُحِبُّهُ اللهُ: خداوند او را دوست دارد.

دقت کنید که اللهُ مرفوع است، لذا باید به صورت فاعل ترجمه شود، نه به صورت مفعول؛ زیرا مفعول منصوب است.

هر چیزی درباره نقش و اعراب لازم بدونی، همین جاست:

حالت کلی	مثنی	جمع مذکر سالم
مرفوع	ان	ون
منصوب	عن	بن
مجرور	عن	بن

نقش‌ها (المحلّ الإعرابی)

نقش	توضیح
مبتدا	- اسمی که غالباً ابتدای جمله می‌آید و در مورد آن خبر می‌دهیم. - ممکن است گاهی اوقات خبر بر آن مقدم شود.
خبر	- کلمه‌ای که در مورد مبتدا خبر می‌دهد و جمله را به لحاظ معنای کامل می‌کند. - سه نوع دارد: مفرد - جمله - شبه جمله
فاعل	- اسمی که کننده فعل است و همواره بعد از فعل می‌آید. - سه نوع دارد: اسم ظاهر - ضمیر بارز - ضمیر مستتر
مفعول	- اسمی که عمل فعل روی آن انجام می‌شود. - دو نوع دارد: اسم ظاهر - ضمیر بارز
نائب فاعل	- از لحاظ ظاهر دقیقاً همان فاعل برای فعلی مجهول است. - به لحاظ معنایی مفعول جمله معلوم بوده است. - سه نوع دارد: اسم ظاهر - ضمیر بارز - ضمیر مستتر
صفت مفرد (اسم)	- اسمی که در ترکیب وصفی همواره در جایگاه دوم قرار دارد. - در چهار چیز با موصوف مطابقت دارد: جنس، اعراب، معرفه و نکره، عدد - موصول بعد از اسم «أل» دار نیز نقش صفت دارد. - معدود اعداد ترتیبی و ۱ و ۲ اصلی نیز صفت هستند.
مضاف الیه	- اسمی که در ترکیب اضافی همواره در جایگاه دوم قرار دارد. - همواره مجرور است. - سه چیز برای مضاف ممنوع است: أل - تنوین - «ن» مثنی و جمع مذکر - معدود اعداد ۳ تا ۱۰ و ۱۰۰ و ۱۰۰۰ نیز مضاف‌الیه هستند.
مجرور بحرف الجر	- اسم یا ضمیری که پس از حروف جر «فی»، «من»، «إلی»، «علی» ... قرار می‌گیرد.

گروه آموزشی ماز

۶۰- «امام هادی (ع) فرموده‌اند: بهتر از خوبی، انجام دهنده آن است»:

- (۱) قَدْ قَالَ الإمام الهادی (ع): خَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ فَاعِلُهُ!
 (۲) الإمام الهادی (ع) قد يقول: خَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ فَاعِلُهُ!
 (۳) الإمام الهادی (ع) قد قال: خَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ مِنْ يَفْعَلُهُ!
 (۴) قَدْ يَقُولُ الإمام الهادی (ع): خَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ مِنْ يَفْعَلُهُ!

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - خط به خط - تعریب)

بررسی گزینه‌ها:

فرموده‌اند: قد قال ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

قد + ماضی: ماضی نقلی

انجام‌دهنده: فاعل ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

اسم را نباید به صورت فعل ترجمه کرد.

۶۱- عین ما فيه كلمتان مُتضادتان:

- (۱) عليكُم أن تكونوا مُشتاقين إلى الأعمال الصالحة!
 (۲) بعض تلاميذ هذا الصّف فخورون لكنّ بعضهم مُتواضعون!
 (۳) تعمّر الحكمة في قلب من يتواضع أمام الآخرين!
 (۴) أنا أعلم أنّ الله لا يُحبّ كلّ مُختالٍ فخوراً!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - واژگان)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ شما باید به کارهای نیک مشتاق باشید!
 ۲ برخی دانش‌آموزان این کلاس فخر فروش هستند اما برخی از آنان فروتن هستند!

فخورون: فخر فروشان # متواضعون: فروتنان

۳ دانش در قلب کسی که جلوی دیگران تواضع پیشه می‌کند، ماندگار می‌شود!

۴ من می‌دانم که خدا هیچ خودپسند فخرفروشی را دوست ندارد!

گروه آموزشی ماز

التواضع أصل مهمّ في حياتنا الفردية والاجتماعية. يستطيع الإنسان أن يجلب محبة الآخرين بالتواضع. الناس يحبّون الشّخص المتواضع و يحترّمونه و لا يحبّون المتكبر. «لقمان الحكيم» من الأشخاص الذين نقل «القرآن الكريم» منه كلمات تدلّ على أهميّة التواضع. هو يقول لابنه: «لا تُصعّر خدك للنّاس و لا تمش في الأرض مرحاً...» و أيضاً يقول الإمام الكاظم (ع): «الحكمة تعمّر في قلب المتواضع و لا تعمّر في قلب المتكبر الجبار»

ترجمه متن:

تواضع اصلی مهم در زندگی فردی و اجتماعی ما است. انسان می‌تواند محبت دیگران را با تواضع به خودش جلب کند. مردم انسان فروتن را دوست می‌دارند و به او احترام می‌گذارند و انسان خودپسند را دوست نمی‌دارند. لقمان حکیم از کسانی است که قرآن کریم از او کلماتی که اشاره به اهمیت تواضع دارد، نقل کرده است. او (لقمان) به پسرش می‌گوید: «با تکبر رویت را از مردم برنگردان و در زمین با خودپسندی راه مرو...». همچنین امام کاظم (ع) می‌فرماید: «دانش در قلب انسان متواضع ماندگار می‌شود و در قلب انسان متکبر ستمکار زورمند ماندگار نمی‌شود».

گروه آموزشی ماز

۶۲- عین الصحيح على حسب النص:

- (۱) القرآن الكريم نقل كلمات في موضوع التواضع عن لقمان فقط
 (۲) الناس يحبّون الشّخص المتكبر
 (۳) المتكبر لا ينتفع بالعلوم المختلفة
 (۴) التواضع و الخشوع يرفع درجة الإنسان عند الله

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - درک مطلب)

بررسی گزینه‌ها:

۱ قرآن کریم در موضوع تواضع فقط کلماتی از لقمان نقل کرده است. (متن می‌گوید لقمان از کسانی است که قرآن از وی نقل می‌کند؛ پس قید «فقط» باعث اشتباه شدن جمله می‌شود)

۲ مردم انسان متکبر را دوست دارند. (متن دقیقاً خلاف این را می‌گوید)

۳ متکبر از علوم مختلف بهره‌مند نمی‌شود. (مطابق متن صحیح است؛ زیرا گفته شده دانش در قلب انسان متکبر ماندگار نمی‌شود)

۴ تواضع و فروتنی مقام انسان را نزد خدا بالا می‌برد. (در متن به چنین چیزی اشاره نشده است)

گروه آموزشی ماز

۶۳- عین ما ليس في النص:

- (۱) محبة النّاس إلى الإنسان المتواضع
 (۲) احترام النّاس للشّخص المتواضع
 (۳) أهميّة التواضع في حياتنا الشخصية و الجمعیة
 (۴) محبة الإنسان المتواضع إلى النّاس

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - درک مطلب)

بررسی گزینه‌ها:

۱ محبت مردم نسبت به انسان متواضع (در متن گفته شده).

۲ احترام مردم به انسان متواضع (در متن گفته شده).

۳ اهمیت تواضع در زندگی فردی و اجتماعی ما (در متن گفته شده).

۴ محبت انسان متواضع نسبت به مردم (در متن گفته نشده).

گروه آموزشی ماز

۶۴- عَيْنَ الصَّحِيحِ عَنْ «نُصَعِرَ» فِي النَّصِّ:

- ۱) فعل نهي - للمخاطب - ثلاثي مزيد من باب «تفعيل» و له حرف زائد
- ۲) فعل مضارع - للغائبة - مجهول - ثلاثي مجرد
- ۳) فعل مضارع للنهي - للمخاطب - ثلاثي مزيد من باب «تفعل» و له حرفان زائدان
- ۴) فعل نهي - للمخاطب - ثلاثي مجرد - معلوم

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - تحلیل صرفی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) «للاغائبة - مجهول - ثلاثي مجرد» اشتباه است و صحیح آن «للمخاطب - معلوم - ثلاثي مزيد» است.
- ۳) باب این فعل اشتباه بیان شده. این فعل از باب «تفعیل» است.
- ۴) «ثلاثي مجرد» اشتباه است و این فعل ثلاثي مزيد از باب «تفعیل» است.

گروه آموزشی ماز

۶۵- عَيْنَ الصَّحِيحِ عَنْ «المتواضع» فِي النَّصِّ:

- ۱) اسم - مفرد - مذکر - معرب - مصدر من باب «مفاعلة» / صفة و مجرور
- ۲) اسم - مفرد - مذکر - مبيئ - مصدر من باب «تفاعل» / صفة
- ۳) اسم - جمع - مذکر - معرب / خبر و مرفوع
- ۴) اسم - مفرد - مذکر - معرب / مضاف إليه و مجرور

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - ترکیبی - تحلیل صرفی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) «مصدر من باب «مفاعلة» / صفة و مجرور» اشتباه است. این کلمه مصدر نیست و «مضاف إليه» می باشد.
- ۲) «مبيئ - مصدر من باب «تفاعل» / صفة» اشتباه است. این کلمه مصدر و مبنی نیست. نقش آن نیز «مضاف إليه» می باشد.
- ۳) «جمع / خبر و مرفوع» اشتباه است. این کلمه مفرد است. نقش آن نیز «مضاف إليه و مجرور» می باشد.

گروه آموزشی ماز

۶۶- عَيْنَ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- ۱) يَأْخُذُ الْفَائِزُ الْأَوَّلُ جَائِزَةً ذَهَبِيَّةً فِي الْمُسَابَقَاتِ!
- ۲) إِنَّ الْفَخْرَ لِدَوِي الْعُقُولِ هُوَ الْخِيَاءُ وَالْعِفَافُ وَالْأَدَبُ!
- ۳) إِثْنَانٌ وَثَمَانُونَ تَقْسِيمٌ عَلَى اثْنَيْنِ يُسَاوِي وَاحِداً وَارْتِعِينَ!
- ۴) يُجِبُّ الْآبَاءُ وَالْأُمَّهَاتُ رُؤْيَةَ أَوْلَادِهِمْ فِي أَحْسَنِ الْحَالِ!

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - ضبط حرکات)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه: إثنان - ثمانون - اثْنين - اَرْتِعِينَ صحیح هستند.

دام تستی ضبط حرکت مثنی و جمع:

اعداد عقود و اثنان و اثْنين در انتهایشان نباید تنوین باشد. این موضوع برای تمام کلمات جمع مذکر سالم و مثنی نیز، برقرار است.

گروه آموزشی ماز

۶۷- عَيْنَ الْعَدَدِ لَيْسَ صِفَةً:

- ۱) أُولَى آيَاتِ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ نَزَلَتْ فِي غَارِ حِرَاءِ!
- ۲) خَضَدْنَا فَوَاكِهَ هَاتَيْنِ الشَّجَرَتَيْنِ الْإِثْنَتَيْنِ أَمْسَ!
- ۳) كُلَّ سَنَةٍ نَزورُ مَشْهَدَ الْمَقْدَسَةِ مَرَّةً وَاحِدَةً!
- ۴) نَرْجِعُ مِنَ الْمَدْرَسَةِ فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ عَشْرَةَ!

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - قواعد)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) الاثنتین صفت الشجرتین
- ۳) واحدة صفت مزة
- ۴) الثانية عشره صفت الساعة

اعداد صفت رو همین جای بگير:

اگر عددی بخواهد صفت باشد باید بعد از معدود بیاید. در گزینه اول عدد (أولى) قبل از معدود است و طبعاً نمی تواند صفت باشد. در بین اعداد اصلی فقط واحد و اثنان صفت هستند ولی تمامی اعداد ترتیبی صفت به حساب می آیند.

۶۸- عین عبارة لا يوجد فيها فعلاً متعدياً:

- ۱) الطالبة هيأت نفسها للإنتظار في فراق جدّها!
- ۲) اكتسبت الغزاة رزقها بين هذه الوحوش و شكرت رازقها!
- ۳) نحن تحملنا صعوبة الحياة بشهامة ولكن لا نستطيع أن نهرب منها!
- ۴) يندفع إلى أهله و يعيش بينهم ينتشر السلم في مدينته!

(متوسط - ترکیبی - قواعد)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی گزینه‌ها:

هیأت در گزینه ۱، اكتسبت و شكرت در گزینه ۲ و تحملنا در گزینه ۳ فعل متعدی هستند. توجه کنید که الانتظار در گزینه ۴ مصدر است و فعل نیست.

لازم و متعدی در یک نگاه:

افعالی که نیاز به مفعول داشته باشند را در فارسی گذرا و در عربی متعدی می‌نامند. مانند: دید: شاهد، خواند: قرأ و ...
افعالی که نیاز به مفعول نداشته باشند را در فارسی ناگذر و در عربی لازم می‌نامند. مانند: رفت: ذهب، تغییر کرد: انقلب
برای تشخیص لازم یا متعدی بودن فعل می‌توان از فعل سؤال چه کسی / چه چیزی را پرسید، در صورتی که این سؤال پاسخ داشت فعل ما متعدی و در غیر این صورت لازم است.

نکته میون پر:

همه افعال باب انفعال قطعاً «لازم» (ناگذر) هستند (یعنی نیاز به مفعول ندارند).

مثال: انْفَتَحَ ← باز شد   انْطَلَقَ ← رها شد

فعل ماضی	فعل مضارع	أمر حاضر	مصدر (باب)	حروف زائد
انْفَعَلَ	يَنْفَعِلُ	انْفَعِلْ	انْفِعَالٌ	همزه و حرف ن
انْقَطَعَ	يَنْقَطِعُ	انْقَطِعْ	انْقِطَاعٌ	همزه و حرف ن

حروف زائد در این باب همواره «حرف همزه و «ن» است: انْجَمَدَ: (حروف زائد: «و ن»)

گروه آموزشی ماز

۶۹- عین ما ليس فيه «نون الوقاية»:

- ۱) قالت الأُمّ لى: يا بنتى لا تضمنى أحداً لا تعرفينه أبداً!
- ۲) المعلمون انتخبوني كتلميذٍ مثالى في الأخلاق و الدّرس!
- ۳) منحتى زميلى في يوم ميلادى أحسن هدية و هى الكتاب!
- ۴) يا أختى، هل تُساعدينى في فهم هذا الدّرس فإنّه صعب جداً!

(متوسط - خط به خط - قواعد)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) تضمن + ی
- ۲) انتخبوا + ن + ی
- ۳) منح + ن + ی
- ۴) تساعدین + ن + ی

نون وقایه:

هر فعل متعدی (ماضی - مضارع - امر و...) در هر صیغه‌ای اگر به ضمیر متکلم وحده «ی» متصل شود باید بینشان (بین فعل و ضمیر) «نون وقایه» بیاید.
مثال:

- يَعْرِفُ + ی ← يَعْرِفُ + ن + ی = يَعْرِفُنِي (مرا می‌شناسد)
– يَعْرِفُ + ی ← عَلِمُوا + ی ← عَلِمُونِي (به من تعلیم دادند)
– اجْعَلْ + ی ← اجْعَلْنِي (قرار بده مرا)
– لا تَعْبُدُوا + ی ← لا تَعْبُدُونِي (عبادت نکنید مرا)
– بَعَثْ + ی ← بَعَثْنِي (مرا مبعوث کرد)
– اضْرِبْ + ی ← اضْرِبْنِي (مرا بزن)

گروه آموزشی ماز

۷۰- عین الصّحيح في بناء للمجهول:

- ۱) لا يهدي الله القوم الظالمين ← ما هُدي القوم الظالمون!
- ۲) لا تُرى النفس العيوس جمال الحقيقة ← لا تُرى جمال الحقيقة!
- ۳) يُشجّع الإسلام الطّلابَ على طلب العلم ← يُشجّع الطّلابُ على طلب العلم!
- ۴) تُربّيها المعلّمة و هما تحاولان كثيراً ← تُربّيان و هما تحاولان كثيراً!

(دشوار - ترکیبی - قواعد)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) نباید زمان فعل عوض شود.
- ۲) نفس مؤنث است ولی نائب فاعل، یعنی «جمال» مذکر است و در جنس باید بین نائب فاعل و فعل تطبیق وجود داشته باشد.
- ۳) علامت حرف وسط ریشه در فعل مجهول فتحه است، لذا «یشجّع» درست است.

قواعد معلوم و مجهول در یک کادر:

- ۱- فاعل را از جمله حذف می‌کنیم. (اگر صفت یا مضاف‌الیه داشت، آن‌ها هم حذف می‌شوند).
- ۲- مفعول را با علامت مرفوع به عنوان «نائب فاعل» جانشین فاعل می‌کنیم. (اگر مفعول صفت داشت، آن را هم بالتبعیه منصوب می‌کنیم).
- ۳- فعل جمله را به روش زیر مجهول می‌کنیم:
- ۱) فعل ماضی: «عین الفعل» را «کسره (ـِ)» می‌دهیم و تمامی حروف متحرک (حرکت‌دار) قبل از عین الفعل را «ضمه (ـُ)» می‌دهیم.
 قَتَلَ (کشت) ← قَتِلَ (کشته شد) - اسْتَحْدَمَ (به خدمت گرفت) ← اسْتُحْدِمَ (به کار گرفته شد) - اِكْتَسَبَ (به دست آورد) ← اُكْتَسِبَ (به دست آورده شد)
- ۲) فعل مضارع: عین الفعل را «فتحه (ـَ)» می‌دهیم و فقط حرکت حروف مضارعه (اتین) را «ضمه (ـُ)» می‌دهیم.
 يَقْتُلُ (می‌کشد) ← يُقْتَلُ (کشته می‌شود) - يُعَلِّمُ (یاد می‌دهد) ← يُعَلَّمُ (یاد داده می‌شود) - يَكْتَسِبُ (به دست می‌آورد) ← يُكْتَسَبُ (به دست آورده می‌شود)

جمع‌بندی:

چگونه فعل را مجهول کنیم؟	فعل ماضی (فَعَلَ)	عین الفعل را کسره (ـِ) می‌دهیم.	حروف حرکت‌دار قبل از عین الفعل را ضمه (ـُ) می‌دهیم.
	فعل مضارع (يَفْعَلُ)	عین الفعل را فتحه (ـَ) می‌دهیم.	حروف مضارعه (اتین) را ضمه (ـُ) می‌دهیم.

۴- فعل مجهول شده را از نظر «جنس» با نائب فاعل مطابقت می‌دهیم.

چند مثال:

- كَتَبَ الطَّالِبُ الدَّرْسَ: ← كُتِبَ الدَّرْسُ.
 مَنَعَ الإِسْلَامُ المَرَأَةَ المُسَلِمَةَ مِنَ التَّكَاثُلِ: ← مَنَعَتْ المَرَأَةُ المُسَلِمَةَ مِنَ التَّكَاثُلِ.
 أَنْزَلَ اللهُ الأمْطَارَ مِنَ السَّمَاءِ: ← أَنْزِلَتْ الأمْطَارُ مِنَ السَّمَاءِ.
 شَجَّعَ الإِسْلَامُ المُسْلِمِينَ عَلَى طَلَبِ العِلْمِ: ← شَجَّعَ المُسْلِمُونَ عَلَى طَلَبِ العِلْمِ.

گروه آموزشی ماز

۷۱- کدام نوع تاریخ‌نگاری با تاریخ‌نگاری سلسله‌ای پیوستگی پیدا کرد؟

محلّی (۴)

عمومی (۳)

تک‌نگاری (۲)

(۱) منظوم

(آسان - خط به خط - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌ای در میان سلسله‌های محلّی، این نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلّی پیوستگی یافت.

تاریخ‌های محلّی	تاریخ‌های سلسله‌ای
۱- یکی از گنجینه‌های مهم اطلاعات سیاسی، اجتماعی فرهنگی، اقتصادی و نظامی و جغرافیای شهرها و مناطق ایران است.	۱- در دوره اسلامی در ایران رواج یافت.
۲- انگیزه اصلی نویسندگان: - ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی - بیان ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی - نگارش زندگی‌نامه مفاخر و مشاهیر محلّی	۲- فرمانروایان بزرگ و کوچک، به منظور ثبت و ضبط رویدادهای دوران خود ← ادیبان و دانشمندان را تشویق و مأمور به تدوین این رویدادها می‌کردند.
۳- از معروف‌ترین آثار تاریخ محلّی ← تاریخ سیستان ← از مؤلفی ناشناخته ← موضوع: تاریخ سیستان از ایام قدیم تا سال ۷۲۵ ق	۳- بعدها با گسترش این نوع تاریخ‌نویسی در میان سلسله‌های محلّی، این نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلّی پیوستگی یافت.
	۴- کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان از جمله تاریخ‌های سلسله‌ای به‌شمار می‌رود.

گروه آموزشی ماز

۷۲- به ترتیب «لطیفه‌ها و لالایی‌ها و تابلوهای نقاشی و جواهرات» در کدام دسته از منابع غیرنوشتاری قرار می‌گیرد؟

(۲) آثار شفاهی - ابزارها و وسایل دست ساخته انسان

(۱) محوطه‌ها و بناهای تاریخی - کتاب‌های تاریخی

(۴) ابزار و وسایل دست ساخته انسان - آثار شفاهی

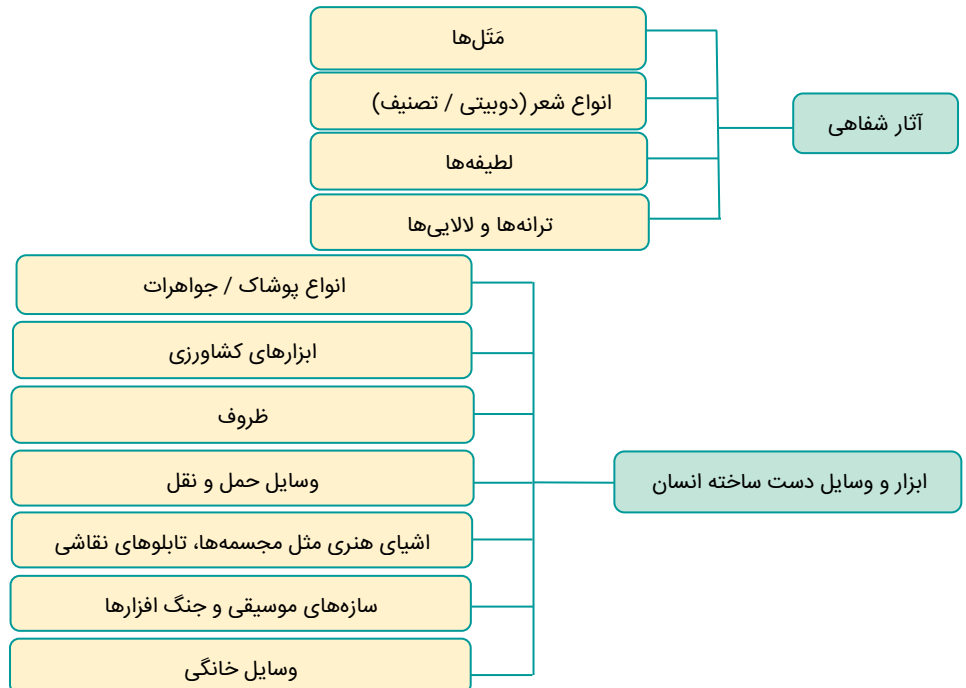
(۳) کتاب‌های تاریخی - ابزار و وسایل دست ساخته انسان

(متوسط - مفهومی - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

بنابراین لطیفه‌ها و لالایی‌ها در دسته آثار شفاهی و تابلوهای نقاشی و جواهرات در دسته ابزار و وسایل دست ساخته انسان قرار می‌گیرد.

گونه‌های منابع تاریخی از ظهور اسلام تا پایان صفوی:

۱- منابع نوشتاری

۲- منابع غیرنوشتاری:

- محوطه‌ها و بناهای تاریخی ← در زمینه فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها کمک می‌کند.
- ابزارها و وسایل دست ساخته انسان ← اطلاعات بسیار مفیدی برای بازآفرینی گذشته، در اختیار مورخان قرار می‌دهد.
- آثار شفاهی ← کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم سنت‌های مختلف اجتماعی در ادوار مختلف می‌کند.

گروه آموزشی ماز

۷۳- کدام گزینه درباره «قابوس‌نامه» درست است؟

- (۱) از نمونه‌های مشهور اندرزنامه که بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازد.
- (۲) این اثر نوشته خواجه نظام‌الملک در قرن پنجم هجری درباره تشکیلات و نهادهای اداری می‌باشد.
- (۳) از متون اندرزنامه‌ای به شمار می‌رود که با نوشته‌های بودا در هند باستان قرابت و نزدیکی دارد.
- (۴) از متون ادبی است که عقاید دینی و فلسفی را منعکس نموده و با اندیشه کنفوسیوس در چین باستان تقابل دارد.

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ شریعی:

از جمله نمونه‌های مشهور اندرزنامه‌ها می‌توان به قابوس‌نامه، نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری اشاره کرد. اندرزنامه‌ها بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند.

در آیین کنفوسیوس بیش از هر چیز به رفتار اخلاقی توصیه می‌شد و درباره دین یا خدایان کم سخن گفته می‌شد. این اندیشه‌ها با اندرزنامه قرابت دارد.

اندرزنامه‌ها:

- از جمله منابع نوشتاری هستند.
- بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند.
- از نمونه‌های مشهور اندرزنامه می‌توان به قابوس‌نامه، نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری اشاره کرد.

گروه آموزشی ماز

۷۴- کدام عبارت زیر در مورد زمان تألیف کتاب «تاریخ سیستان»، درست است؟

- (۱) این کتاب بعد از سفرنامه ناصر خسرو و قبل از کتاب تاریخ بیهقی تألیف گردیده است.
- (۲) این کتاب بعد از کتاب تاریخ طبری و قبل از کتاب زندگی شگفت‌آور تیمور تألیف گردید.
- (۳) این کتاب قبل از کتاب تاریخ طبری و پس از سیاست‌نامه نوشته شده است.
- (۴) این کتاب همزمان با قصیده نامه اهل خراسان نوشته شده است.

(مفهومی - متوسط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ شریعی:

تاریخ سیستان پس از کتاب تاریخ طبری و قبل از کتاب زندگی شگفت‌آور تیمور تألیف گردیده است.

زمان نگارش کتاب‌های تاریخی:

- (الف) کتاب تاریخ طبری: اثر محمدبن جریر طبری در قرن سوم هجری نگارش یافته است.
- (ب) تاریخ سیستان: مؤلف ناشناخته که موضوع آن تاریخ سرزمین سیستان از ایام قدیم تا سال ۷۲۵ ق. است. ← تاریخ سیستان از معروف‌ترین آثار تاریخ محلی است.
- (پ) تاریخ بیهقی: اثر ابوالفضل بیهقی ← مربوط به دوره غزنویان است که از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است.
- (ت) کتاب عجائب المقدور فی نوائب تیمور (زندگی شگفت‌آور تیمور) اثر ابن عربشاه ← درباره تیموریان است.
- (ث) سفرنامه ناصر خسرو: اثر ناصر خسرو
- (ج) سیاست‌نامه: اثر جواجه نظام‌الملک توسی ← (عصر سلجوقی) موضوع: شیوه کشورداری، مناسبات حکومت و مردم و تشکیلات و نهادهای اداری.
- (چ) قابوس‌نامه: اثر عنصرالمعالی ← قرن پنجم هجری ← موضوع اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی: فرمانروا و مردم.

گروه آموزشی ماز

۷۵- کدام دسته از منابع غیرنوشتاری به مورخان، برای فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها، کمک می‌کنند؟

- (۱) آثار شفاهی
- (۲) ابزار و وسایل دست ساخته انسان
- (۳) محوطه‌ها و بناهای تاریخی
- (۴) ادبیات و متون ادبی

(آسان - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۳

محوطه‌ها و بناهای تاریخی، از منابع غیرنوشتاری هستند که مورخان را در زمینه فهم عمیق‌تر و بازسازی گذشته‌ها کمک می‌کنند.

گزینه‌های منابع تاریخی از ظهور اسلام تا پایان عصر صفوی:

الف) منابع غیرنوشتاری:

۱- محوطه‌ها و بناهای تاریخی ۲- ابزارها و وسایل دست ساخته انسان ۳- آثار شفاهی

ب) منابع نوشتاری:

- کتاب‌های تاریخی: ۱) تاریخ عمومی ۲) تاریخ‌های محلی ۳) تاریخ‌های سلسله‌ای ۴) تک‌نگاری ۵) تاریخ‌های منظوم
- سفرنامه‌ها
- نوشته‌های جغرافیایی
- ادبیات و متون ادبی
- سیاست‌نامه‌ها و اندرزنامه‌ها
- سایر نوشته‌ها

محوطه‌ها و بناهای تاریخی:

۱- آثار به جا مانده از انسان‌ها و جوامع گذشته هستند.

۲- امکان آگاهی از اوضاع فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و نظامی دوران گذشته

۳- آثار ساختمانی و معماری از مهمترین منابع پژوهش درباره گذشته‌های دور و نزدیک هستند.

۴- این آثار، مورخان را در زمینه فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها کمک می‌کنند.

گروه آموزشی ماز

۷۶- کدام مورد درباره «سفرنامه‌ها» درست است؟

الف: اطلاعات با اهمیتی درباره آداب و رسوم، فرهنگ و حکومت‌های محلی و سرزمین‌ها ارائه می‌دهد.

ب: به نقد اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و نیز عقاید دینی و فلسفی در هر عصری می‌پردازد.

ج: اطلاعات مفیدی از زندگی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌کنند که در دیگر منابع کمتری دیده می‌شوند.

د: گنجینه‌ای بسیار با ارزش از تاریخ اجتماعی، فرهنگی و جغرافیای تاریخی سرزمین‌هایی که توسط جهانگردان دیده شده است.

۴ «ج» - «د»

۳ «ب» - «د»

۲ «ب» - «ج»

۱ «الف» - «ب»

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۴

سفرنامه‌ها اطلاعات مفیدی از زندگانی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌کنند که در دیگر منابع کمتر دیده می‌شوند. جهانگردان گنجینه‌ای بسیار با ارزش از اطلاعات تاریخ اجتماعی، فرهنگی و جغرافیای تاریخی سرزمین‌هایی که دیده‌اند از جمله ایران را به صورت سفرنامه ارائه داده‌اند.

گروه آموزشی ماز

۷۷- به ترتیب کدام موارد درباره تاریخ‌های عمومی و تاریخ‌های منظوم، درست است؟

الف: تاریخ نگاری عمومی از قرن سوم هجری آغاز شده و تاریخ‌های منظوم از دوران مغولان رواج و رونق یافت.

ب: تاریخ‌های منظوم حاوی اطلاعات زیادی درباره زندگی‌نامه به مفاخر و مشاهیر است.

ج: تاریخ نگاری عمومی رویدادهای مربوط به فرمانروا به طور متمرکز توصیف می‌کند.

د: موضوع تاریخ نگاری منظوم به نظم کشیدن رویدادهای تاریخی و تاریخ‌های نگاری عمومی با نگارش تاریخ جهان از آفرینش عالم آغاز می‌شود.

۴ «ج» - «د»

۳ «ب» - «ج»

۲ «الف» - «د»

۱ «الف» - «ج»

(متوسط - مفهومی - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

تاریخ‌های عمومی از قرن ۳ هجری آغاز و تا اواخر عصر قاجار تداوم یافت. مؤلفان تاریخ جهان را از آفرینش عالم آغاز می‌کردند و سپس به شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران می‌پرداختند. پس از آن تاریخ اسلام و سلسله‌های ایرانی را تا زمان حیات خود ثبت و ضبط می‌کردند. از مهم‌ترین تاریخ‌های عمومی، می‌توان به تاریخ طبری تألیف محمد بن جریر طبری اشاره کرد. تاریخ‌های منظوم، سرودن منظوم‌های حماسی و تاریخی، پیشینه دیرینه‌ای داشت اما از دوره مغولان رواج و رونق بسیاری یافت. مشهورترین و برجسته‌ترین تاریخ منظوم شاهنامه فردوسی است.

ویژگی‌های تاریخ‌های عمومی	ویژگی‌های تاریخ‌های منظوم
از قرن سوم هجری قمری نگارش آن آغاز و تا اواخر عصر قاجار تداوم یافت.	سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی در ایران پیشینه دیرینه‌ای دارد.
مؤلفان این آثار، تاریخ جهان را از آفرینش جهان آغاز می‌کردند و سپس به شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران می‌پرداختند ← تاریخ اساطیری ایران را از کیومرث آغاز ← به پایان ساسانیان ختم می‌کردند. ← ثبت و ضبط رویدادهای تاریخ اسلام و سلسله‌های ایرانی ← تا زمان حیات مؤلف.	از دوره مغولان رواج و رونق یافت.
معروف‌ترین و مشهورترین تاریخ عمومی: تاریخ طبری نوشته محمدبن جریر طبری است.	از برجسته‌ترین منظومه‌های حماسی و تاریخی، شاهنامه ابوالقاسم فردوسی است.

گروه آموزشی ماز

۷۸- کدام عبارت درباره کتابی که «ابن عربشاه» نگارش کرده درست است؟

- (۱) به خوبی اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زمان خود را نقد کرده است.
- (۲) حاوی اطلاعاتی درباره آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معیشت و اعتقادات دوران خود است.
- (۳) عموماً به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه، توصیف و ثبت و ضبط کرده است.
- (۴) حاوی مطالبی درباره اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم است.

(متوسط - مفهومی - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ سریعی!

کتاب عجائب المقذور فی نوائب تیمور (زندگی شگفت‌آور تیمور) تألیف ابن عربشاه درباره تیمور است.

تکنگاری‌ها:

- از جمله منابع نوشتاری هستند.
- از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد.
- در این نوع تاریخ‌نگاری مؤلفان عموماً به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه، مورد توصیف و ثبت و ضبط قرار می‌دادند.
- از مشهورترین تکنگاری‌ها: عجائب المقذور فی نوائب تیمور تألیف ابن عربشاه درباره تیمور است.

گروه آموزشی ماز

۷۹- جغرافی دانان با چه هدفی خاک‌های مختلف را ناحیه‌بندی می‌کنند؟

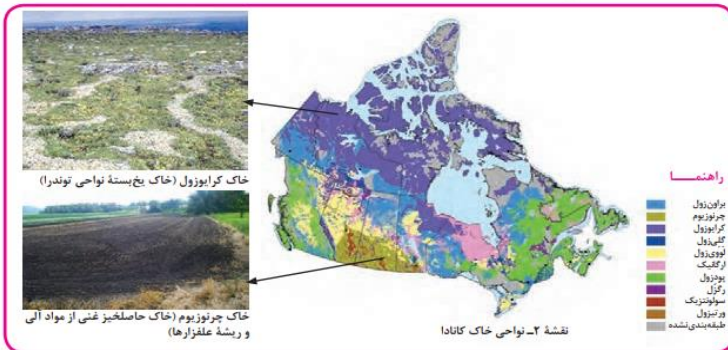
- (۱) طبقه‌بندی هر یک از نواحی خاک بر اساس معیارهای طبیعی و انسانی
- (۲) تشکیل ناحیه‌هایی متمایز از یکدیگر بر اساس نوع کشت و پوشش گیاهی
- (۳) علمی کردن مطالعات و تحقیقات و برنامه‌ریزی صحیح در انتخاب نوع کشت
- (۴) شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات درباره آن‌ها

(متوسط - مفهومی - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۴

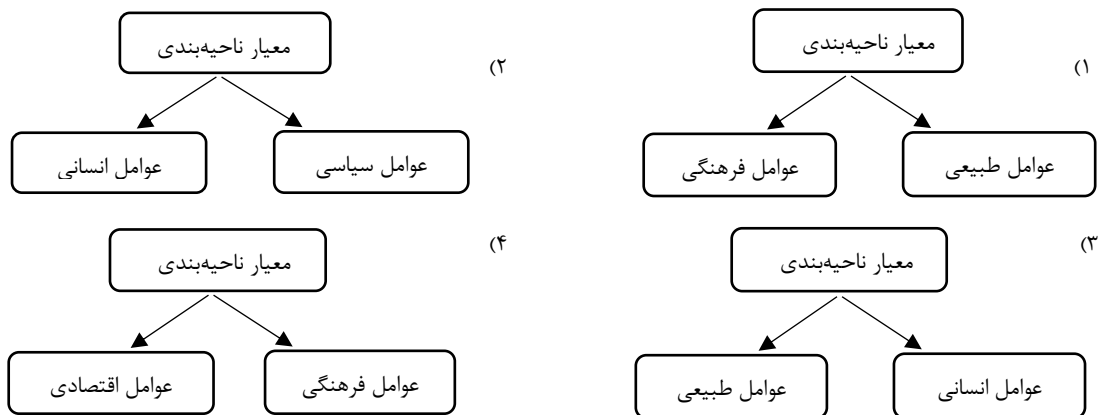
پاسخ شریعی:

جغرافی‌دان‌ها از گذشته سطح زمین را به واحدهای جغرافیایی - که در آن‌ها پدیده‌ها با هم همگونی و وحدت دارند - تقسیم کرده و سپس مورد مطالعه قرار داده‌اند. این تقسیم‌بندی‌ها برای شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات درباره این مکان‌ها صورت می‌گیرد تا بتوان برای آن‌ها به‌طور صحیح برنامه‌ریزی کرد.

گروه آموزشی ماز

۸۰- در کدام گزینه شکل درست معیارهای ناحیه بندی نشان داده شده است؟

(آسان - خط به خط - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ شریعی:

ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و بر اساس طرز تفکر یک جغرافی‌دان و شیوه کار او صورت می‌گیرد. انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان بستگی دارد. این معیارها ممکن است «عوامل طبیعی» یا «عوامل انسانی» باشد.

در جدول زیر، برخی از معیارهای ناحیه‌بندی بیان شده است:

معیارهای مربوط به عوامل طبیعی	معیارهای مربوط به عوامل انسانی
ناهمواری‌ها	جمعیت
آب و هوا	اقوام (قومیت‌ها)
پوشش گیاهی	دین
خاک (مثل پراکندگی خاک‌ها، نوع خاک و ...)	زبان
زیست‌بوم‌ها	فرهنگ‌ها
-----	نوع فعالیت‌های اقتصادی

گروه آموزشی ماز

- ۸۱- در نواحی زبانی کشور سوئیس، چهار زبان رسمی وجود دارد. در این ارتباط کدام مورد، درست است؟
- (۱) بر خلاف مرزهای سیاسی و اداری، بر مبنای انتخاب و تصمیم‌گیری انسان‌ها تعیین می‌شود.
  - (۲) هر ناحیه زبانی، تقریباً قلمرو جغرافیایی خاص را در کشور سوئیس اشغال کرده است.
  - (۳) تعیین مرز این نواحی به مراتب ساده‌تر از تعیین نواحی صنعتی و زیست‌بوم‌ها است.
  - (۴) هر چهار ناحیه زبانی، با مرزهای طبیعی نواحی کوهستانی مرز مشترک دارند.

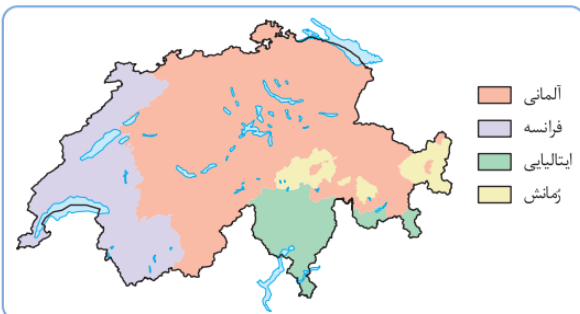
(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

نواحی زبانی همانند دیگر نواحی انسانی نظیر قومیت، ادیان و... از پیچیدگی خاصی برخوردار است. بنابراین نمی‌تواند مطلقاً بر مبنای تصمیم‌گیری انسان تعیین شود و تعیین مرزهای آن دشوارتر از نواحی طبیعی مانند زیست‌بوم‌ها است. با این حال این نواحی همانند دیگر نواحی انسانی یا طبیعی قلمرو جغرافیایی خاصی را اشغال کرده است.

پراکندگی نواحی زبانی اصلی در سوئیس

گروه آموزشی ماز

- ۸۲- کدام گزینه، با توجه به تصویر روبه‌رو، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟
- «هر مکان در روی زمین ویژگی‌هایی دارد و .....»
- (۱) میان هر واحد با واحد مجاور تفاوت وجود دارد.
  - (۲) میان اجزا و پدیده‌های آن، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد.
  - (۳) تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان بستگی دارد.
  - (۴) ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی میان عناصر طبیعی و انسانی است.

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

هر مکان در روی زمین ویژگی‌هایی دارد و میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد.

یکی از مفاهیم اصلی در دانش جغرافیا است.

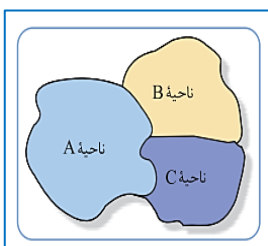
تعریف: بخشی از سطحی کره زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی (طبیعی، اقتصادی، اجتماعی و ...) همگون و خاصی دارد؛ به طوری که با بخش‌های مجاور خود متفاوت است.

ناحیه

۱- وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی و ویژگی اصلی هر ناحیه ← وحدت‌یابی است.

۲- هر ناحیه جغرافیایی به درجه‌ای از همگونی رسیده که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز است.

نتایج حاصل از تعریف ناحیه

گروه آموزشی ماز

۸۳- در فرآیند ناحیه‌بندی یک محیط جغرافیایی، کدام رویداد از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است؟

- ۱) یک مکان به شکلی ناحیه‌بندی شود که بیشترین همگونی را با ناحیه همجوار داشته باشد.
- ۲) همگونی یک ناحیه انسانی یا طبیعی به شکلی باشد که از ناحیه همجوار متمایز شود.
- ۳) یک محیط جغرافیایی، با معیارهای تعیین شده جغرافی دانان، مطابقت داشته باشد.
- ۴) حدود و مرزهای ناحیه را علاوه بر روی نقشه، بر روی زمین نیز ترسیم کرد.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ شریعی:

در ناحیه‌بندی لازم است دو ناحیه مجاور دارای ویژگی‌هایی باشند که از هم متمایز می‌شوند و کمترین تجانس را با یکدیگر دارند.

ناحیه‌بندی:

- جغرافی‌دان‌ها از گذشته سطح زمین را به واحدهای جغرافیایی که در آن‌ها پدیده‌ها با هم همگونی و وحدت دارند، تقسیم کرده و سپس مطالعه کرده‌اند.
- این تقسیم‌بندی‌ها برای شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات درباره مکان‌ها صورت می‌گیرد که بتوان برای آن‌ها به‌طور صحیح برنامه‌ریزی کرد.
- **تعریف:** وقتی یک محیط جغرافیایی بر اساس معیارهایی به واحدهای کوچک‌تر تقسیم شود، به طوری که هر واحد با واحد مجاور متفاوت باشد، ناحیه‌بندی صورت گرفته است.
- نکته:** ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و بر اساس طرز تفکر یک جغرافی دان و شیوه کار او صورت می‌گیرد.
- جغرافی‌دان‌ها برای تعیین یک ناحیه، یک یا چند معیار را به کار می‌گیرند. ← با توجه به این معیارها، حدود یا مرزهای هر ناحیه را روی نقشه رسم می‌کنند و نواحی مختلف را روی یک نقشه نشان می‌دهند.
- نکته:** انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه به هدف جغرافی‌دان از مطالعه و تحقیق بستگی دارد.

گروه آموزشی ماز

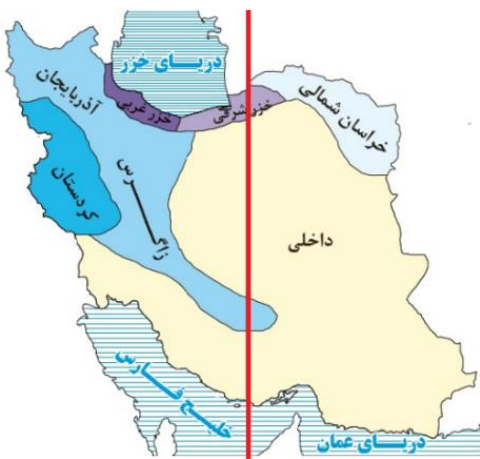
۸۴- جغرافی دانان بر اساس ویژگی‌های عمده بارش، ایران را بر روی نقشه‌ای به شش ناحیه بارشی تقسیم کرده‌اند. اگر کشورمان را بر طبق این نقشه به دو

نیمه شرقی و غربی تقسیم کنیم، کدام گزینه درست خواهد بود؟

- ۱) کم‌بارش‌ترین ناحیه همانند پربارش‌ترین ناحیه در هر دو نیمه شرقی و غربی مشاهده می‌شود.
- ۲) در نیمه شرقی نسبت به غربی، تنوع و تعدد بیشتری از نواحی بارشی مشاهده می‌شود.
- ۳) در نیمه شرقی همانند نیمه غربی، بیشتر از یک ناحیه بارشی مشاهده می‌شود.
- ۴) در نیمه شرقی همانند نیمه غربی، همه نواحی بارشی مشاهده می‌شود.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۱)

پاسخ شریعی:

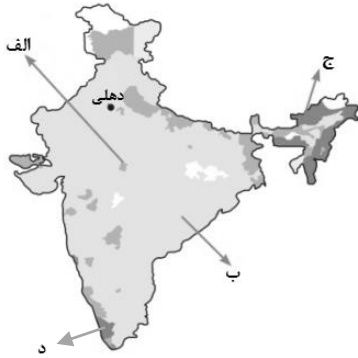

مطابق با این تصویر، کشور ایران به دو بخش شرقی و غربی تقسیم شده است. در این حالت می‌توان گفت نیمه شرقی (۴ ناحیه) و غربی (۵ ناحیه) هر کدام بیشتر از یک ناحیه بارشی دارند. بر این اساس کم‌بارش‌ترین در هر دو ناحیه وجود دارد اما پربارش‌ترین فقط در نیمه غربی است. تنوع و تعدد نواحی بارشی غربی بیشتر از شرقی است و همچنین در نیمه شرقی همانند نیمه غربی، همه نواحی بارشی، مشاهده نمی‌شود. همان‌طور که در نیمه غربی همه نواحی بارشی کشور مشاهده نمی‌شود.

گروه آموزشی ماز

کدام گزینه ادیان مهم هند را روی نقشه به درستی نشان می‌دهد؟

- (۱) الف: اسلام) - (ب: هندو) - (ج: سیک) - (د: اسلام)
- (۲) الف: اسلام) - (ب: هندو) - (ج: مسیحیت) - (د: مسیحیت)
- (۳) الف: بودایی) - (ب: هندو) - (ج: مسیحیت) - (د: اسلام)
- (۴) الف: بودایی) - (ب: مسیحیت) - (ج: سیک) - (د: مسیحیت)

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

در نقشه مقابل، کشور هند بر مبنای ادیان ناحیه‌بندی شده است. هر دین تقریباً قلمرو جغرافیایی خاصی را در سرزمین هند اشغال کرده است. دین هندو بیشترین پیروان را در میان ادیان در هند دارد.

۸۶- کدام گزینه بیانگر یک پرسش فلسفی است؟

- (۱) آیا می‌توان مانع بروز خطا در فرآیند تفکر آدمی شد؟
 (۲) آیا انسان به صورت ذاتی دارای اختیار و اراده است؟
 (۳) آیا کهنکشان‌های جهان قابل بررسی علمی هستند؟
 (۴) در مسئله تربیت انسان خانواده مهم‌تر است یا اجتماع؟

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۱)

ویژگی‌های سؤالات و مسائل معمولی و عادی

مربوط به مسائل روزمره زندگی هستند.

مثال: امروز چه لباسی بپوشم؟

پرداختن به این سؤالات مربوط به حیطه تفکر غیر فلسفی هستند.

ملاصدرا مشغول بودن به این سؤالات و مسائل را فطرت اول می‌نامد.

به طور مستقیم نیازهای زندگی روزمره را برطرف می‌کنند.

پاسخ تشریحی:

انسان در میان انبوه افکار و اندیشه‌های روزانه گاه و بیگاه با سؤالات خاصی روبه‌رو می‌شود که می‌توانند ساعات طولانی او را به خود مشغول سازند؛ برای مثال ممکن است انسان به این موضوع فکر کند که آیا اساساً دارای اختیار و اراده است یا موجودی مجبور و بدون اختیار است؟

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مربوط به دانش منطق است.

۳) مربوط به علوم تجربی است.

۴) مربوط به علم اخلاق و مسائل تربیتی است.

میانبر:

برای تشخیص سؤالات بنیادی از سؤالات روزمره باید توجه داشته باشیم که سؤالات بنیادی، به طور مستقیم موضوع هیچ علمی به جز فلسفه قرار نمی‌گیرند. برای مثال نمی‌توان موضوع این سؤالات را به دانش منطق یا نجوم یا اخلاق مربوط کرد.

گروه آموزشی ماز

۸۷- کدام گزینه درباره سؤالات بنیادی و اساسی نادرست است؟

- (۱) این قبیل سؤالات برای همه انسان‌ها ایجاد نمی‌شود و پاسخ به آن‌ها بر عهده فیلسوفان است.
 (۲) مربوط به موضوعات فلسفی هستند و بشر برای پاسخ قانونمند به آن‌ها به دانش فلسفه رسیده است.
 (۳) بدون داشتن پاسخ درست و قانع‌کننده به آن‌ها، تصمیم‌گیری‌های انسان بی‌نتیجه و سرانجام می‌شوند.
 (۴) پرداختن به این سؤالات، اگر به طور پیوسته باشد، انسان را از تفکر غیر فلسفی وارد مرحله دوم تفکر می‌کند.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۱)

ویژگی‌های سؤالات و مسائل بنیادین

دارای اهمیت بیش‌تری از مسائل روزمره هستند.

بنیادی‌تر و کلی‌تر از پرسش‌های دیگر هستند.

پرداختن با جدیت و پیوسته به آن‌ها سبب ورود به حیطه تفکر فلسفی است.

ملاصدرا تفکر در این سؤالات را فطرت ثانی (دوم) می‌نامد.

رسیدن تصمیمات انسان به سرانجام روشن معلول داشتن پاسخ درست برای این سؤالات است.

بررسی قانون‌مند این سؤالات بر عهده دانستن فلسفه است.

همه انسان‌ها می‌توانند با این پرسش‌ها مواجه شوند و به آن‌ها پاسخ دهند. (البته پاسخ افراد عادی لزوماً دقیق و صحیح نیست.)

پاسخ تشریحی:

سؤالات اساسی، برای همه انسان‌ها ایجاد می‌شوند ولی فقط برخی از انسان‌ها به صورت جدی و پیوسته به دنبال پاسخ دادن به این سؤالات هستند. تلاش بشر برای پاسخ قانون‌مند به این قبیل سؤالات منجر به شکل‌گیری دانش فلسفه شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) دانش فلسفه مربوط به موضوعات اساسی و بنیادین است که تلاش‌های بشر برای پاسخ قانونمند به این قبیل سؤالات، سبب شکل‌گیری دانش فلسفه شد.

۳) زمانی تصمیم‌گیری‌های انسان در زندگی به نتیجه روشنی می‌رسد که از قبل پاسخ قانع‌کننده‌ای برای سؤالات اساسی در اختیار داشته باشد.

۴ منظور از مرحله دوم تفکر همان «تفکر فلسفی» است که حصول آن در نتیجه پرداختن به سؤالات بنیادین به صورت جدی و تلاش برای دستیابی به پاسخ این سؤالات است.

گروه آموزشی ماز

۸۸- کدام گزینه در مورد دو مرتبه تفکر، عبارت صحیحی را بیان نمی‌کند؟

- ۱) اینکه امکان وقوع حادثه‌ای بدون علت وجود دارد یا نه، مربوط به تفکر فلسفی است.
- ۲) می‌توان گفت مرتبه دوم تفکر یا همان تفکر فلسفی، مساوی با دانش فلسفه است.
- ۳) در هر دو مرتبه تفکر، ذهن از معلومات به سمت مجهولات در حرکت می‌باشد.
- ۴) تفکر در حوزه فطرت ثانی، موجب بی‌نیازی از تفکر در حیطه فطرت اول نیست.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰)

تفکر	
تعریف	واسطه رسیدن انسان از مجهولات به معلومات است.
مراحل	مرحله اول و دوم ← تفکر با مواجهه با یک مسئله شروع می‌شود و سپس به طرح یک سؤال ختم می‌شود.
	مرحله سوم ← پس از ایجاد سؤال، انسان برای پیدا کردن پاسخ یا به معلومات قبلی خود مراجعه می‌کند یا دانش‌های جدیدی را از راه مطالعه یا پرسش از دیگران کسب می‌کند.
	مرحله چهارم ← در نهایت و پس از طی مراحل قبلی «مجهول» روشن می‌شود و انسان به پاسخ مناسب می‌رسد و به عبارت دیگر شناخت محقق می‌شود.
اقسام	تفکر فلسفی
	رابطه آن با خود تفکر «عموم و خصوص مطلق» است.
	مربوط به حوزه فطرت ثانی است.
	موجب بی‌نیازی از تفکر در مسائل روزمره تفکر غیر فلسفی نمی‌شود.
	به شکل نظام‌مند و تخصصی در دانش فلسفه صورت می‌گیرد.
	جرقه‌های آن در سنین کودکی زده می‌شود اما در دوره نوجوانی خود را بهتر نشان می‌دهد.
هر انسانی وارد این تفکر می‌شود، اما رشد و فعالیت آن بستگی به خانواده، نظام آموزشی و ... دارد ← اختصاص به فلاسفه ندارد.	
تفکر غیر فلسفی	رابطه آن با خود تفکر «عموم و خصوص مطلق» است.
مربوط به حوزه فطرت اول است.	
زودتر از تفکر فلسفی در انسان شکل می‌گیرد.	

پاسخ تشریحی:

تفکر فلسفی یک توانمندی عمومی است که در همه انسان‌ها باید به فعلیت برسد. اگرچه فلسفه از تفکر فلسفی جدا نیست؛ اما تفکر فلسفی، مساوی با «دانش فلسفه» نیست. دانش فلسفه چهارچوب و قانونمندی خاص خود را دارد که با تحقیق و آموزش به دست می‌آید و نیازمند بررسی تخصصی اقوال و نظرات مطرح‌شده در طول تاریخ است؛ در حالی که یک نجار یا نانوا هم می‌تواند تفکر فلسفی داشته باشد، بی‌آنکه با دانش فلسفه آشنا باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) اینکه امکان وقوع حادثه‌ای بدون علت وجود دارد یا نه، یک سؤال بنیادین و مربوط به اصل وجود و حقیقت جهان است و تفکر درباره آن در حیطه تفکر فلسفی قرار می‌گیرد.
- ۳) تفکر، واسطه رسیدن انسان از مجهولات به معلومات و از پرسش‌ها به پاسخ‌هاست و این موضوع هم در تفکر فلسفی وجود دارد و هم در تفکر غیر فلسفی.
- ۴) تفکر غیر فلسفی، تفکر در حوزه فطرت اول و تفکر فلسفی تفکر در حوزه فطرت ثانی است. تفکر فلسفی ما را بی‌نیاز از تفکر در مسائل روزمره زندگی نمی‌کند. آنچه نادرست است، این است که کسی در همان فطرت اول بماند و وارد فطرت ثانی نشود.

گروه آموزشی ماز

۸۹- تفاوت اصلی تفکر فلسفی با تفکر غیر فلسفی در کدام گزینه بیان شده است؟

- (۱) موضوع اندیشه‌ورزی
(۲) مرحله‌ای بودن تفکر
(۳) استفاده از معلومات
(۴) ترتیب مراحل اندیشه‌ورزی

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۱)

آنچه سبب تفکیک تفکر فلسفی از تفکر غیر فلسفی می‌شود، موضوعات و مسائلی است که در هریک از این دو نوع تفکر مطرح می‌شود؛ زیرا تفکر فلسفی به مسائل اساسی و بنیادین و مبنایی جهان و انسان می‌پردازد در حالی که موضوع تفکر غیرفلسفی مسائل روزمره و معمولی زندگیست.

موارد اشتراک تفکر فلسفی و تفکر غیر فلسفی:

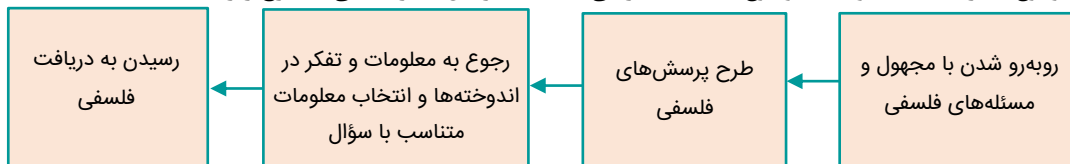
- ۱) در هر دو ذهن انسان برای پاسخ به مجهولات از معلومات کمک می‌گیرد.
- ۲) نتیجه هر دو تحقق شناخت و معرفت است.
- ۳) در هر دو استدلال‌آوری وجود دارد. (اگرچه نوع استدلال‌ها متفاوت است.)
- ۴) شروع هر دو با روبه‌رو شدن با یک مسئله است.
- ۵) در هر دو طرح سؤال وجود دارد. (اگرچه نوع سؤالات متفاوت است.)

پاسخ شریقی:

مراحل اندیشه‌ورزی یا تفکر در انسان به صورت زیر است:

روبه‌رو شدن با مسئله ← طرح سؤال ← تفکر در اندوخته‌ها ← رسیدن به پاسخ

این مراحل در هر دو نوع تفکر ثابت است و فقط موضوع اندیشه تغییر می‌یابد. مثلاً مراحل تفکر فلسفی به شرح زیر است:

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) تفکر فلسفی و تفکر غیر فلسفی، هر دو دارای مراحل هستند و قطعاً همه انسان‌ها با مراحل مشخصی تفکر می‌کنند.
- ۳) در تفکر فلسفی و تفکر غیر فلسفی از معلومات استفاده شده و تلاش می‌شود تا مجهولات به معلومات تبدیل شوند.
- ۴) ترتیب مراحل اندیشه‌ورزی در تفکر فلسفی و غیر فلسفی دارای شباهت است.

تکنیک حل سوال:

حل چنین سؤالاتی، دشوار نیست؛ کافیست تصور کنید که مراحل تفکر در یک فیلسوف و راننده تاکسی، چه شباهتهایی با یکدیگر دارند.

گروه آموزشی ماز

۹۰- کدام گزینه با سخنان ملاصدرا پیرامون فطرت اول و ثانی سازگاری بیشتری دارد؟

- ۱) ملاصدرا، فطرت اول را به صورت کلی شایسته انسان نمی‌داند.
- ۲) شرط ورود به فطرت ثانی، کنار گذاشتن امور فطرت اول است.
- ۳) فطرت ثانی معادل اندیشیدن در مسائل بنیادین و اساسی است.
- ۴) کسی که به منفعت‌های مادی فکر می‌کند، در فطرت ثانی نیست.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۱)

پاسخ شریعی:

فطرت ثانی، به معنای ورود به پرسش‌های اساسی و تفکر در آن‌ها می‌باشد.

فطرت ثانی و تفکر فلسفی یک چیز هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ملاصدرا مانند در فطرت اول را شایسته انسان نمی‌داند؛ نه اینکه کلاً مسائل فطرت اول را شایسته انسان نداند.
- ۲) برای ورود به فطرت دوم نیازی به رها کردن مسائل معمولی و روزمره نیست؛ بلکه نباید در آن‌ها متوقف شد.
- ۴) ممکن است کسی به دنبال کسب درآمد در زندگی روزمره باشد و در عین حال اهل تفکر فلسفی باشد.

استراتژی:

- گزینه ۱) به نظرتون امکان داره یک نفر، به مسائل مادی و نیازهای روزمره خودش که همون فطرت اول هستند، فکر نکنه؟ معلومه که نه!
- گزینه ۲) به نظرتون برای اینکه یک نفر وارد تفکر فلسفی بشه؛ باید بیخیال خواب و خوراک و مسائل فطرت اول بشه؟ معلومه که نه!
- گزینه ۳) مگه موضوع فلسفه همون مسائل اساسی نبود؟ مگه فطرت دوم پرداختن به مسائل اساسی نیست؟ پس این دو تا یکی هستن!
- گزینه ۴) مگه میشه هرکسی به جیبش فکر کرد، دیگه فیلسوف و اهل فطرت ثانی نباشه؟ معلومه که نه!

گروه آموزشی ماز

۹۱- به ترتیب «علت» موارد زیر در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

«ظهور فلسفه» - «پایه‌ای بودن مباحث فلسفه برای سایر علوم» - «به‌کار رفتن واژه فلسفه برای دانش خاص»

- ۱) اهمیت سؤالات بنیادین و اساسی در زندگی انسان - استفاده فلسفه از روش عقلی و قیاسی برای پاسخ به سؤالات - نام‌گذاری ویژه برای شاخه‌های دانش
- ۲) اهمیت سؤالات بنیادین و اساسی در زندگی انسان - پرداختن فلسفه به اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان - گذشت زمان و پیشرفت دانش‌های مختلف
- ۳) تلاش بشر برای پاسخ قانونمند به سؤالات اساسی و بنیادین - استفاده فلسفه از روش‌های عقلی و قیاسی برای پاسخ به سؤالات - پیشرفت و رشد دانش‌های مختلف
- ۴) تلاش بشر برای پاسخ قانونمند به سؤالات بنیادین - پرداختن فلسفه به اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان - نام‌گذاری ویژه برای شاخه‌های مختلف دانش

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - خط به خط - ۱۱۰)

دانش فلسفه		علت ظهور
تلاش بشر برای پاسخ قانونمند به سؤالات اساسی		وظیفه
بررسی قانونمند سؤالات بنیادین		لازمه ورود «قانونمند» به دانش فلسفه
شناسایی مباحث فلسفی از غیر فلسفی و وارد نکردن امور غیر فلسفی در فلسفه		
به‌دست آوردن روش حل مسائل فلسفی		
شناسایی سیر تاریخی مباحث فلسفی		ویژگی‌های فلسفه
موضوع	نهایی‌ترین مسائل و موضوعات	
	اصل و حقیقت هر چیز	
روش	نهایی‌ترین پرسش‌ها درباره چیستی و چرایی امور	
	روش عقلی و قیاسی	
از جهت روش شبیه ریاضی است.		

بررسی سایر موارد:

ظهور فلسفه ← تلاش‌های بشر برای پاسخ قانونمند به سؤالات فلسفی موجب ظهور دانشی به نام فلسفه شده است.

پایه‌ای بودن مباحث فلسفه برای سایر علوم ← فلسفه برخلاف سایر علوم درباره یک موجود خاص بحث نمی‌کند، بلکه به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان می‌پردازد. فیلسوف درباره آن دسته از ویژگی‌های موجودات صحبت می‌کند که مربوط به هستی و موجودیت آن‌هاست. به همین خاطر، مباحث فلسفی پایه و اساس مباحث سایر علوم به شمار می‌آیند.

به‌کار رفتن واژه فلسفه برای دانش خاص ← با گذشت زمان و پیشرفت دانش‌های مختلف، بر هر یک از شاخه‌های دانش نام ویژه‌ای گذاشته شد و به تدریج کلمه فلسفه فقط برای همین دانش خاص به کار رفت.

استراتژی:

هیچ‌وقت در دور اول حل سؤالات؛ به سراغ تست‌های این چنینی که کمی وقت‌گیر هستند، نروید.

گروه آموزشی ماز

۹۲- کدام معنا از فلسفه در زمان سقراط به کار می‌رفته است؟

(۱) فیلسوفوس (۲) دوستداری دانش (۳) دانشمند (۴) مغالطه کاری

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۱)

واژه فلسفه	
رایج شدن	در زمان سقراط و توسط وی
ریشه‌شناسی	ریشه یونانی دارد. عربی شده کلمه فیلسوفیا است.
معانی	معنای اول
	معنای دوم
	معنای سوم
اسم فاعل آن	کلمه فیلسوف
	معانی

پاسخ سبزی:

لفظ فلسفه ریشه یونانی دارد که این لفظ عربی شده کلمه فیلسوفیا است و کلمه فیلسوفیا از دو کلمه فیلو (دوستداری) و سوفیا (دانایی) گرفته شده و به معنای دوستداری دانش است. این کلمه در طول تاریخ به ۳ معنی به کار رفته است: (۱) دوستداری دانش (۲) مطلق دانش (۳) دانش خاص. و چون زمان سقراط ابتدای رایج شدن این کلمه بوده است، پس همان معنای اول کاربرد داشته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ فیلسوفوس همان فیلسوف است که به معنی «دوستدار دانش» می‌باشد و بعدها به مفهوم «دانشمند» ارتقا پیدا کرد.
- ۴ فلسفه اساساً یک دانش است و معنای دانشمند، یکی از معانی کلمه «فیلسوف» است.
- ۴ مفهوم مغالطه کاری، ارتباطی با لفظ فلسفه ندارد.

سقراط اولین کسی نبود که لفظ فلسفه را ابداع کرد؛ بلکه در درس‌های بعدی می‌خوانید که فیثاغورس برای اولین بار از این لفظ استفاده کرده است.

گروه آموزشی ماز

۹۳- در کدام گزینه مراحل تفکر به درستی عنوان شده‌اند؟

- ۱ کم‌آبی کره زمین ← چرا آب آشامیدنی کاهش یافته؟ ← مطالعه مقالات ده سال اخیر ← تبخیر زیاد حاصل از انتشار گازهای گلخانه‌ای
- ۲ چرا انسان‌ها جمع‌گریز می‌شوند؟ ← مصاحبه با افراد داوطلب ← بررسی مقالات منتشر شده در ژورنال‌های مختلف ← گسترش فضای مجازی و اینترنت
- ۳ انقراض یوزپلنگ‌ها ← چرا جمعیت گوزن‌ها افزایش یافته است؟ ← مطالعه جمعیت یوزپلنگ‌ها و گوزن‌ها ← کاهش جمعیت یوزپلنگ‌ها باعث افزایش جمعیت گوزن‌ها شده.
- ۴ چرا احترام به سالمندان کم شده است؟ ← رفتار سالمندان با جوانان را بررسی کنیم ← عدم تفاهم بین نسل‌های مختلف باعث عدم تفاهم شده است ← کاهش احترام بین جوانان و سالمندان مشهود است.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۱)

مشاوره:

سؤال مذکور با ظاهری مشابه، در کنکور سراسری تیر ماه ۱۴۰۲ هم طرح شده است؛ پس به خوبی آن را تحلیل کنید.

مراحل اندیشه‌ورزی به ترتیب زیر است:

- ۱ روبه‌رو شدن با مسئله (۲) طرح سؤال (۳) تفکر در اندوخته‌ها (۴) رسیدن به پاسخ
- این ترتیب فقط در گزینه ۱ رعایت شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ فاقد مرحله اول یعنی مرحله «مواجهه با مسئله» است.
- ۳ سؤال طرح‌شده (گوزن‌ها) ربطی به مسئله اول (یوزپلنگ‌ها) ندارد.

۴ مواجهه با مسئله در مرحله آخر آمده است.

تکنیک حل تست:

اولین مرحله باید یک عبارت خبری باشد؛ نه پرسشی؛ پس گزینه ۲ و ۴ به راحتی خط می‌خورند.

گروه آموزشی ماز

۹۴- کدام گزینه درباره اجتناب سقراط از سوفیست نامیدن خویش، به درستی ذکر نشده است؟

- (۱) تواضع و فروتنی سقراط، علت قطعی این موضوع بود
 (۲) تواضع داشتن سقراط در مقابل آن‌ها، علت احتمالی آن بود.
 (۳) هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها، علت قطعی آن نبود.
 (۴) سقراط به جای سوفیست، قطعاً خود را فیلسوف نامید.

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ شریعی:

سقراط به سبب تواضع و فروتنی در برابر دانایی و علم و شاید به خاطر هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها مایل نبود او را سوفیست بنامند.

تکنیک حل تست:

وقتی در هر ۴ گزینه «قید» وجود دارد؛ به احتمال زیاد سؤال از این طریق حل می‌شود؛ پس در همان ابتدا دور همه قیده‌ها خط بکشید.

گروه آموزشی ماز

۹۵- کدام گزینه از جهت متفاوتی موجب تمایز فلسفه از سایر دانش‌ها می‌شود؟

- (۱) نزدیک شدن به کشف مجهول در مسائل فلسفی، معلول تجزیه و تحلیل دانسته‌ها است.
 (۲) اگر کسی بگوید تنها راه کسب شناخت معتبر، تجربه است؛ از او دلیل عقلانی می‌خواهیم.
 (۳) حقیقتی که تمام موجودات جهان در آن مشترک هستند، مورد بحث دانش فلسفه است.
 (۴) پژوهش‌های نقلی و تاریخی صرف، در پاسخ به پرسش‌های فلسفی فاقد کاربرد هستند.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۱)

موضوع فلسفه	روش فلسفه
مهم‌ترین وجه تمایز فلسفه با سایر دانش‌ها است.	یکی از وجوه تمایز فلسفه از سایر علوم و دانش‌ها است.
صرفاً پیرامون موضوعات اساسی و بنیادین مانند «وجود» بحث می‌شود.	صرفاً از روش عقلی و استدلال قیاسی استفاده می‌شود.
موضوعات سطحی و روزمره در دانش فلسفه بررسی نمی‌شوند.	آزمایش، حواس یا ابزارهای آزمایشگاهی در مسائل فلسفی کاربرد ندارند.
موضوعاتی که بین موجودات مشترک است، بحث می‌شود.	حل مسئله فقط از طریق تفکر، تعقل و تجزیه و تحلیل دانسته‌ها است.
موضوعات تجربی و حسی و دینی و... در فلسفه بحث نمی‌شوند.	پژوهش‌های تجربی، تاریخی، نقلی، ذوقی و ادبی در مسائل فلسفی کاربرد ندارد.
فلسفه از جهت موضوع به این هیچ علمی شبیه نیست.	فلسفه از جهت روش به ریاضیات شباهت دارد.

پاسخ شریعی:

تمام موجودات جهان با همه گوناگونی و تنوع، در یک حقیقت مشترک‌اند و این حقیقت، همان هستی و موجودیت آن‌هاست. به عبارت ساده‌تر، فیل و گربه و انسان، در اینکه وجود دارند، باهم شبیه‌اند و فلسفه درباره این حقیقت عام و مشترک بحث می‌کند. بنابراین عبارت گزینه «۳» مربوط به موضوع فلسفه است که اصلی‌ترین وجه تمایز فلسفه با سایر دانش‌ها محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

سایر گزینه‌ها مربوط به روش فلسفه هستند، نه موضوع فلسفه؛ به عبارت دیگر، در مسائل فلسفی نمی‌توان از حواس یا آزمایش بهره برد و یا از ابزاری مانند میکروسکوپ و تلسکوپ کمک گرفت. در این موارد «فقط» باید به توانایی عقل و استدلال‌های عقلی تکیه کرد و با تفکر و تعقل و تجزیه و تحلیل دانسته‌ها به

حل مسئله و کشف مجهول نزدیک شد. با این توضیحات مشخص می‌شود که عبارات سایر گزینه‌ها مربوط به دومین وجه تمایز فلسفه با سایر دانش‌ها یعنی «استفاده از روش عقلی و قیاسی» است.

استراتژی:

ابتدا، سؤال را به زبان ساده برگردانید و در حاشیه دفترچه یادداشت کنید که وجوه تمایز فلسفه از سایر دانش‌ها، «روش» و «موضوع» است.

گروه آموزشی ماز

۹۶- ویژگی منحصر به فرد فلسفه نسبت به سایر علوم چیست؟

- (۱) بحث از بنیادی‌ترین موضوعات جهان
 (۲) استفاده از استدلال و قیاس در مباحث
 (۳) بی‌وجهی به ویژگی‌های خاص موجودات
 (۴) پایه و اساس بودن فلسفه برای سایر علوم

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۱)

موضوع هر علم

اصلی‌ترین تفاوت هر علم با علم دیگر، موضوع آن دانش است.

تعیین کننده روش هر علم، موضوع آن علم است؛ به عبارت دیگر، موضوع علم است که مشخص می‌کند از چه روشی در آن علم می‌توانیم استفاده کنیم و از چه روش نمی‌توانیم بهره ببریم.

هر علمی یک موضوع خاص و منحصر به فرد دارد.

پاسخ شریعی:

اساساً هر دانشی از دو جهت از سایر دانش‌ها متمایز و جدا می‌شود:

- (۱) از جهت موضوعی که آن دانش درباره آن بحث می‌کند. ← اصلی‌ترین و منحصر به فردترین ویژگی هر علم است.
 (۲) از جهت روشی که در آن دانش مورد استفاده قرار می‌گیرد. ← ممکن است چند علم، روش یکسان داشته باشند.

دام تستی:

گزینه ۳ و ۴ از ویژگی‌های دانش فلسفه هستند ولی دلیل تفاوت فلسفه با سایر علوم نیستند.

گروه آموزشی ماز

۹۷- کدام گزینه درباره دانش فلسفه درست بیان شده است؟

- (۱) فلسفه در لغت یونانی به معنای دوستدار دانایی است.
 (۲) فلسفه به جنبه حیات و موجودیت هر چیز در جهان هستی توجه می‌کند.
 (۳) فلسفه، اساس و پایه مباحث سایر علوم و دانش‌های مختلف را بررسی و مطالعه می‌کند.
 (۴) فلسفه دانشی است که داشتن روش عقلی در آن، شرط لازم و غیرکافی برای متمایز کردن آن با سایر علوم است.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ شریعی:

بله روش عقلی از وجوه تمایز فلسفه با سایر دانش‌ها می‌باشد اما برخی علوم دیگر نیز، دارای روش عقلی هستند؛ پس روش عقلی، شرط لازم برای ایجاد تمایز میان فلسفه با سایر دانش‌ها است، اما شرط کافی نیست و باید موضوع فلسفه را هم بررسی کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ فلسفه از کلمه یونانی فیلسوفیا به معنای دوستداری دانش گرفته شده است. دقت کنید که دوستدار دانایی معنای کلمه فیلسوف یا فیلسوفوس است.
 ۲ مسئله حیات موجودات در زیست‌شناسی بررسی می‌شود و فلسفه فقط به اصل هستی و وجود در موجودات می‌پردازد.
 ۳ مباحث فلسفی، پایه و اساس مباحث سایر علوم به شمار می‌آیند؛ نه اینکه این پایه‌ها و اساس‌ها از قبل وجود داشته باشد و فلسفه بخواهد آن‌ها را بررسی کند؛ به عبارت ساده‌تر، فلسفه خودش پایه و اساس سایر دانش‌هاست، نه اینکه پایه و اساس سایر دانش‌ها را بررسی کند.

گروه آموزشی ماز

۹۸- کدام عبارت می‌تواند به عنوان یک مسئله فلسفی بررسی شود؟

- (۱) تفاوت رنگ صندلی در مهدکودک و ساختمان وزارتخانه
 (۲) کیفیت ایست قلبی و قطع ارتباط جسم با روح در لحظه مرگ
 (۳) مادی بودن یا غیرمادی بودن نفس روحانی و جسم خاکی انسان
 (۴) قابلیت زندگی داشتن یا نداشتن در کرات دیگر یا کهکشان‌های دور دست

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۱)

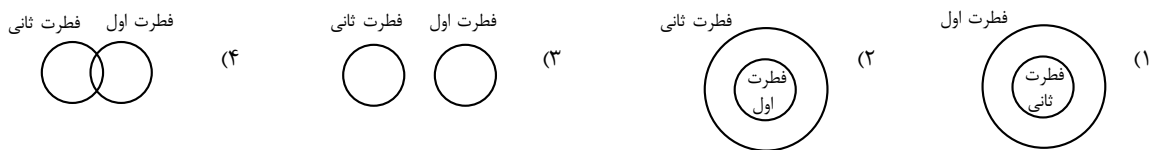
فلسفه دربارهٔ یک موجود خاص بحث نمی‌کند بلکه به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان و انسان و طبیعت می‌پردازد. برخلاف فلسفه هر دانشی به یک موضوع خاص یا یک ویژگی خاص از هر شیء می‌پردازد؛ عبارت موجود در گزینه سوم به مسئلهٔ مادی بودن یا غیرمادی بودن جسم و روح پرداخته است که از مسائل فلسفی محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ این موضوع به هنر یا روان‌شناسی مربوط می‌شود.
- ۲ کیفیت ایست قلبی به دانش پزشکی مربوط است.
- ۴ این موضوع، به دانش نجوم مربوط است.

گروه آموزشی ماز

۹۹- کدام یک از گزینه‌های زیر نشان‌دهندهٔ رابطهٔ بین مسائل فطرت اول و مسائل فطرت ثانی است؟

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۱)

فطرت اول	فطرت ثانی
مربوط به مسائل روزمره است.	مربوط به مسائل اساسی و بنیادین است.
مربوط به مسائل مادی است.	عموماً مربوط به مسائل غیرمادی است.
همان تفکر غیر فلسفی است.	همان تفکر در مسائل فلسفی است.
مرحلهٔ پست‌تر از تفکر است.	مرحلهٔ عالی‌تر از تفکر است.
مربوط به عقل معاش است.	مربوط به عقل معاد است.

پاسخ تشریحی:

ملاصدرا، فیلسوف بزرگ اسلامی مشغول بودن به امور عادی زندگی و تفکر در آن‌ها را فطرت اول و ورود به آن پرسش‌های اساسی و تفکر در آن‌ها را فطرت دوم یا فطرت ثانی می‌نامد. بنابراین مسائل فطرت اول، مسائل عادی زندگی و مسائل فطرت دوم، مسائل اساسی و بنیادی هستند که با یکدیگر رابطهٔ تباین دارند و فاقد هرگونه مصداق مشترک هستند.

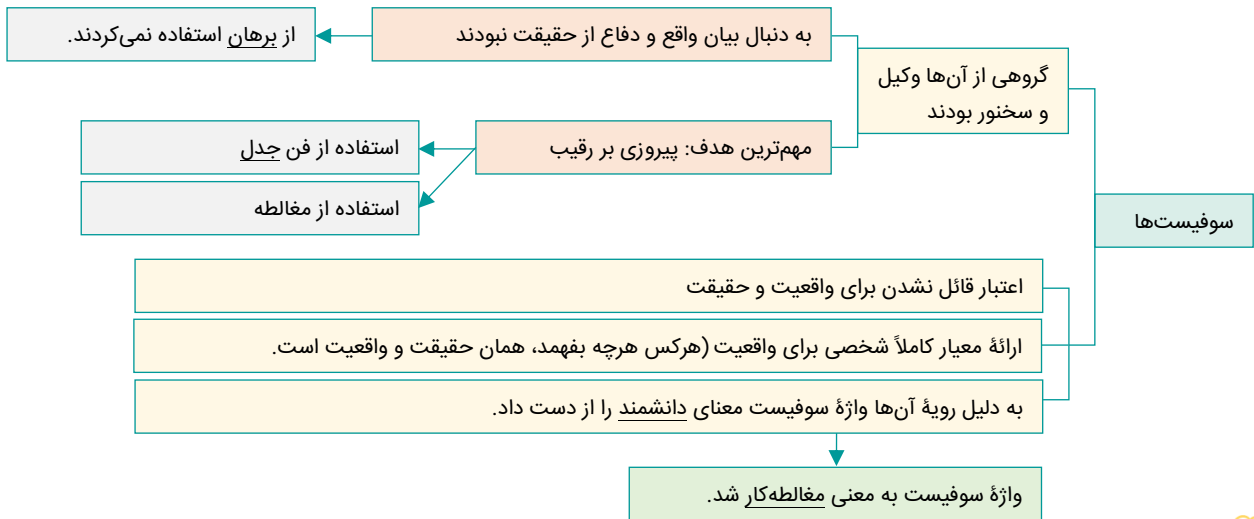
گروه آموزشی ماز

۱۰۰- کدام گزینه دلیل اصلی بی‌اعتبار پنداشتن حقیقت و واقعیت توسط سوفیست‌ها می‌باشد؟

- ۱) کمک گرفتن از مغالطه در استدلال‌ها
- ۲) پیروزی بر رقیب را هدف گرفتن
- ۳) اشتغال به وکالت و فن سخنوری
- ۴) "هرکس هرچه بفهمد" را حقیقت دانستن

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - ۱۱۰۱)

برخی سوفیست‌ها پیروزی بر رقیب را مهم‌ترین هدف خود می‌دانستند و از این رو در استدلال‌های خود بیش‌تر از مغالطه کمک می‌گرفتند که به ظاهر درست به نظر می‌رسید ولی در باطن غلط بود. این رویه به تدریج سبب شد که این گروه از دانشمندان برای حقیقت و واقعیت ارزش و اعتباری قائل نباشند و بگویند هرکس هرچه بفهمد همان حقیقت است. بنابراین دلیل انکار حقیقت توسط آن‌ها این بود که از مغالطه‌ها در استدلال‌هایشان استفاده می‌کردند.

سوفیست‌ها آن قدر از مغالطه‌های مختلف استفاده می‌کردند و حق را باطل جلوه می‌دادند که به تدریج گمان کردند که اصلاً حق و باطلی وجود ندارد و حقیقت و واقعیت بی‌اعتبار است.

چنین سؤالاتی ممکن است چند جواب درست داشته باشد؛ پس به دنبال اصلی‌ترین دلیل بگردید تا درست‌ترین گزینه را انتخاب کنید.